

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

o exigență stringentă a economiei moderne

îmbunătățirea raportului

consum energetic
creștere economică

„Doresc să asigur încă o dată Marea Adunare Națională, partidul, întregul popor că voi face totul pentru a fi demn de cinstea și încrederea ce mi s-au acordat. Voi servi întotdeauna, în orice împrejurare, interesele poporului, voi acționa pentru dezvoltarea economico-socială a țării, pentru întărirea independenței și suveranității sale, pentru triumful socialismului și comunismului în România.“

NICOLAE CEAUȘESCU

(din Discursul solemn la Marea Adunare Națională cu ocazia alegerii în funcția de președinte al Republicii Socialiste România — 28 martie 1974)

O POLITICĂ ÎNCHINATĂ PROGRESULUI PATRIEI, CAUZEI SOCIALISMULUI ȘI PĂCII

ACESTE ZILE DE PRIMĂVARĂ capătă o semnificație aparte prin aniversarea jubileului de cinci ani de la investitura supremă a tovarășului Nicolae Ceaușescu ca primul președinte al României. Eveniment remarcabil în istoria contemporană a țării, produs al voinței unanime a întregii națiuni, acest moment memorabil s-a înscris cu adinci rezonanțe în conștiința poporului român.

Prin actul de investitură în funcția de președinte al Republicii Socialiste România a tovarășului Nicolae Ceaușescu, patriot înflăcărat, eminent militant revoluționar și internaționalist consecvent, ce și-a dedicat și își dedică întreaga viață propășirii țării, izbînzii cauzei socialismului și comunismului, poporul nostru și-a manifestat dorința de mai bine pentru țară, pentru victoria păcii, dreptății și progresului în lume. Acest act evidențiază, totodată, recunoașterea unei personalități ce se înscrie în galeria celor mai proeminente figuri ale zbuciumatei istorii a poporului român, popor care întotdeauna și-a demonstrat capacitatea de a crea mari personalități care au exprimat și exprimă înaltele virtuți de înțelepciune și umanism, de hărnicie, dirzenie și abnegație, de cutezanță, cumpătare și optimism ale românilor, atît de necesare pentru a înfrunța vitregiile istoriei. Recunoașterea unei personalități remarcabile, care se bucură de înalt prestigiu pe plan mondial, personalitate care acționează în pas cu cerințele epocii și care, înfruntînd cu realism tensiunile generate de politicile de forță, militează cu hotărîre pentru imprimarea unui nou curs spre destindere, pentru instaurarea unor relații noi între state, bazate pe independență, suveranitate, egalitate, neamestec în treburile interne, respect reciproc.

Acești cinci ani de cînd România îl are ca președinte pe cel mai iubit fiu al poporului — urmînd unui deceniu de mari transformări și mutații în economia românească, în viața socială și politică a țării, deceniu înrîurit hotărîtor de activitatea novatoare și clarvăzătoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, constituie perioada unor înnoiri fundamentale, a unei impetuoase dezvoltări a economiei românești, înscrisă pe drumul progresului calitativ. Un profund spirit științific, realist, rațional și novator în conducerea societății, mobilizarea tuturor energiilor creatoare ale poporului — iată trăsături esențiale care caracterizează evoluția țării sub îndrumarea înțeleaptă a președintelui României.

În acești cinci ani au avut loc Congresul al XI-lea și Conferința Națională ale partidului, a fost adoptat Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, care au pus în fața națiunii, a țării, obiective deopotrivă cutezătoare și realiste. Elaborarea lor, munca plină de abnegație a oamenilor muncii pentru înfăptuirea acestor obiective a determinat un avînt deosebit de susținut în dezvoltarea tuturor sectoarelor

din economie, creînd astfel resursele necesare pentru sporirea bunăstării materiale și spirituale. Prin dimensiunile înnoirilor și progresului, prin amploarea și realismul obiectivelor proiectate și îndeplinite, prin anvergura și consistența realizărilor, această perioadă se înscrie ca o etapă fără precedent în istoria patriei.

Concepție profund științifică asupra procesului dezvoltării

POPORUL ROMÂN se mîndrește cu faptul că în fruntea partidului și statului se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, strategul politic de cea mai aleasă ținută care orientează, ghidează și potențează pe multiple planuri grandioasa operă de făurire a noii orînduiri în România. Eminent teoretician, secretarul general al partidului aduce o contribuție inestimabilă la fundamentarea politicii partidului nostru, la dezvoltarea teoriei revoluționare a clasei muncitoare în condițiile concrete ale României și ale evoluției lumii contemporane, considerînd teoria materialist-dialectică și istorică nu ca o dogmă, ci ca o călăuză în acțiune. De numele secretarului general al partidului sînt legate definirea științifică de către partid a raportului dintre general și formele diferite de manifestare ale particularului, de la o țară la alta, de la o etapă istorică la alta, definirea științifică a raportului dintre național și internațional în procesul dezvoltării, definirea științifică a manifestării obiective a contradicțiilor în societate în general și în economia socialistă; spiritul stăruitor al forței noastre politice conducătoare de a pătrunde în intimitatea trecutului și a realităților social-economice ale țării, de a studia experiența procesului de dezvoltare în lume; viziunea prospectivă și umanistă în abordarea problemelor evoluției generale pe calea progresului și a păcii. De gîndirea creatoare, cutezătoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu sînt legate relevarea necesității perfecționărilor continue în viața țării, în pas cu cerințele dinamice ale vremii, preocupările vaste pentru evidențierea direcțiilor optime în care trebuie acționat pentru înfăptuirea continuă și conștientă a acestor perfecționări.

Jurămîntul vibrant rostit în urmă cu cinci ani de primul președinte al României vădește puternic legămîntul profund al celui mai iubit fiu al poporului cu națiunea însăși. „Jur să slujesc cu credință patria, să acționez cu fermitate pentru apărarea independenței, suveranității și integrității țării, pentru bunăstarea și fericirea întregului popor, pentru edificarea socialismului și comunismului în Republica Socialistă România“ — sînt cuvinte solemne ce reflectă idealul fierbinte al întregii activități revoluționare a acestei mari personalități a poporului român. Stau mărturie gîndirea sa care fundamentează și fertilizează concepția unitară și sistemică

a partidului privind dezvoltarea României, concepție de o importanță vitală pentru progresul țării, acțiunea energică a secretarului general al partidului dedicată propășirii patriei. De o deosebită însemnătate pentru formularea unor orientări și tactici în procesul dezvoltării României se vedește etapizarea realistă a procesului de edificare a socialismului și comunismului pe pământul patriei, la elaborarea căreia secretarul general al partidului are un rol hotărâtor, formularea în acest cadru a conceptului de societate socialistă multilateral dezvoltată, cu o structură și dinamică bine conturate. Sînt teze elaborate în primul rînd în raport cu conținutul și trăsăturile calitative ale componentelor economiei noastre, între acestea pe un plan superior fiind desemnată capacitatea industriei naționale de a răspunde unor însemnate cerințe economico-sociale, de a crea condiții pentru afirmarea progresului economico-social. În această optică fundamentată de o viziune largă, profundă asupra realităților ce ne înconjoară au fost elaborate ample măsuri pe linia industrializării țării, a modernizării structurilor economico-sociale, perfecționării mecanismului economico-financiar precum și a unor pîrghii și priorități, a instrumentelor de analiză, decizie, urmărire și prognozare a dezvoltării, pe linia intensificării participării României la circuitul economic internațional, a dezvoltării economico-sociale armonioase a teritoriului și creșterii gradului de satisfacere a nevoilor populației.

O importanță majoră pentru propășirea țării o are concepția tovarășului Nicolae Ceaușescu privind dezvoltarea economiei României pe baza planului național unic; concepția sa asupra dinamismului dezvoltării, proiectat preponderent și realist ca efect al antrenării factorilor de dezvoltare intensivă, ca efect al unor investiții ample de inteligență și pricepere, ca rezultat al promovării progresului tehnic în întreaga economie, al creșterii pregnante a complexității activităților și valorificării superioare a întregului potențial de resurse materiale și umane ale țării, al sporirii randamentului și eficienței muncii sociale.

Elemente definitorii ale etapei : anvergura și consistența realizărilor

PE BAZĂ unor asemenea orientări realiste, în pas cu exigențele revoluției tehnico-științifice, ale competitivității, în pas cu exigențele în general ale timpului pe care îl trăim, dezvoltarea economico-socială a țării a cunoscut în ultimii cinci ani transformări calitative dintre cele mai însemnate. Această perioadă confirmă pe deplin justetea alegerii tovarășului Nicolae Ceaușescu ca președinte al României socialiste, justete care se vedește în mari succese și progrese înregistrate de țara noastră pe drumul făuririi socialismului multilateral dezvoltat, al înscrierii României în rîndul statelor dezvoltate economic ale lumii.

Economia țării s-a transformat și se transformă, tot mai accentuat, într-un complex economic bine structurat, echilibrat în componentele sale și dinamic în evoluția sa, ale cărui trăsături de bază sînt constituite de caracterul său industrial-agrar, de rolul conducător al industriei în condițiile în care agricultura este concepută ca ramură de bază a economiei, de preocupările de utilizare superioară a potențialului existent, ca și de conservare a resurselor, de manifestare activă, competitivă a țării în diviziunea mondială a muncii. Creșterea susținută în 1978 față de 1975, deopotrivă a unor importante ramuri ale producției materiale cît și a venitului național (cu peste o treime a producției industriale, cu peste o cincime a producției agricole, cu aproape o treime a venitului național) pune semnificativ

în lumină materializarea unor acțiuni majore pentru sporirea eficienței.

În deplin consens cu concepția partidului, a secretarului său general după care îmbunătățirea vieții celor ce muncesc, — țelul funciar, scopul suprem al noii orînduiri — este indisolubil legată de făurirea unei economii de o ridicată productivitate și eficiență, se asigură astfel condițiile și mijloacele necesare pentru creșterea accelerată a nivelului de trai și civilizație al oamenilor muncii de la orașe și sate, de pe întreg cuprinsul patriei. Dezvoltarea economico-socială a țării pune pregnant în evidență sporirea sensibilă a stocului de învățămînt, cultură și experiență productivă al națiunii — un succes de o deosebită însemnătate, ale cărui efecte majore vor putea fi mai pregnant simțite în perspectiva dezvoltării. Ea vedește mutații sociale fundamentale, modificarea modelului de consum al populației potrivit cerințelor civilizației moderne și pe baza capacității crescute a industriei naționale, a întregii economii de a acoperi cu bunuri și servicii acest consum. Sînt elocvente în această direcție creșterea deosebit de accentuată în 1978 față de 1975 — cu 21,4%, a retribuției reale a personalului, înfăptuindu-se practic încă din anul trecut prevederea inițială de creștere pe cincinal, sporirea în același mod a veniturilor reale ale țărănimii, ale întregii populații. În aceste condiții creșterea prevăzută a veniturilor în perioada 1976—1980 se înscrie ca cea mai ridicată sporire de venituri întîlnită într-un cincinal.

Adîncirea continuă a democratismului în slujba înfloririi personalității umane

UNA DIN TRĂSĂTURILE esențiale ale gîndirii politice a tovarășului Nicolae Ceaușescu, reflectînd puternic însăși esența umanistă intrinsecă a noii orînduiri, o constituie promovarea consecventă și largă a valorilor etice și umane, respectul față de om și aspirațiile sale de mai bine. Este o trăsătură care a imprimat un curs esențialmente nou întregii vieți economico-sociale a țării. Pe această bază ea a permis crearea condițiilor pentru realizarea, tot mai manifestă, a unei egalități efective a șanselor pentru toți cetățenii în ce privește procesul complex al formării, creșterii, manifestării neîngrădite și implicării plene a personalității lor în viața economică, socială și politică a României, pentru asigurarea unor premise fundamentale de edificare a unei societăți demne și libere, în care oamenii să fie stăpîni pe destinele lor, să-și făurească așa cum doresc viitorul, a unor premise esențiale pentru înflorirea personalității umane.

Pe un plan major aceasta se reflectă în consecvența cu care s-a urmărit afirmarea largă a democratismului în societatea noastră, atragerea, în tot mai mare măsură, a maselor la conducerea economică și socială. Dezvoltarea democrației socialiste este concepută ca un factor esențial și o necesitate obiectivă în făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, ea vedește, deopotrivă, increderea deosebită pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, întregul partid o au în capacitatea, în forța creatoare a poporului, a fiecărui om al muncii.

Extinderea formelor democratice în viața economică și socială a țării, cadru în care se relevă instituirea conducerii colective ca principiu general de conducere a societății, instituirea unor organe și organisme specifice în unitățile economiei, a controlului muncitoresc la toate nivelurile, a consiliilor și congreselor oamenilor muncii din principalele sectoare de activitate, sînt di-

mensiuni care pun în evidență amploarea și profunzimea procesului și a structurilor implicate. Pe această bază s-a asigurat și se asigură, tot mai mult, participarea reală și amplă a oamenilor muncii la conducerea tuturor proceselor economice, la conducerea efectivă a treburilor statului, la elaborarea și înfăptuirea cutezătoare a politicii interne și externe a partidului și statului.

Cu semnificații majore se înscrie în această direcție dialogul neîntrerupt purtat de secretarul general al partidului cu oamenii muncii de pe întreg cuprinsul patriei. Cunoscându-le și receptându-le nemijlocit păreriile, sugestiile, soluțiile și aspirațiile, tovarășul Nicolae Ceaușescu are astfel posibilitatea să cunoască direct pulsul țării, identificându-se pe deplin în gândul și faptele sale, în gândul și faptele țării, cu poporul pe care îl reprezintă. Se pune astfel în lumină un pilduitor stil de lucru, al cărui mobil fundamental îl constituie aceeași servire fără preget a țării, împlinirea unor nobile idealuri umaniste.

Contribuția activă la crearea unei lumi mai bune și mai drepte

SUB PUTERNICA înfruire a personalității președintelui României politica externă a partidului și statului nostru, aflată în unitate dialectică cu politica noastră internă, a cunoscut un curs calitativ nou. De numele tovarășului Nicolae Ceaușescu sînt intim legate acțiunea persverentă a partidului și statului pentru dezvoltarea relațiilor internaționale ale țării, pentru înfăptuirea neabătută a politicii de prietenie cu toate țările socialiste, de colaborare cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduirea socială, pe baza deplinei egalități în drepturi. De intensa și prestigioasă sa activitate sînt legate creșterea contribuției țării la cauza progresului social, a colaborării și păcii în lume, a prieteniei între popoare, solidaritatea României cu forțele revoluționare, progresiste de pretutindeni, fundamentarea cunoscutelor principii de promovare a unor relații noi între state, conceptul românesc de nouă ordine economică și politică mondială.

Valoarea și realismul politicii externe a partidului și statului, justețea orientărilor ei sînt elocvent ilustrate de largile ecouri și aprecieri pe care le trezesc în opinia publică mondială. Acestea decurg din concordanța deplină dintre politica românească cu cerințele obiective ale epocii în care trăim — o epocă de adînci transformări revoluționare, sociale și naționale, de afirmare a voinței popoarelor de a promova relații noi, echitabile, între state. În epoca noastră caracterizată prin creșterea rolului economic, social și politic al statelor naționale, România socialistă, ilustrul ei președinte militează cu consecvență și fermitate pentru participarea activă a tuturor țărilor, fără deosebire de mărime sau orînduire socială, la soluționarea tuturor problemelor internaționale, pentru afirmarea unei atmosfere de pace, destindere și înțelegere în lume, pentru excluderea forței și amenințării cu forța din

viața internațională, pentru respectarea principiilor independenței și suveranității, a colaborării și egalității între state.

În anii de cînd se află în fruntea statului președintele Nicolae Ceaușescu a adus o contribuție de însemnătate excepțională pentru creșterea prestigiului țării în lume, prin afirmarea unei politici internaționale principiale, consecvente, în cadrul căreia există o deplină concordanță între teorie și practică, între vorbe și fapte, România remarcîndu-se prin intervenții și propuneri în cadrul unor importante manifestări internaționale, în forurile politice mondiale cele mai înalte, propuneri care au intrat în dezbateri, au întrunit o largă azeziune și s-au concretizat în adoptarea unor hotărîri și decizii de o deosebită însemnătate pentru progresul colaborării și înțelegerii pe plan mondial.

Vizitele președintelui României socialiste în țări de pe toate continentele, în țări de toate orientările politice precum și prezența unui mare număr de șefi de state și de partid în țara noastră, înaltele distincții primite de tovarășul Nicolae Ceaușescu dovedesc tocmai aprecierile deosebite de care se bucură personalitatea marcantă a președintelui României ca și interesul suscitât de experiența construcției noastre socialiste, constituind totodată o recunoaștere a justeței principiilor politicii externe românești, a concordanței acestei politici cu interesele generale ale progresului și păcii umanității. Toate acestea reflectă meritele personale deosebite ale președintelui României în promovarea noilor relații interstatale — merite recunoscute și apreciate de mari personalități ale lumii contemporane, de opinia publică mondială. Printre elocventele mărturii ale prețuirii internaționale cităm cuvintele secretarului general al O.N.U. Kurt Waldheim, care sublinia că „Rolul și participarea României în problemele internaționale sînt, în mod eminent, ilustrate de activitatea dinamică a prestigiosului său conducător, președintele Nicolae Ceaușescu. Întreaga lume este conștientă de contribuția sa unică la normalizarea relațiilor dintre state, la reglementarea conflictelor și disputelor internaționale prin negocieri între părțile implicate și instaurarea unui nou tip de relații între state“.

★

Oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării, întregul popor — muncitori, țărani, intelectuali, români, maghiari, germani și de alte naționalități, tineri și vîrstnici, bărbați și femei aduc un cald omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu cu prilejul jubileului alegerii sale în funcția de președinte al țării, strîngîndu-și rîndurile și înzecîndu-și eforturile pentru făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate. Strălucita activitate a tovarășului Nicolae Ceaușescu, în slujba împlinirii idealurilor noastre socialiste, a cauzei socialismului și comunismului, a dreptății și libertății, are un puternic ecou în conștiința întregii națiuni, constituind chezașia unor realizări și împliniri de o tot mai mare anvergură ale României pe drumul dezvoltării și civilizației socialiste și comuniste, al promovării și ridicării largi a valorii și condiției umane.

dr. Dan POPESCU

Sub semnul deplinei unități

al dragostei și prețuirii

VIZITA DE LUCRU NICOLAE CEAUȘESCU

Întâmpinat cu caldă ospitalitate, cu profunde sentimente de dragoste și prețuire, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut o vizită de lucru în județul Arad.

Cu prilejul acestei vizite — desfășurată în momentul în care locuitorii acestor meleaguri românești sărbătoresc împlinirea a 2000 de ani de la întemeierea cetății dacice Ziridava, astăzi localitatea Pecica, și a 950 de ani de la prima mențiune documentară a municipiului Arad — a avut loc la Arad, într-o atmosferă entuziastă, o mare Adunare populară, la care a luat cuvântul tovarășul Nicolae Ceaușescu.

În timpul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a examinat în detaliu, la fața locului, împreună cu miniștrii de resort, cu reprezentanții ai organelor locale de partid și de stat, cu muncitori și specialiști, căile și metodele optime

Pretutindeni, oamenii muncii ovaționează pe secretarul general al partidului

Cu voioșie și flori, copiii întâmpină pe oaspeții dragi

în jurul partidului,

față de secretarul său general

A TOVARĂȘULUI ÎN JUDEȚUL ARAD

pentru accelerarea procesului de diversificare și modernizare a producției, de asimilare a noi tehnologii și produse cu caracteristici superioare. O atenție deosebită a fost acordată realizării uneia din sarcinile economice fundamentale ale acestei etape — reducerea neîncetată a consumurilor de materii prime, materiale combustibil și energie, sporirea eficienței întregii activități.

Toți oamenii muncii din județul Arad — români, maghiari, germani —, într-o strînsă unitate în jurul partidului, și-au exprimat hotărîrea de a nu-și precupeți eforturile pentru transpunerea exemplară în viață a prețioaselor indicații date de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru a întâmpina astfel cu noi succese evenimentele majore ale acestui an — a XXXV-a aniversare a eliberării patriei și cel de-al XII-lea Congres al P.C.R.

La grădinița de copii de la întreprinderea textilă

Simbol al dragostei și al înaltei prețuiri

APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ ÎN FLUX CONTINUU, LA NIVELUL ACTUALELOR EXIGENȚE ALE ECONOMIEI

● Peste 17 mii contracte neonorate la termen în primele luni ale anului 1979. De ce? ● Pe cînd mai multe contracte de aprovizionare-desfacere pe termen lung ● Operațiuni scriptice pentru a... justifica existența unor baze

UNA DIN PROBLEMELE FUNDAMENTALE, cu influență determinantă asupra îndeplinirii prevederilor planului național de dezvoltare, o constituie realizarea în bune condițiuni a aprovizionării și desfacerii producției. În legătură cu aceasta documentele de partid au subliniat nu odată faptul că condiția primordială a unei bune aprovizionări o constituie înlăturarea deficiențelor existente în activitatea de producție, realizarea produselor fizice planificate și contractate în strictă conformitate cu prevederile de plan.

Organizîndu-și în mod judicios activitatea, stabilind măsuri adecvate, marea majoritate a întreprinderilor își realizează în bune condiții sarcinile de producție, onorîndu-și în același timp toate obligațiile contractuale. Nu este, mai puțin adevărat însă și faptul că sînt și unități care nu-și îndeplinesc ritmic producția fizică, producînd astfel perturbații în lanț partenerilor cu care au relații contractuale. Consecința directă a acestei situații o constituie faptul că, în perioada relativ scurtă care a trecut de la începutul anului s-au înregistrat peste 17 000 contracte restante, fiecare dintre acestea incluzînd un număr mult mai mare de poziții; în expresie valorică, restanțele contractuale pe primele 2 luni însumează peste 3 miliarde lei. Iată de ce, condiția primordială a unei îmbunătățiri radicale a aprovizionării o constituie îndeplinirea integrală a planului de producție în fiecare unitate.

Necesitatea extinderii contractelor de lungă durată

ESTE CUNOSCUTĂ preocuparea constantă a partidului ca întreaga activitate economică să se bazeze pe stabilirea unor relații de lungă durată, care să permită fiecărei unități să aibă asigurate materiile prime, într-un cuvînt să fie în măsură să facă o bună pregătire pe o perioadă îndelungată a producției.

Ce se întîmplă însă în realitate? Chiar după aprobarea cifrelor de plan, după ce contractele de aprovizionare au fost încheiate, apar numeroase modificări și așa-zisele „precizări” în producția fizică. De aici decurge, după cum e și firesc, modificarea unui mare număr de contracte economice. Ne referim, îndeosebi, la produsele industriei constructoare de mașini, industriei prelucrării lemnului, industriei ușoare la care — datorită unei insuficiențe preocupări din partea unor întreprinderi pentru contactarea din timp a beneficiarilor și stabilirea portofoliului de comenzi, cu desfacerea asigurată — nu este definitivată, înainte de începerea execuției planului, structura sortimentală a producției. În ramurile amintite peste 30% din contractele de aprovizionare încheiate suferă de obicei modificări, începînd chiar cu primul trimestru al anului.

La nivelul actual de complexitate al economiei este de neconceput ca toate relațiile de detaliu să poată fi stabilite altfel decît prin legături nemijlocite între producători și consumatori. O analiză efectuată în unele unități din construcția de mașini a relevat faptul că la realizarea unui produs concură între 300 și 500 de întreprinderi din țară, la care se adaugă o serie de importuri procurate prin diferite întreprinderi de comerț exterior. Ce înseamnă acest lucru? Că o modificare de plan fizic la un anumit produs își regăsește influențele în producția tuturor celor 300—500 de colaboratori care, la rîndul lor, sînt și ei legați, prin numeroase fire, de alte unități ce le asigură resursele materiale. Aceste exemple ilustrează:

importanța unei stabilități cît mai mari a planului producției fizice și, mai ales, necesitatea încheierii contractelor de lungă durată cu beneficiarii produselor, în vederea asigurării tuturor resurselor atît de materii prime și materiale, cît și de repere și subansamble în cooperare care participă la procesul de fabricație a fiecărei întreprinderi.

Din ce în ce mai mult problemele aprovizionării tehnico-materiale nu sînt probleme de cantitate, de asigurare a unui anumit volum de resurse materiale care se rezolvă prin echilibrul material stabilit prin balanțe ci, în primul rînd, de sortimente, precum și de termene de livrare corelate strict cu programul de activitate al fiecărei unități. Iată, așadar, că o problemă esențială în momentul de față privind îmbunătățirea

aprovizionării o constituie perfecționarea sistemului de relații contractuale, stabilirea acestora pe termene lungi. Nu există nici o justificare ca pentru anumite materii prime din țară să nu se încheie contracte pe termene chiar mai lungi de 5 ani, ținîndu-se seama că, îndeosebi în industria minieră, pe baza documentațiilor de exploatare aprobate și a rezervelor geologice se poate prestabilii volumul producției pe fiecare unitate, iar, pe această cale, în unitățile consumatoare din domeniul energiei electrice.

Consecințele emiterii cu intîrziere a repartițiilor de resurse

PROBLEME SIMILARE se pun însă și în ce privește stabilirea relațiilor pe termene mai scurte. Trebuie arătat că există o serie de încălcări ale disciplinei de plan care constituie sursa unor dereglări adeseori grave în procesul de aprovizionare tehnico-materială. Deși legea investeste coordonatorii de balanță cu răspunderea precisă de a asigura necesarul economiei naționale cu produse din profilul lor de activitate, în numeroase cazuri se întîlnesc situații cînd nu se emit repartiții în conformitate cu prevederile de plan și, din balanțele materiale care au fost elaborate de însuși coordonatorii respectivi. Nici la data actuală, de pildă, Ministerul Industriei Metalurgice nu a emis repartiții pentru circa 15% din resursele prevăzute în planul aferent primului semestru al acestui an. Din această pricină, o serie de întreprinderi, care au sarcini de producție bazate pe cantități de metale feroase și neferoase ce le sînt asigurate în balanțe, nu cunosc încă nici sursa și nici termenul de aprovizionare. Asemenea încălcări ale disciplinei nu pot fi, cu nimic justificate. De aceea, o sarcină de primă urgență este aceea de a se trece de îndată, de către toți coordonatorii de balanță, de către toate ministerele economice, la emiterea tuturor repartițiilor în conformitate cu prevederile de plan aprobate.

Consecințe negative au și practicile referitoare la anulara arbitrară și în contradicție cu legea de către unii coordonatori a repartițiilor emise de unele ministere și centrale. Ne referim, mai ales, la Direcția generală de aprovizionare și desfacere din Ministerul Industriei Metalurgice, la unele unități ale Ministerului Industriei Chimice (Centrala industrială de prelucrare a cauciucului și maselor plastice, Centrala industrială de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri), care practică asemenea „alinieri” a contractelor economice la producția efectivă realizată, prin modificarea sau anularea arbitrară și unilaterală a repartițiilor adeseori chiar în ultima zi a trimestrului sau a anului, cu scopul nejustificat și antieconomic de a exonera de răspunderea neîndeplinirii contractelor întreprinderile din subordine. O asemenea metodă pune pe de o parte, sub semnul întrebării însăși rațiunea încheierii contractelor economice, de vreme ce acestea își pierd obiectul pe baza unui act arbitrar; pe de altă parte, în condițiile mecanismului economico-financiar perfecționat, o asemenea practică prejudiciază întreprinderile beneficiare și creează avantaje nejustificate unor producători care nu-și îndeplinesc obligațiile. Fiecare minister coordonator, inclusiv Ministerul Aprovizionării Tehnico-Materiale, trebuie să acționeze cu mult mai multă fermitate în această direcție și să curme, prin aplicarea măsurilor legale, astfel de încălcări grave ale legislației economice.

Dereglări în asigurarea unei aprovizionări ritmice produc și abaterile în execuția livrărilor în conformitate cu prevederile de plan. Deși prin lege este prevăzut clar că nici un material din nomenclatura stabilită nu poate fi comercializat fără repartiții rezultate din balanțele materiale, există încă numeroase cazuri de încălcări, în care întreprinderi producătoare sau chiar beneficiare comercializează asemenea produse în afara repartițiilor. O recentă verificare efectuată la un număr de 10 întreprinderi și trusturi de construcții-montaj, care nu și-au îndeplinit nici unul din elementele planului de producție pe anul 1978, a dus la depistarea faptului că ele comer-

cializau, în afara sistemului de cote și repartiții stabilite, importante cantități de metal, ciment, produse ceramice elemente prefabricate din B.C.A. și alte materiale către unitățile cooperatiste și de stat, cooperăției meșteșugărești, prestatoare de servicii, lipsind prin aceasta alte unități de asemenea resurse. Întreprinderea metalurgică Iași, Întreprinderea de țevi Roman, Întreprinderea de simă și plase sudate Buzău, Combinatul siderurgic Galați își comercializează o parte din producție în afara planului; pe această cale mai multe zeci de mii de tone de metal s-au scurs pe alte circuite decât cele stabilite prin echilibrul de plan, lipsind unii consumatori prioritari și, în-deosebi, pe producătorii de utilaje tehnologice de resurse necesare îndeplinirii sarcinilor prevăzute. Interesele majore ale arii cer respectarea riguroasă a repartițiilor, ca element esențial pentru realizarea de către fiecare întreprindere a obligațiilor care-i revin în angrenajul complex al economiei naționale.

Cind circuitele lungi iau locul drumului scurt

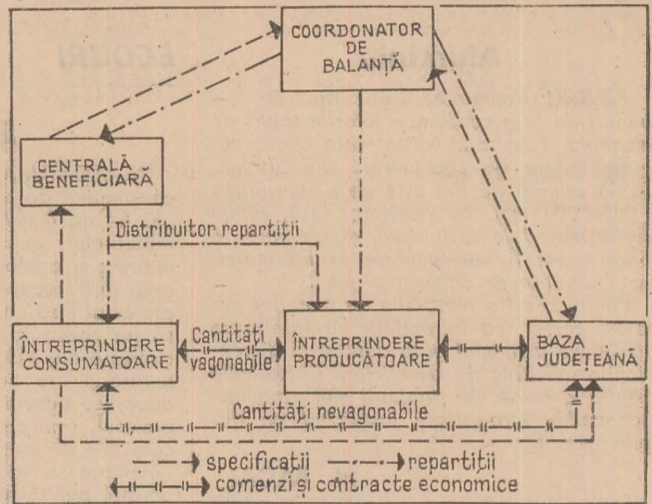
IMBUNĂTĂȚIRI în activitatea de aprovizionare tehnicomaterială pot fi aduse prin **simplificarea unor circuite atît în faza precontractuală, cît și în cea de încheiere a contractelor economice.** În prezent, ciclul de încheiere a unui circuit economic după aprobarea unei balanțe comerciale este de aproape două luni. Aceasta în cazul cel mai fericit, în care nu apar litigii precontractuale, a căror rezolvare prelungește, pe diferite trepte, și mai mult perioada respectivă. Faptul este determinat de modul în care circulă în prezent și se centralizează, la diferite niveluri, specificațiile sortotipodimensionale materiale de la întreprinderile consumatoare la centrală și, respectiv, ministerul beneficiar, apoi la coordonatorii de balanță care, pe flux invers, emit repartițiile și distribuitorile pe baza cărora se stabilesc relațiile contractuale.

Practica a dovedit că la unele materiale de uz general cum sînt, de exemplu, sculele, aparatajul electric de joasă tensiune, armăturile de instalații industriale de diferite tipuri, care se aprovizionează în totalitate numai prin bazele județene, aceste circuite ale specificării și repartizării pot fi mult simplificate prin realizarea lor în profil teritorial. Merită examinată soluția ca specificațiile de materiale să fie depuse de către toate întreprinderile din județ la baza județeană respectivă iar aceasta, în relații directe cu coordonatorul, să obțină repartițiile necesare pe baza cărora să încheie direct contractele pentru cantitățile nevagonabile și între întreprinderile consumatoare și cele furnizoare pentru cantitățile vagonabile (schema alăturată). În acest mod s-ar putea asigura atît corelarea specificațiilor și, respectiv, a contractelor cu stocurile existente la fiecare material și produs în întreprinderi și baze, cît și un control unitar asupra livrărilor de către Ministerul Aprovizionării și, respectiv, de către bazele județene. Totodată, ar putea fi simțitor redusă durata ciclului precontractual și eliminată un număr de trepte de litigii precontractuale.

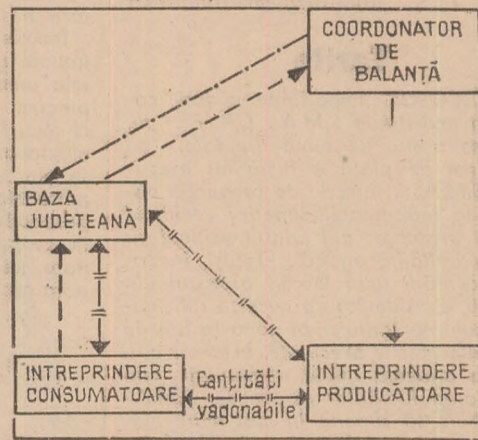
Ar trebui studiate și posibilitățile unor îmbunătățiri în ce privește sistemul de circulație a resurselor în economie. În prezent, o serie de produse și chiar materii prime de masă sînt contractate prin intermediul bazelor specializate din subordinea unor ministere, în sistem de tranzit organizat sau achitat. În asemenea cazuri, bazele au de fapt numai rolul de a efectua unele operații scriptice, de birou, pentru care însă percep cote de adaos comercial de pînă la 1,5%, cote care duc la scumpirea nejustificată a produselor, la creșterea artificială a cheltuielilor materiale la întreprinderile consumatoare și, în final, pe ansamblul economiei. La nivelul unui an volumul total al acestor cote de adaos pentru o serie de operațiuni se ridică la aproape 1 miliard de lei. După părerea noastră ar trebui să se renunțe la orice livrare în tranzit prin baze a unor asemenea materii prime și materiale; totul trebuie contractat direct între producător și consumator, fără intervenția niciunui organism intermediar.

Aceeași problemă se pune și cu privire la utilaje. Prin bazele Ministerului Energiei Electrice, Ministerului Construcțiilor Industriale, Ministerului Industriei Ușoare, M.A.I.P.A., M.I.Ch. și altele se derulează diferite utilaje care, în loc să fie dirijate direct la locul de montaj sau pe șantierele cărora le sînt destinate, stau în mod nejustificat perioade oneroși mari de timp în bazele respective, scumpind costurile lor prin cotele de adaos care se plătesc acestor baze. În alte situații, materii prime din import sînt derulate prin sistemul de tranzit, cum este, de exemplu, cazul minereurilor de fier care, parțial, urmau să fie derulate prin baza de aprovizionare-desfacere a Ministerului Industriei Metalurgice din București. De fapt, baza respectivă nu a primit și nu primește nici măcar o tonă din această resursă, dar, spre a realiza un volum de rulaj care

Simplificarea sistemului relațiilor precontractuale și contractuale

a) Situația actuală

b) Situația perfecționată

să-și justifice existența, efectuează asemenea operațiuni scriptice, care, dealtfel, cad în sarcina directă a unităților siderurgice consumatoare de minereu.

Pot fi îmbunătățite, de asemenea, **circuitele de aprovizionare și pentru alte materiale și produse din import care se aduc în cantități mici, nevagonabile, pe fiecare consumator.** În prezent, asemenea materiale vin, de regulă, cu vagoanele partenerului extern la bazele specializate ale diferitelor ministere situate în București sau în alte zone centrale ale țării, de unde, apoi, sînt redirijate deseori în flux invers, inclusiv către localități din zonele apropiate punctului de frontieră prin care acestea au intrat în țară. **Optimizarea acestor fluxuri face necesară organizarea unor baze de frontieră, care să primească toate aceste materiale la sosirea din import și să asigure derularea lor către beneficiarii din țară.** În acest mod s-ar asigura două avantaje esențiale:

- eliminarea fluxurilor încrucișate de transport la aceste materiale și scurtarea corespunzătoare a timpului de ajungere la beneficiar;
- reducerea cheltuielilor în valută pentru vagoanele străine cu care se realizează aceste importuri prin scurtarea simțitoare a duratei de staționare a acestora pe teritoriul românesc.

Cerințe ale perfecționării activității bazelor de aprovizionare

ȘI ÎN DERULAREA prin bazele județene de aprovizionare a unor materiale sînt posibile îmbunătățiri. Ne referim, în primul rînd, la faptul că, în prezent, materialele metalurgice se contractează de către unitățile M.I.M. numai cu 11 baze, iar acestea, la rîndul lor, livrează cantitățile aferente celorlalte baze limitrofe care le sînt arondate. Prin acest mod se înregistrează de fapt duble manipulări și transbordări pentru un volum important de metal — circa 350—400 000 tone pe an — și o creștere în mod artificial a fluxurilor încrucișate de transport. Un

Mircea PÎRJOL

(Continuare în pag. 24)

Aluminii

PENTRU executarea unor produse — bunuri de larg consum — folosim tablă de aluminii. Furnizorul nostru este cunoscută întreprindere de specialitate din Slatina. Tabla primită de noi este de dimensiunea 1 000 2 000 mm. La debitare, însă, rămân multe materiale secundare, dintre care o parte pot fi întrebuințate la fabricarea unor produse de dimensiuni mici.

Pentru a evita pierderile de material nefores, cerem ca întreprinderea furnizoare să livreze aluminiiul gata debitat în dimensiunile solicitate de beneficiari. Cheltuielile pentru o presă de debitare sînt minime, economiile înregistrate justificînd pe deplin investiția.

M. BACAL

șef de serviciu
la I.I.S. „Metalurgica”-București

Tarife

IN ARTICOLUL „Importanța mutații calitative în activitatea S.M.A.” („R. E.” nr. 7/1979) se arată, pe bună dreptate, că noul sistem de plată a lucrărilor executate de S.M.A., în funcție de producția obținută este indiscutabil superior vechiului sistem, și avantajos atît pentru stațiuni cît și pentru unitățile agricole. Totuși, în cazul neexecutării unor lucrări prevăzute în tehnologii, considerăm că nu este suficientă recalcularea tarifului pe tonă în funcție de lucrările efectiv executate. În acest caz, producția agricolă fiind diminuată prin neexecutarea lucrărilor respective, S.M.A.-urile trebuie să suporte în mai mare măsură consecințele situației date, dacă lucrările nu s-au executat din vina lor. Considerăm că în același mod trebuie judecată și situația cînd lucrările deși integral executate, nu s-au încadrat în timpul optim și, din această cauză, nu se obțin producțiile scontate.

Propunem ca în contractul de cooperare încheiat între S.M.A. și unitățile productive să se aibă în vedere, în mod expres, și aceste situații, stabilindu-se răspunderi clare, cu consecințe economico-financiare adecvate.

I. NISTOR

economist la U.J.C.A.P.-Brașov

Risipă

CU TOATE asigurările date de Direcția generală comercială a municipiului București (vezi nota „Valorificarea hîrtiei” nr. 50/1978 al „R. E.”), la Complexul comercial din Drumul Taberii nr. 30 continuă să se ardă zilnic sute de cutii de carton. Este o totală lipsă de respect față de bunurile obștești, față de avuția națională.

Știe responsabilul acestei unități cît lemn este necesar pentru a confecționa cutiile arse într-o zi din dispoziția sa?

La numai 200 de metri de complex există un chioșc de recuperare a deșeurilor de hîrtie, care este deschis în fiecare zi. Solicităm rezolvarea definitivă a acestei elementare probleme.

Emil BACRIA

București

ECOURI

Energie

IN LEGĂTURĂ cu articolul „Reducerea consumului de energie și combustibil” din „R. E.” nr. 4/1979, vă facem cunoscut următoarele: cuploarele de la stația de epurare a apelor din Brazi au fost importate fără recuperatoare de căldură. S-a proiectat însă un recuperator care urmează să fie construit de una din unitățile specializate ale M.I.C.M. Menționăm că recuperatorul are un caracter experimental, deoarece gazele arse chiar după reținerea prafului, prin ciclare, conțin încă particole fine de oxizi de fier etc. După experimentare se va definitiva genul de recuperator pentru restul cuploarelor de acest tip construite și montate la stațiile de epurare din zona Ploiești.

Incinerarea materialelor secundare petroliere și a nămolurilor de la separatoarele mecanice pe linia epurării apelor, precum și a altora din rafinării și petrochimie, face obiectul unui studiu care se efectuează de ICECHIM-ICPEAR. Studiul se efectuează pentru fiecare platformă petrochimică în intenția construirii unor gospodării centralizate (pe platforme), în scopul distrugerii materialelor secundare nevalorificabile, recuperîndu-se căldura gazelor aise.

C. CRAIU

director
în Ministerul Industriei Chimice

Norme

IN LEGĂTURĂ cu nota cu același titlu, publicată în nr. 2/1979 al „R. E.”, arătăm că de regulă, toate circularele care completează normele de lucru bancare se trimit și ministerelor, pentru a fi aduse la cunoștința unităților subordonate, cele mai importante se publică și în suplimentul la Revista de contabilitate. Considerăm că neprimirea celor două circulare de către întreprinderea la care lucrează autorul notei constituie o scăpare a organelor ierarhice superioare ale acesteia.

Problema sesizată este în atenția noastră. În prezent este în curs de redactare un nou proiect de norme metodologice nr. 2 referitoare la probleme privind efectuarea plăților între organizațiile socialiste, la care, de fapt, se referă circularele nr. 35/1977 și nr. 6/1978.

A. PETRESCU

director în Banca Națională
a R. S. România

Credite

ACOPERIREA de la bugetul statului a diferențelor rezultate din reevaluarea stocurilor de materii prime, materiale, produse finite etc. la unitățile cooperatiste meșteșugărești (a se vedea nota „Credite” din nr. 41/1979), ca urmare a reșezării prețurilor de producție și de livrare din perioada 1974—1977, a necesitat o analiză aprofundată din partea Ministerului Finanțelor, unităților Băncii Naționale a R.S.R. și UCECOM, în legătură cu temeinicia restituirii sumelor solicitate. Pentru a nu se crea greutăți financiare unităților cooperatiste, Banca Națională a R.S.R., la soli-

citarea Ministerului Finanțelor, a acordat credite cu dobîndă normală, pînă la soluționarea problemei. Pe baza concluziilor analizei, conducerea Ministerului Finanțelor a aprobat restituirea către organizațiile cooperatiste meșteșugărești a diferențelor din reevaluarea stocurilor, care au fost virate în contul UCECOM.

I. ALFIRI

director în Ministerul Finanțelor

Metalii

AM STUDIAT cu atenție articolul „Premise ale îmbunătățirii aprovizionării cu metal”, apărut în „R. E.” nr. 41/1978 și sîntem de acord cu majoritatea aspectelor prezentate. În special în ceea ce privește necesitatea existenței bazelor de aprovizionare și desfacere subordonate Ministerului Industriei Metalurgice, specializate pe probleme de metal.

Referitor la înființarea unei centrale a metalului, vă comunicăm că s-au făcut o serie de analize în acest sens și s-a ajuns la concluzia că nu este necesară o astfel de centrală, care nu ar conduce la îmbunătățiri în ceea ce privește aprovizionarea cu metal. Direcția generală de aprovizionare și desfacere din Ministerul Industriei Metalurgice are autoritatea necesară de a controla centralele producătoare de metal, de a programa producția în funcție de necesitățile beneficiarilor; ea are totodată posibilitatea să cunoască dezvoltarea ramurii, specializarea agregatelor, gradul de înnoire al producției (asimilări, modernizări etc.) și să impună centralelor producătoare realizarea sortimentelor necesare economiei.

Tr. TECU

director adjunct
în Ministerul Industriei Metalurgice

★

CENTRALA industrială siderurgică — Galați a realizat o creștere treptată a procentului scoaterii de metal. Aceasta nu înseamnă însă că s-au epuizat toate resursele — fapt relevant și de articolul „Gospodărirea rațională a metalului”, publicat în nr. 43/1978 al „R. E.”.

Utilizarea produselor tipizate la unii beneficiari poate conduce la pierderi de metal, însă, pe ansamblul economiei naționale, se realizează obiectivul major — satisfacerea cerințelor de laminate plate atît cantitativ cît și calitativ. Este necesar ca beneficiarii noștri să înceapă acțiunea de reproiectare a produselor în care să se utilizeze metalul cu performanțe superioare, asimilat de noi, obținîndu-se astfel atît economie de metal, cît și unele disponibilități de capacitate.

S-a analizat oportunitatea construcției de minilaminare și s-a ajuns la concluzia că acestea se pretează acolo unde există materiale secundare care pot fi prelucrate printr-o relaminare, cum de altfel se face la întreprinderea laminorului de tablă Galați.

Referîndu-ne la producerea oțelului necalcat menționăm că acesta nu prezintă garanții de tenacitate la temperaturi scăzute, iar caracteristicile mecanice pot fi garantate pînă la o grosime de maximum 16 mm. Peste aceste grosimi oțelul necalcat nu este utilizabil. Realizarea oțelului necalcat se face numai conform necesarului din balanța de laminate plate întocmită pe economia națională.

Corneliu VELINCOV

director general adjunct în Centrala
industrială siderurgică—Galați

Durate de execuție reduse prin

CREȘTEREA GRADULUI DE PREFABRICARE A CONSTRUCȚIILOR

● Probleme-cheie pentru industrializarea construcțiilor : proiectarea unor secțiuni cu grad înalt de prefabricare, diversificarea materialelor disponibile, execuția unor noi capacități de prefabricate ● Mai multă operativitate în creșterea gradului de echipare și finisare din fabrică a elementelor de construcții ● Tehnologiile conveier și lanț de agregate au o înaltă eficiență ; de ce nu sînt aplicate pe larg ?

INDUSTRIALIZAREA în grad înalt a construcțiilor constituie o contribuție esențială pentru îndeplinirea integrală a prevederilor din planul de investiții, pentru scurtarea duratelor de execuție a noilor capacități de producție și creșterea productivității muncii pe șantier. Ea presupune transformarea construcțiilor într-un proces industrial prin extinderea transferului tehnologic de activități din șantier în fabrică, care să conducă la efectuarea în întreprinderi a 80—90% din volumul tuturor lucrărilor necesare execuției locuințelor și obiectivelor social-culturale, la livrarea pe șantier a unor elemente de clădiri gata finisate, echipate cu toate utilitățile, urmînd ca aici să se execute cu mare productivitate doar lucrările de montaj și monolitizarea prefabricatelor.

Practic, pentru o industrializare mai înaltă este nevoie de efectuarea simultană a operațiunilor de folosire pe scară tot mai largă a unor elemente de construcții cu grad ridicat de finisare în fabrică, de mecanizarea operațiunilor de montaj pe șantier, de găsirea și utilizarea pe scară largă a unor materiale noi, ușoare, cu parametri superiori de rezistență. În acest context, apare cu claritate faptul că creșterea gradului de industrializare face necesară participarea activă — bine coordonată — a întregului complex de factori implicați, de la constructor la proiectant, de la producătorul de materiale de construcții la cercetător. În acest număr al revistei — despre modalitățile concrete de accelerare a gradului de prefabricare.

Ce relevă o analiză comparativă a stadiilor de industrializare a execuției ?

CA IMPORTANTĂ metodă de industrializare, prefabricarea elementelor de construcții se cere aplicată pe scară mult mai mare ca în prezent, utilizînd pentru aceasta toate formele posibile și eficiente în funcție de stadiul atins pînă acum : prefabricarea ușoară și parțială, centralizată și de șantier (utilizînd preturnarea), prefabricarea grea și prefabricarea totală, sporînd în mod progresiv ponderea prefabricării uzinale. Prefabricarea uzinală și integrală a construcțiilor constituie forma cea mai avansată a industrializării construcțiilor, fiind capabilă să furnizeze elemente de construcții și părți de construcții cu performanțe ridicate, de calitate sporită și la un preț redus, pe baza cărora clădirile pot fi asamblate într-un timp foarte scurt. Și aceasta, deoarece prefabricarea uzinală se pretează la un grad ridicat de mecanizare a producției și de automatizare, realizîndu-se nu numai o mare economie de manoperă, ci și generalizarea unei calități și precizii superioare în execuție. Deosebit de important este însă ca liniile tehnologice uzinale pentru producerea prefabricatelor să fie astfel concepute

încît să asigure atît producția de serie, cit și o diversificare largă a sortimentelor fabricate reclamată de condițiile de funcționalitate și estetică.

În țările dezvoltate, stadiul atins în prefabricarea locuințelor se remarcă în prezent prin cîteva caracteristici : un grad ridicat de prefabricare (clădirile integral prefabricate din panouri mari reprezintă 80—85%), o pondere mare a semifabricatelor și prefabricatelor produse de industrie cu un grad înalt de finisare, echipare și precizie (consum de manoperă pe șantier de numai 10—12 ore/m² arie desfășurată), o tehnologie de fabricație modernă (predomină tehnologia conveier și „lanț de agregate“). Se utilizează pe scară largă procedee mecanizate avansate de cofrare, decofrare, ungere, curățire (care fac ca manopera de fabricație să fie de 10—12 ore/m³), cicluri scurte de tratament termic (4—5 ore).

Și în România cercetările efectuate în domeniul construcțiilor au urmărit să asigure în proiecte soluții de creștere a gradului de industrializare, diminuînd ponderea lucrărilor de construcții-montaj în totalul investițiilor, prin promovarea utilizării panourilor mari de beton în construcția de locuințe, prin dezvoltarea tipizării și diversificării elementelor de construcții, prin crearea de noi ma-

teriale de construcții etc. Cu toate acestea, gradul de industrializare a lucrărilor de construcții este încă scăzut în comparație cu alte țări. De pildă, ponderea locuințelor din panouri mari integral prefabricate în totalul apartamentelor construite în 1977 la noi era de 30%, în timp ce în R.D.G. depășea 65%, iar în R.S.C. era de aproape 90%.

Există în acest domeniu încă multe rezerve nevalorificate. Astfel, dacă la construcțiile de locuințe, în general, ponderea apartamentelor integral prefabricate la nivelul ramurii construcții a crescut de la 5% în anul 1960 la peste 30% în 1978, iar în anumite județe (Timiș, Cluj) la peste 45%, în alte cazuri ponderea apartamentelor integral prefabricate s-a menținut încă scăzută deoarece comoditatea în gîndire și acțiune a unor specialiști, fie de faptul că dezvoltarea capacităților de prefabricare nu a fost întotdeauna corelată cu sarcinile de creștere în ritm rapid a productivității muncii.

Din analiza situației prezentate rezultă că pe șantierele de construcții de locuințe există anumite obstacole în calea creșterii mai accentuate a productivității muncii, care fac ca consumul de muncă vie să fie uneori de 2—3 ori mai mare în comparație cu rezultatele obținute în alte țări. Cauzele

Tabelul nr. 1

Eficiența măririi gradului de echipare și finisare a panourilor mari din fabrică

	Soluții constructive și tehnologii :				Panouri mari în tehnologia actuală	Panouri mari în tehnologie nouă cu grad ridicat de finisare și dotare din fabrică		
	Zidărie portanță cu planșee prefabricate	Zidărie portanță cu planșee prefabricate		Reducerea manoperei față de zidăria portantă		om-ore / ap.	om-ore / mp Ad	Reducerea manoperei față de zidăria portantă
Manopera pe șantier	2 030	30	1 354	20	1,5 ori	914	12-13,5	2,25 ori
Manopera în fabrică	135	2	406	6	—	476	7,0	—
Manopera totală	2 165	32	1 760	26	1,25 ori	1 390	19-20,5	1,55 ori

rezidă în : gradul scăzut de industrializare a betonului, gradul mic de finisaj al elementelor prefabricate ce sosesc în șantier, în persistența utilizării procedeelelor u-mede, în volumul încă mare al lucrărilor de zidărie ce se execută la locuințe. Până în prezent atît cercetarea cît și proiectarea nu au găsit întotdeauna cele mai eficiente soluții care să ducă la eliminarea șapelor, a mozaicului, operațiuni cu un volum ridicat de manoperă.

Multe neajunsuri au creat și insuficiențele preocupări ale cercetătorilor, proiectanților pentru realizarea unor secțiuni cu grad înalt de prefabricate la noile construcții de locuințe din Suceava, Tulcea, Vaslui ș.a. : faptul că industria materialelor de construcții nu a pus la dispoziție o gamă mai diversificată de materiale eficiente, care ar fi adus un aport mai substanțial la creșterea productivității ; unele întârzieri în dezvoltarea și construirea de noi capacități de producție de prefabricate față de ritmul cerut de creșterea gradului de industrializare a lucrărilor de construcții.

Un drum mai scurt de la experimentare la generalizarea tehnologiilor moderne

REALIZĂRILE obținute pînă acum în domeniul industrializării construcțiilor se cer substanțial îmbunătățite. Pentru realizarea integrală a prevederilor din planul de investiții pe 1979 apare necesară o acțiune mult mai hotărîtă pentru eliminarea rămînelor în urmă în acest sector, sporirea eforturilor tuturor factorilor impli-

cați pentru creșterea ponderii manoperei executate în fabrici și poligoane față de cea din șantier. În legătură cu toate acestea se impune :

● o preocupare mai susținută pentru perfecționarea continuă a gradului de echipare și finisare din fabrică a elementelor de construcții, care să conducă, în final, la obținerea de prefabricate realizate integral pe cale industrială. Se cere mai multă operativitate în fabricarea pe scară largă a panourilor de fațadă complet finisate cu tîmplăria montată, vopsită, cu conducte de instalații înglobate, a băilor spațiale, în eliminarea șapei, a mozaicului, în utilizarea tapetului în locul zugrăvelilor (eventual zugrăvelile să se execute mecanizat în fabrici), în introducerea panourilor ușoare de granolit, acțiuni care s-ar solda cu

o reducere a consumului de manoperă pe șantier de circa 45% — de la circa 23,5 ore/m² arie desfășurată construită la 12,5 ore/m² arie desfășurată construită (tabelul nr. 1).

● creșterea volumului producției de prefabricate din beton armat (panouri mari și panouri folosite pentru structuri mixte) prin generalizarea liniilor de fabricație de mare productivitate cu tehnologii tip conveier și lanț de agregate. Utilizarea unor astfel de procedee de fabricație permite :

— diminuarea manoperei pe șantier de 2,25 ori față de zidăria portantă și de 1,5 ori față de tehnologia actuală cu panouri mari ;

— reducerea manoperei totale (fabrică + șantier) de 1,55 ori față de zidăria por-

tantă și de 1,25 ori față de tehnologia actuală cu panouri mari ;

— creșterea valorii elementelor prefabricate reali-

Tabelul nr. 2

Eficiența unor tehnologii moderne combinate cu producerea unor materiale de construcție în fabrică

Sistemul constructiv	Consum de manoperă ore mp Ad.		
	Fabr.	Șantier	Total
Integral din panouri mari (nefinisate în fabrică)	6	20	26
Mixte — cofraje metalice și prefabricate de fațade și planșee (nefinisate în fabrică)	4	22	26
Integral din panouri mari cu grad avansat de finisare și echipare și cabine sanitare	7	13,5	20,5
Mixte — cu panouri de fațadă finisate	4	20	24
Monolit sau zidărie	—	30	30

zate în fabrică, de la 35% în tehnologia actuală la 60% în noua tehnologie, lucrările pe șantier reducîndu-se respectiv 65% și 40% ;

— reducerea manoperei totale pentru realizarea clădirilor de locuit din panouri mari cu 21%, iar a manoperei pe șantier cu 32,5% față de tehnologia actuală.

Prin adoptarea unor sisteme constructive bazate pe utilizarea tehnologiilor de fabricație a prefabricatelor tip conveier și prin creșterea gradului de finisare și echipare din fabrică a panourilor mari se poate obține o importanță economică de manoperă pe șantier, cu un spor relativ mic al consumului de muncă în fabrică (tabelul nr. 2). Eficiența aplicării generalizate a tehnologiei conveier apare mai puternic în evidență dacă ne gîndim că prin realizarea prevederilor planului de locuințe pe 1980 în acest sistem constructiv s-ar putea realiza față de anul 1976 : o importantă economie de forță de muncă.

O deosebită atenție va trebui acordată intrării la termen în funcțiune a noilor capacități de producție de panouri mari cu termen de punere în funcțiune în acest an și recuperării restanțelor înregistrate în acest domeniu în anul trecut ;

Gh. GHIȚULICĂ

(Continuare în pag. 24)

PUNCTE DE VEDERE

Noi exigențe în dezvoltarea agriculturii în condițiile economisirii energiei (I)

ÎN ACTUALELE CONDIȚII, intensificarea și modernizarea agriculturii în țările în curs de dezvoltare, în special prin industrializarea proceselor de producție agricolă, sînt însoțite de creșterea considerabilă a consumului de energie provenită mai ales din resurse fosile, nereînnoibile (țitei, zăcăminte de fosfați etc.). Astfel, producția încorporează cantități tot mai mari de energie. După calculele citate în literatura de specialitate din țara noastră, consumul de energie pe hectarul complex de teren cultivat va fi de 2,8 ori mai mare în 1980 decît în 1950; însă, mult mai rapidă este creșterea consumului de combustibil (țitei convențional): de 4,3 ori. Ca urmare, în 1977, față de 1950, puterea energetică necesară pentru a obține 1 000 de lei producție globală agricolă a crescut de 2 ori, iar consumul de țitei convențional — de 2,5 ori.

Sistemul occidental de industrializare a agriculturii, bazat pe consumuri energetice ridicate, pune probleme tot mai dificile, dat fiind caracterul limitat al resurselor de combustibili fosili și prețurile crescînde ale unor combustibili. Unele calcule din literatura mondială de specialitate arată că dacă petrolul ar fi singura resursă de energie utilizată în agricultură și dacă el ar fi folosit integral pentru producerea de hrană pentru populație, actualele rezerve cunoscute ar fi epuizate în numai 57 de ani.

Pentru România, țară importatoare de petrol, (importul, în creștere, a ajuns în 1977 la peste 8,8 mil. tone), problema raționalizării consumurilor energetice, chiar în condițiile angajării pe calea modernizării agriculturii, are o semnificație deosebită. Creșterea venitului național pe cap de locuitor la nivelul care să situeze România în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare economică solicită, printre altele, valo-

rificarea superioară a tuturor resurselor energetice și în mod deosebit petrolului.

În acest context, vom expune în cele ce urmează, unele puncte de vedere privitoare la strategia acestei ramuri în perspectivă în concordanță cu prevederile Programului P.C.R. referitoare la crearea unei agriculturi intensive, de mare randament și productivitate.

Avantajele economice specifice, sursă de valorificare superioară

ÎN PRIMUL RÎND, în strategia dezvoltării sale, agricultura necesită o atenție sporită pe linia valorificării unor **avantaje economice specifice** pe care nu le are nici o altă ramură a producției materiale. Am în vedere următoarele:

a) agricultura — respectiv cultura plantelor — este **singura ramură a producției materiale care acumulează energie solară, pe care o transformă în energie potențială**, sub forma produselor agricole. Toate celelalte ramuri ale producției materiale nu fac altceva decît să consume energie acumulată de către natură sau de către om. Acest adevăr axiomatic, redus uneori la simplă dogmă, abia astăzi — în condițiile crizei energetice — începe să fie apreciat la adevărata lui însemnătate. De aceea, toate țările — dezvoltate și în curs de dezvoltare — acordă o atenție deosebită, uneori prioritară, dezvoltării agriculturii;

b) pe lîngă funcția ei principală, de producătoare de alimente pentru populație, **agricultura este o sursă și a altor forme de energie**, inclusiv de combustibil, care pot fi utilizate atît în agricultură, cît și în alte ramuri ale economiei naționale;

c) **investițiile efectuate în agricultură sînt deseori mai rentabile decît cele din alte ramuri ale economiei naționale**, lucru dovedit și

de raportul dintre cheltuielile materiale și producția netă (venit național) obținută; în anul 1977, la 100 lei producție globală (produs social) s-a obținut un venit național în valoare de 41 lei pe întreaga economie națională, dar numai 38,10 lei în industrie, în timp ce în agricultură s-au obținut 48 lei. Deci, dezvoltarea agriculturii contribuie la creșterea mai rapidă a venitului național (chiar la actualul raport de prețuri între produsele industriale și cele agricole), a posibilităților de dezvoltare economică a întregii țări.

Este meritul istoric al Congresului al IX-lea al P.C.R., al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, de a fi lichidat vechea tendință de subestimare a agriculturii, promovînd-o la rangul de **ramură de bază a economiei românești**, datorită și condițiilor social-economice de dezvoltare de care dispune. Succesele obținute în ultimii ani în sporirea producției agricole, în creșterea fondului de dezvoltare economică și a celui de consum din agricultură sînt urmările acestei reconsiderări, pe bază științifică, a rolului agriculturii. Agricultura noastră este însă capabilă de realizarea unor parametri superiori de dezvoltare față de cei actuali, datorită următoarelor condiții:

1) **sporirea volumului investițiilor** (pe considerentele menționate mai sus), pînă la nivelul corespunzător importanței agriculturii ca producător de venit național. Marcînd o descreștere relativă, deși volumul absolut a crescut considerabil, ponderea investițiilor realizate în agricultură în 1977 a fost de 14,1% din total, pe cînd contribuția agriculturii la crearea venitului național a fost de 16,3%.

2) **folosirea largă în agricultură a unor factori de potențare a efectelor sale create de dezvoltarea industriei**. Am în vedere, în primul rînd, producția de îngrășă-

mente chimice. România se află încă în urma unor țări europene avansate în ce privește consumul de îngrășăminte chimice la unitatea de suprafață, care influențează direct randamentul la hectar; în anul 1978, dintr-o producție de 2 461 mii tone de îngrășăminte substanță activă, agricultura a folosit numai 1 480 mii tone. Folosirea întregii cantități produse ar fi permis aplicarea a circa 250 kg substanță activă la hectarul cultivat, ceea ce ar fi putut permite atingerea parametrilor de producție fixați pentru anul 1980. Consider de aceea, necesar ca prin unele studii complexe să se urmărească optimizarea raportului între consumul și exportul de îngrășăminte chimice (care consumă o cantitate relativ ridicată de energie), comparativ cu exportul unor produse agricole, care acumulează în procesul de producție o mare cantitate de energie ieftină, energia solară.

Desigur că în acest caz nu este vorba de o strategie de dezvoltare prioritară a agriculturii (a cărei putere de acumulare depinde de dezvoltarea industrială a țării), ci de accentuarea rolului ei de ramură de bază a economiei naționale, așa cum magistral a definit-o secretarul general al P.C.R.

Culturi și tehnologii cu coeficient ridicat de conversiune a energiei solare

„MATERIA PRIMĂ“ cea mai ieftină folosită în agricultură este **energia solară** (studierea căreia, în trecut fie spus, nu se bucură încă de atenția cuvenită, cum se întâmplă și în cazul altor „daruri“ ale naturii). Energia solară este încă departe de a fi valorificată corespunzător de către producția agricolă: din cantitatea de radiații primită la sol, numai 1—2% sînt utilizate de către plante. (În cazul porumbului, în condițiile S.U.A., planta captează numai 1,26% din energia solară care iradiază solul. Cu toate acestea, coeficientul de 1,26% de valorificare a energiei solare reprezintă nu mai puțin de 5 mil. kcal la hectarul cultivat cu porumb, astfel că intrările de energie solară — reprezentînd 90% din intrările energetice — sînt mult mai mari decît cele de energie fosilă).

Concluzia firească ce rezultă din aceasta constă în **perfecționarea**

structurii culturilor, acordînd o mai mare atenție celor care valorifică un procent mai mare din energia solară iradiată la sol și care se transformă astfel într-o mai mare cantitate de energie potențială, concentrată în producția agricolă. Din păcate însă nu dispunem încă de studii comparative bine documentate privind capacitatea de absorbție a energiei solare iradiată la sol de către diferitele culturi agricole, astfel ca, prin optimizarea structurii culturilor, să obținem o acumulare de energie solară (potențială) fără alte investiții energetice (mai ales fosile) suplimentare. Acesta este un domeniu în care cercetarea științifică rămîne pe mai departe datoare agriculturii și, implicit, omenirii — acut preocupată de găsirea unor mijloace de producție mai eficiente, pentru a spori capacitatea de reconversiune de către plante a energiei cinetice solare în energie potențială.

Problema prezintă aceleași lacune și aceeași urgență și în ceea ce privește crearea unor noi soiuri și hibrizi de plante, cu un coeficient mai mare de valorificare a energiei solare. Chiar și pe plan mondial, cercetarea științifică nu a pus un accent suficient pe corelarea tuturor tipurilor de factori care controlează producția agrosistemelor. De aceea, calitatea solului, consumul de energie și de elemente minerale nutritive nu au fost cuantificate și în funcție de capacitatea de conversiune a energiei solare de către diferite soiuri și hibrizi de plante. Pe plan mondial există un început promițător în această direcție prin cercetările ce urmăresc crearea unor noi hibrizi de porumb cu o dispunere pe verticală a aparatului foliar al plantei, încît acesta să poată acumula o cantitate mai mare de energie solară. Este un obiectiv pe care trebuie să și-l propună și cercetarea științifică agricolă din țara noastră, mai ales dacă ținem seama că porumbul reprezintă principala noastră cultură agricolă și este amplasat cu prioritate în zonele sudice, cu un grad mai mare de luminositățe.

Prioritate ramurilor zootehnice care valorifică superior furajele

DACĂ RAMURA creșterii plantelor acționează ca o adevărată industrie extractivă, creșterea animalelor este în principiu o „industrie“ prelucrătoare, convertind energia potențială materializată în produse vegetale, în proteină animală, absolut necesară — în anumite proporții — unei alimentații raționale a oamenilor. Pe acest considerent, în economia agricolă a multor țări dezvoltate, creșterea animalelor a devenit o ramură prioritară.

Dar, privită în ansamblu, creșterea animalelor se dovedește un slab convertizor de energie, deoarece pentru a obține 1 kcal de produse animaliere este necesar, în medie, un consum de 6 kcal vegetale. Însă putem, oare, desprinde de aici ideea de a renunța la dezvoltarea acestei ramuri agricole principale, ale cărei produse au un rol esențial în creșterea potențialului fizic și intelectual al oamenilor? Nicidecum, mai ales dacă ținem seama de faptul că rolul de consumator de energie diferă de la o specie de animale la alta, iar în cadrul aceleiași specii — de sistemul de creștere.

Astfel, dintre toate speciile de animale, rumegătoarele (bovinele) sînt cele care, prin cerințele față de furajare, nu fac concurență consumului uman de produse vegetale și nu sînt mari consumatoare de combustibil fosil. Aceste avantaje economice sînt deosebit de evidente în cazul creșterii animalelor pe pășuni. Or, marea cantitate de produse secundare obținute din cultura cerealelor, precum și suprafețele apreciabile de pășuni de care dispunem în zonele colinare favorizează dezvoltarea mai accelerată a creșterii taurinelor, a căror contribuție la balanța producției de lapte și de carne a țării este — sau poate deveni — hotărîtoare.

Paralel cu orientarea spre culturile, soiurile și hibrizii de plante, precum și spre speciile de animale care măresc capacitatea de conversiune a energiei solare în cadrul agriculturii, un rol de primă importanță îl are orientarea spre culturile și tehnologiile care economisesc consumul de energie fosilă.

prof. dr. Oprea PARPALĂ

Mecanismul economico-financiar: funcționalitate-eficiență

EXTINDEREA METODEI COSTURILOR NORMATE LA BAZA DIMENSIONĂRII CORECTE A PRODUCȚIEI NETE

O metodă care permite controlul operativ al evoluției costurilor

REZULTATELE obținute pînă în prezent în majoritatea întreprinderilor prin introducerea producției nete ca indicator de bază în planificare demonstrează în mod convingător superioritatea noului indicator în comensurarea eforturilor proprii ale fiecărui colectiv de muncă în realizarea de noi valori de întrebuințare și, implicit, în sporirea venitului național. S-au eliminat astfel influențele muncii trecute, care denaturau rezultatele proprii ale fiecărei unități și, totodată, s-au pus bazele unui mecanism economico-financiar care promovează concepte superioare, cum sînt: autogestiunea, autofinanțarea și autoconducerea.

Elemente cu influență asupra valorii nou create

ASUPRA MĂRIMII valorii producției nete acționează numeroși factori, a căror influență se repercutează în sens pozitiv sau negativ, după caz, în proporții diferite.

Elementele avute în vedere în calculul acestui indicator pot fi grupate în două categorii și anume: cele care concură într-o anumită proporție la majorarea valorii producției nete, în cazul creșterii volumului lor și respectiv cele care participă la această creștere proporțional cu reducerea volumului lor. În prima categorie sînt incluse elementele care determină valoarea producției globale luate în calculul producției nete, exprimînd valoarea totală a produselor (serviciilor) destinate livrării, precum și a producției în

curs de fabricație. În cea de a doua categorie se includ cheltuielile materiale, a căror influență este determinantă în realizarea indicatorului producția netă. Spre deosebire de prima categorie, a căror elemente participă la realizarea indicatorului într-o proporție corespunzătoare valorii nou create, reducerea cheltuielilor materiale se reflectă în totalitate în creșterea valorii producției nete.

Înainte de a aborda mai pe larg problemele pe care le ridică aplicarea metodei costurilor normate, să consemnăm cîteva rezultate obținute în realizarea producției nete la Întreprinderea de pompe-București. La 28 februarie a.c. situația realizării principalilor indicatori economico-financiar era următoarea:

Indicatorii	(plan=100)
Producția netă	101,0 (%)
Producția marfă fabricată	100,3 (%)
Producția globală industrială	100,3 (%)
Producția marfă vîndută și încasată	117,9 (%)
Beneficiul	120,6 (%)
Productivitatea muncii calculată în raport cu producția netă	100,8 (%)
Cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă	-0,9 (lei)

Pe lîngă măsurile care vizează creșterea producției și productivității muncii, utilizarea mai bună a capacităților de producție și a timpului de muncă, un accent deosebit s-a pus pe identificarea tuturor resurselor pentru reducerea costurilor totale, îndeosebi a celor materiale, factori hotărîtori ai creșterii eficienței economice a întreprinderii și, în acest context,

ai realizării producției nete planificate.

Planul de măsuri privind reducerea costurilor de producție, elaborat pentru acest an conține un număr de 135 măsuri, cu o eficiență economică de 29,4 mil. lei, din care 14,3 mil. lei urmează să se realizeze prin reducerea cheltuielilor materiale. Volumul de economii planificat pe seama efortului propriu se va realiza prin:

- reducerea normelor de consum, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, extinderea folosirii înlocuitorilor — 7,5 mil. lei;
- creșterea gradului de valorificare a producției — 3,7 mil. lei;
- reducerea cheltuielilor legate de aprovizionarea tehnico-materială și desfacerea producției — 1,2 mil. lei;
- folosirea completă a capacităților de producție — 2,0 mil. lei;
- diminuarea cheltuielilor de muncă vie pe seama creșterii productivității muncii — 15,1 mil. lei.

Deosebit de important este ca aceste măsuri, prevăzute în program cu termene și responsabilități, să fie aduse la îndeplinire în totalitate, astfel încît efectul lor să poată fi materializat în reducerea efectivă a costurilor de producție la nivelul stabilit.

În afara acestor măsuri, s-au inițiat și o serie de acțiuni pe linia consumurilor de combustibili și energie, utilizării raționale a materialelor secundare rezultate din procesul de producție, gospodăririi mai bune a materialelor etc. Toate acestea sînt menite să contribuie direct la reducerea cheltuielilor totale de producție, în primul rînd a celor materiale, la rea-

lizarea și depășirea indicatorului producția netă, la creșterea eficienței economice.

Cum se realizează normarea și evidența costurilor

CUNOAȘTEREA cit mai exactă, completă și la timp a costului de producție constituie un element esențial pentru procesul conducerii activității economice. Metodele de calculație clasice aplicate în întreprinderile industriale, având ca obiectiv principal determinarea consumului efectiv al fiecărui produs nu permite cunoașterea acestui cost decât la finele fiecărei luni sau la terminarea unor faze ale procesului de producție. În aceste condiții informațiile obținute au un caracter „istoric”, referindu-se la perioade trecute, cu posibilități reduse de utilizare în procesul conducerii curente și previzionale. De aici, necesitatea introducerii unor metode perfecționate de evidență și calcul, care să permită analiza și controlul costurilor de producție pe parcursul desfășurării fabricației și intervenția promptă pentru înlăturarea abaterilor care apar față de normele de consum de materiale și manoperă.

În cadrul acțiunii întreprinse în întreaga economie în anul 1978 privind îmbunătățirea normării costurilor și a evidenței acestora, în cadrul întreprinderii noastre — care experimentează de mai mulți ani în două secții de producție **metoda costurilor normate** — s-a trecut la revizuirea calculațiilor normate pentru fiecare reper, subansamblu și produs pe baza normelor de consum de materiale și de muncă cuprinse în documentația tehnologică (fișe tehnologice, rețete de fabricație, norme de consum etc.). Până în prezent s-au elaborat și revizuit un număr de cca. 7 000 calculații normate pentru reperi turnate și forjate și sînt în curs de elaborare un număr de cca. 2 000 calculații pentru reperate prelucrate și cca. 2 000 calculații pentru subansamble. Calculul analitic al costurilor normate pe reperate și subansamble este impus de sistemul de lucru „cu semifabricate din producție” practicat de întreprindere. Deosebit de problema elaborării calculațiilor normate, s-a organizat și sistemul de urmărire și evidențiere a abaterilor care se produc

față de normele de consum și de muncă, obiectiv major al metodei costurilor normate. Prin acest sistem s-a urmărit să se identifice și să se evidențieze în mod operativ abaterile la consumurile directe de materiale și manoperă chiar în momentul producerii lor și, totodată, să se stabilească cauza fiecărei abateri. Cu această ocazie a fost necesar să se elaboreze un nomenclator al abaterilor pe cauze și responsabili de producerea lor.

Din aplicarea experimentală efectuată pînă în prezent a rezultat că ponderea abaterilor la costurile directe o dețin cele privind materialele. Principalele cauze care determină abateri la materiale se referă la modificări în documentația tehnologică efectuată ulterior, modificarea normelor de consum ca urmare a reproiectării, introducerii de tehnologii noi, inovații etc., depășiri ale consumurilor specifice generate de rebuturi, înlocuiri de materiale ca urmare a neasigurării sorturilor prevăzute în documentația tehnică, adăosuri suplimentare în procesul de turnare etc.

În cadrul sistemului de calcul și evidență a abaterilor s-a organizat și reglementat metodologia de aprobare a cererilor pentru corecturi (abateri) de la documentația tehnologică, stabilindu-se competențe de aprobare în cadrul unor limite valorice în sarcina unor factori de conducere din compartimentele tehnice și de producție. Condiția de bază ce s-a impus a fi analizată cu ocazia aprobării corecturilor a fost aceea, ca prin înlocuiri de materiale, să se asigure menținerea sau îmbunătățirea calității produselor. Reglementarea privind stabilirea competențelor de aprobare a corecturilor (abaterilor) față de documentația tehnologică a fost necesară pentru a institui o ordine desăvîrșită în acest domeniu (în privința desemnării persoanelor care au dreptul a aproba modificări) și, în același timp, pentru a putea determina în mod operativ abaterile valorice generate de aceste modificări.

Un alt obiectiv în cadrul sistemului de evidență și urmărire a abaterilor față de costurile normate se referă la **informarea operativă** a factorilor de decizie din secții și servicii, precum și a conducerii întreprinderii cu date privind volumul și cauzele abaterilor în vederea analizării și luării

de măsuri pentru înlăturarea acestora.

Cunoașterea operativă a volumului și sensului abaterilor are o dublă însemnătate. În afară de influența directă pe care acestea o au asupra indicatorilor „Cheltuieli totale la 1 000 lei producție marfă” și „Cheltuieli materiale la 1 000 lei producție marfă”, cit și asupra valorii producției nete, introducerea metodei costurilor normate pentru calculul și evidența costurilor de producție va crea mecanismul necesar pentru urmărirea **operativă** a consumurilor directe de materiale și manoperă care depășesc pe cele prevăzute în normele de consum și de muncă. Totodată, această metodă va da posibilitatea unităților economice să cunoască în orice moment volumul cheltuielilor materiale (costuri materiale normate + abateri), deci a unuia din elementele de bază, cu influență determinantă în calculul producției nete.

Față de marile avantaje pe care le oferă metoda costurilor normate, este necesar să se intensifice eforturile întreprinderilor pentru finalizarea lucrărilor preliminare specifice metodei. Datorită numărului deosebit de mare al reperelor, subansamblelor și produselor aflate în programul de fabricație al întreprinderilor constructoare de mașini, se impune ca principalele lucrări, și în primul rînd elaborarea calculațiilor normate, să se realizeze cu ajutorul calculatorului electronic. În acest sens, primul pas îl reprezintă transpunerea fișelor tehnologice clasice în fișe specifice prelucrării automate a datelor în care toate elementele sînt supuse codificării.

Acțiunea de îmbunătățire a normării costurilor și a evidenței acestora este în curs de desfășurare într-un număr limitat de întreprinderi, urmînd a fi extinsă și generalizată.

Rezultatele obținute pînă în prezent în cadrul întreprinderii de pompe sînt edificatoare. așa încît ne-am propus să intensificăm eforturile pentru extinderea ei și în sfera calculației costurilor pentru produse finite. În felul acesta vom putea urmări în mod operativ totalitatea consumurilor de materiale care intră în calculul valorii producției nete.

dr. Stere STATICA

contabil șef

Întreprinderea de pompe București

ASPECTE ALE CORELAȚIEI: CONSUM DE ENERGIE-CREȘTERE ECONOMICĂ [I]

Rezultate calitative, dar și însemnate rezerve potențiale

ÎN CONDIȚIILE caracterului limitat al unor resurse de materii prime și energie, rolul energiei în viața economică și socială dobândește valențe noi, în sensul că se urmărește nu numai asigurarea pe termen lung a necesarului de energie al societății, dar și proiectarea rațională a acestui necesar. Problemelor gospodăririi resurselor energetice li se acordă în țara noastră o deosebită atenție. Este o realitate faptul că în România analizele profunde efectuate de conducerea partidului, de secretarul său general, au evidențiat cu clarviziune, înainte de declanșarea crizei energetice mondiale, necesitatea orientării întregii economii naționale pe calea raționalizării riguroase a consumurilor energetice. Problema reducerii consumului de combustibil și energie, în general a consumurilor materiale, este apreciată ca problema numărul unu a eficienței, a creșterii venitului național, a dezvoltării economiei naționale.

Criticând tendința spre consumuri neraționale, concepția greșită potrivit căreia consumul de energie trebuie să meargă mereu înaintea creșterii producției industriale — concepție generată la timpul său de societatea de consum, dar care este în prezent sever revizuită chiar în țările capitaliste dezvoltate — secretarul general al partidului releva că lupta pentru reducerea consumului de combustibil și energie nu trebuie să constituie o acțiune de campanie, de moment, conjuncturală, ci o problemă de orientare și reorientare a însăși structurii economiei naționale și industriale, a dezvoltării noastre economice de viitor, de care depinde ridicarea continuă a bunăstării poporului.

Aceasta se justifică și prin existența unor condiții specifice nefavorabile: rezervele interne de țiței și gaze foarte

limitate; condițiile din ce în ce mai dificile din punct de vedere economic și tehnologic de exploatare a rezervelor de țiței, gaze naturale și chiar a celor de cărbune, care măresc necesarul de investiții și costul extracției; sporirea cotelor anuale de țiței, cocs și cărbune cocsificabil din import la prețuri ridicate etc. Iată de ce, în țara noastră **economisirea combustibilului și energiei devine, alături de alți factori, un criteriu important pentru definirea strategiilor de structurare a producției.** „Ținând seama de caracteristicile situației economice internaționale, de implicațiile crizei energetice și de materii prime, arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu,

un obiectiv central al viitorului cincinal va fi îmbunătățirea radicală a structurii industriei noastre, orientarea hotărâtă spre dezvoltarea ramurilor și sectoarelor mici consumatoare de energie“¹⁾.

Aceste indicații reprezintă, de fapt, o reevaluare a concepțiilor de politică energetică națională, orientarea întregii economii spre o raționalizare și mai riguroasă a consumurilor de energie și combustibil. În lumina lor vom examina câteva aspecte privind evoluția producției și consumului de energie electrică, corelația dintre consumul de energie electrică și creșterea economică în ramurile economiei naționale.

Tabelul nr. 1

Dinamica și ritmul mediu anual de creștere a producției și consumului de energie electrică în țara noastră

	U.M.	1960	1970	1975	1977	Ritm mediu anual de creștere în perioadele respective
Producția de energie electrică	mil. kWh	7 650	35 088	53 721	59 858	
	în %	100,0	458,7	702,2	782,5	12,85
	în %		100	153,1	170,6	7,95
	în %			100	111,4	5,55
Consumul de energie electrică	mil. kWh	6 832	29 387	47 157	55 614	
	în %	100	430,1	690,2	814,0	13,13
	în %		100	160,5	189,2	9,55
	în %			100	117,9	8,60
Producția de energie electrică pe locuitor	kWh	416	1 732	2 529	2 764	
	în %	100	416,3	607,9	665,1	11,80
	în %		100	146,0	159,6	6,90
	în %			100	109,3	4,55
Consumul de energie electrică pe locuitor	kWh	371	1 451	2 220	2 568	
	în %	100	391,1	598,4	692,2	12,05
	în %		100	153,0	177,0	8,50
	în %			100	115,7	7,55
Consumul de energie electrică pe un muncitor din industrie	kWh	4 969	12 261	14 509	15 503	
	în %	100	246,7	292,0	313,3	6,95
	în %		100	113,3	127,0	3,47
	în %			100	107,3	3,60

Sursa : calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al R. S. România, 1978, p. 45, 179, 180 și 181.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Consfătuirea cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură, 6 martie 1979. „Scinteia“ nr. 11 366 din 8 martie 1979, p. 3.

Relația dintre producția și consumul de energie electrică

ROMÂNIA a făcut în ultimii 25—30 de ani eforturi susținute pentru a-și învinge rămânerea în urmă și a asigura poporului un nivel de viață cât mai înalt. Pe plan energetic, acest proces s-a concentrat în construirea de mari hidrocentrale, centrale electrice, numeroase hidro și termocentrale electrice. S-au asigurat astfel posibilități pentru o creștere, în concordanță cu cerințele economiei, a producției de energie primară și energie electrică, cât și în ce privește consumul acestora. În anul 1978 producția de energie electrică a reprezentat aproape 65 miliarde kWh, fiind mai mare de peste 57 ori decât cea realizată în 1938 și de peste 30 de ori față de cea din 1959. Potrivit prevederilor, în anul 1980 producția de energie electrică va ajunge până la 75—80 miliarde kWh.

Toate acestea s-au reflectat în mod corespunzător în sporirea producției de energie electrică pe ansamblul economiei și pe locuitor — ca indicator al industrializării, cât și a consumului de energie electrică pe total, pe locuitor și pe un lucrător — respectiv pe un muncitor în industrie — ca indicator al înzestrării muncii cu energie electrică (tabelul nr. 1). Pentru a se asigura comparabilitatea în dinamică a tuturor acestor indicatori în tabelul amintit a fost considerată ca bază de pornire anul 1960. Analiza acestor date pune în evidență câteva aspecte importante.

Asfel, producția totală de energie electrică a sporit, în perioada analizată, de 7,82 ori, înregistrând un ritm mediu anual de 12,85%; acest ritm este superior ritmului de creștere a venitului național (9,25%) și celui de creștere pe ansamblul industriei (12,75), pe aceeași perioadă; asupra acestei probleme, în primul rând asupra raportului dintre consumul de energie și creșterea venitului național vom reveni. Concluzii similare se pot desprinde dacă se analizează evoluția producției de energie electrică pe perioade mai îndelungate.

Este de remarcă că consumul total de energie electrică a crescut într-un ritm mai înalt decât cel înregistrat de producția totală de energie, ceea ce s-a reflectat corespunzător și în indicatorul consumului de energie electrică pe locuitor față de producția de energie electrică pe locuitor. Creșterea în ritm mai înalt a consumului de energie electrică este, în mare parte, rezultatul eforturilor făcute pentru înzestrarea electroenergetică a întregii economii, pentru crearea bazelor industriei moderne și dezvoltarea îndeosebi a metalurgiei, chimiei, construcțiilor de mașini și industriei materialelor de construcții — caracterizate printr-un consum ridicat de energie primară — cât și pentru ridicarea standardului de viață al poporului. Drept efect al tuturor acestor măsuri, consumul de energie pe locuitor, care în anul 1950 era în țara noastră de abia 60% din media mondială, a ajuns în 1971 să egaleze această medie, iar în 1974 să o depășească. **Fără îndoială însă, această creștere reflectă, deopotrivă, existența, mai ales în industrie, a unor însemnate rezerve de economisire a energiei electri-**

ce. Ele constau, în principal, în menținerea unor consumuri energetice mai mari pentru obținerea unei unități de venit național comparativ cu alte țări dezvoltate industrial, a unor pierderi de energie electrică în rețelele de transport și distribuție, în neutilizarea completă a resurselor energetice secundare, cât și în existența, în unele cazuri, a unor forme de risipă.

Analiza evoluției producției și consumului de energie electrică în ultimul deceniu pune în evidență modificări importante de ordin calitativ, în sensul diminuării accentuate a ritmurilor de creștere a acestora. Astfel, față de 1970, în anul 1977 producția de energie electrică a sporit de 1,71 ori (înregistrând un ritm mediu anual de 7,95%), iar consumul de energie electrică a crescut de 1,89 ori (ritm mediu anual 9,55%), ritmurile respective reflectându-se, în mod corespunzător, asupra producției și consumului de energie electrică pe locuitor, cât și asupra consumului de energie electrică pe un lucrător sau muncitor din industrie. Este de menționat, totodată, că deși ritmul de creștere a consumului de energie electrică pe ansamblul economiei naționale, s-a situat sub ritmul mediu anual de creștere a venitului național (10,8%) și a producției industriale (12,7%) pe aceeași perioadă, el s-a menținut superior celui privind producția de energie electrică datorită cauzelor arătate mai înainte.

Tendința de diminuare a ritmurilor medii anuale de creștere a producției și a consumului de energie electrică se accentuează în acest cincinal și în viitor, ca rezultat al măsurilor și acțiunilor inițiate de conducerea partidului pentru valorificarea superioară și economică a energiei, creșterea randamentului utilizării ei, astfel încât sporurile de venit național și de producție să se realizeze cu un consum mai mic de energie față de perioadele anterioare.

Totodată, la baza acestei tendințe se află accentuarea modernizării structurii economiei, dezvoltarea prioritară a ramurilor prelucrătoare în care consumul specific de energie primară este mai redus. Cu toate acestea, nu se poate spune că au fost epuizate posibilitățile de micșorare a consumurilor de energie, atâta timp cât la noi se cheltuiește o cantitate mai mare de combustibil convențional, comparativ cu statele dezvoltate industrial. Pornind de la această situație, se impun măsuri hotărâte în continuare pentru găsirea soluțiilor necesare reducerii consumurilor de energie, printre care: restructurarea producției diferitelor ramuri industriale, orientarea în viitor către sectoare de producție avantajoase din punct de vedere al consumurilor de combustibil și energie; elaborarea de programe speciale menite să elimine risipa de orice fel, să asigure recuperarea tuturor resurselor energetice, să determine continuu modernizate a echipamentelor și instalațiilor, perfecționarea tehnologiilor etc.

Cu actualul grad de înzestrare electro-energetică — o sporire sensibilă a productivității

SPORIREA producției de energie electrică a asigurat creșterea înzestrării cu energie electrică a muncii. În aceste condiții apare ca esențială cerința utilizării intensive a mașinilor și utilajelor, fructificarea în acest cadru a oricăror posibilități pentru îmbunătățirea rezultatelor calitative în activitate, bararea oricăror canale de risipă, de folosire nejudicioasă a energiei, a energiei electrice.

Să urmărim în acest scop modul cum a evoluat productivitatea muncii comparativ cu înzestrarea tehnică și energetică (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Corelația dintre dinamica înzestrării cu fonduri fixe și energetice a muncii și dinamica productivității muncii

	— în % —					
	1955 = 100		1970 = 100		Ritm mediu anual de creștere	
	1975	1977	1975	1977	1956-1977	1971-1977
Total economie națională						
Fonduri fixe pe o persoană ocupată	394,1	470,3	153,7	183,8	7,30	9,10
Consum de energie electrică pe o persoană ocupată	1 123,8	1 310,9	156,1	182,1	12,40	8,95
Productivitatea muncii pe o persoană ocupată	489,8	582,1	166,3	197,3	8,35	10,20
Industrie						
Fonduri fixe pe o persoană ocupată	308,1	353,3	135,4	155,0	5,90	6,45
Consum de energie electrică pe o persoană ocupată	454,2	483,9	122,2	131,5	7,48	4,00
Productivitatea muncii pe o persoană ocupată	436,1	504,2	136,2	157,2	7,62	6,65
Productivitatea muncii pe o persoană în industrie	416,2	490,2	136	161	7,50	7,00

Sursa: calculat pe baza datelor din Anuarul statistic al R. S. România, 1978, p. 83—86 : 90—93 : 96 : 105 și 179 : productivitatea muncii pe o persoană ocupată a fost determinată ca un raport procentual între dinamica venitului național (producției nete) și dinamica populației ocupate din fiecare ramură.

a) Analiza pe o perioadă mai îndelungată de timp (1955—1977) a corelației menționate relevă, pentru toate ramurile, tendința de creștere mai rapidă a înzestrării muncii cu energie electrică față de creșterea productivității muncii. Datele ne arată din acest punct de vedere, existența unor consumuri specifice ridicate de energie pentru obținerea unui anumit spor de productivitate a muncii. Or, în actualele condiții, când economia noastră traversează o perioadă de continuă modernizare, de ofensivă hotărâtă pentru o calitate nouă, superioară în toate planurile, creșterea eficienței întregii activități este condiționată nemijlocit de micșorarea consumurilor de energie și combustibil.

Astfel, în industrie, în perioada 1955—1977 fondurile fixe pe o persoană ocupată au crescut într-un ritm mediu anual de 5,9%, consumul de energie electrică într-un ritm de 7,48%, iar productivitatea muncii pe o persoană ocupată într-un ritm de 7,62% (calculată ca un raport procentual între dinamica producției nete și dinamica populației ocupate). Tendințe asemănătoare se constată în ramura de transporturi și telecomunicații, precum și pe ansamblul economiei naționale, cu mențiunea că decalajele au fost mai evi-

dente. De pildă, în transporturi și telecomunicații, în aceeași perioadă creșterea fondurilor fixe pe o persoană ocupată a fost de 2,08 ori, cu un ritm mediu anual de 3,40%, cea a consumului de energie electrică de 9,01 ori (ritm mediu anual 10,50%), iar cea a productivității muncii pe o persoană ocupată de 3,536 ori (ritm mediu anual 5,90%).

În ceea ce privește ramurile construcției și agriculturii, rezultatele măsurate prin productivitatea muncii nu reflectă decât în mică măsură efortul depus pentru înzestrarea muncii cu fonduri fixe și cu energie electrică, dovedind că în aceste ramuri utilajele și mașinile sînt folosite mult sub capacitatea de producție; în acest sens există, de altfel, rezerve în toate ramurile economiei.

b) Începînd cu cincinalul 1971—1975 se constată o anumită îmbunătățire, în sensul reducerii intensității creșterii consumului de energie electrică și pe ansamblul economiei, evoluția acestui consum fiind devansată de dinamica înzestrării muncii cu fonduri fixe cît și de dinamica productivității. Din studiul evoluției corelației menționate rezultă totodată că în industrie și pe ansamblul economiei, productivitatea muncii pe o persoană ocupată crește mai rapid atît față de creșterea fondurilor fixe, cît și față de sporirea consumului de energie electrică pe o persoană ocupa-

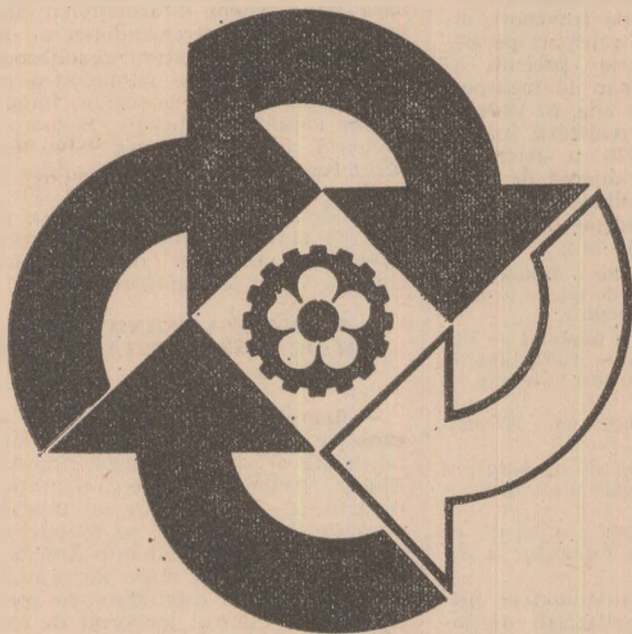
tă. Astfel, în industrie, în perioada menționată, ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii pe o persoană ocupată a fost de 6,65%, cel al înzestrării muncii cu fonduri fixe de 6,45%, iar cel al consumului de energie electrică pe o persoană ocupată de 4%.

Este de menționat, totodată, că în agricultură, transporturi și telecomunicații, ritmul mediu anual de creștere a consumului de energie electrică pe o persoană ocupată se menține deasupra ritmurilor medii anuale de creștere a fondurilor fixe și a productivității muncii pe o persoană ocupată, prezentînd chiar tendințe de creștere față de perioadele precedente.

Datele prezentate arată, așadar, că în ansamblu, s-au obținut realizări calitative mai bune decît cele din perioada anterioară, în acțiunea de creștere a productivității muncii și de utilizare a potențialului tehnico-energetic existent; totodată, este evidentă existența încă a unor importante rezerve în toate ramurile economiei pentru sporirea eficienței, situate cu deosebire în sfera producției, a gospodăririi fondurilor fixe și a utilizării energiei electrice. Asupra unora din aceste probleme vom reveni într-un număr viitor al revistei.

dr. Vasile M. POPESCU

Comitetul de Stat al Planificării

AL 35-LEA TÎRG INTERNAȚIONAL PLOVDIV, BULGARIA 3 — 10 septembrie 1979

PUBLICCOM

Pe o suprafață de 165 000 mp vor fi expuse cele mai noi realizări în domeniul științei și tehnicii

Expoziția internațională specializată

„Mașini de ridicat și transport uzinal“

6—12 iunie 1979, Plovdiv
pe teritoriul Tîrgului Internațional

Expoziția internațională specializată

„Articole sportiv-turistice, pentru camping, accesorii de vînătoare și pescuit, jucării, articole tehnice și științifice create de tineri“.

1—8 noiembrie 1979, Plovdiv

pe teritoriul Tîrgului Internațional

Informații detaliate obțineți la :

— Direcția Tîrgului Internațional Plovdiv, bd. Gh. Dimitrov, 37, telef. : 5-31-90 ; 5-31-45 ; 5-31-46 ; 5-27-22 ; 5-31-77 ;

Telegrame : Panaira Plovdiv ; telex : 044 432 Partet BG.

— Camera Bulgară de Comerț și Industrie — bd. Al. Stamboliiski, 11-a, telef. : 87-26-31 ; telegrame : Torgpalata — Sofia ; telex 22 374

Reprezentanțele comerciale ale R.P.B.
în străinătate.

Generalizarea experienței înaintate

ORGANIZAREA, GENERATOR DE EFICIENȚĂ

O suită de metode și tehnici de organizare ce pun în valoare resursele de creștere a productivității muncii și de îmbunătățire a altor indicatori calitativi

CERINȚELE trecerii la o nouă calitate în întreaga activitate economică au pus și în fața industriei județului Prahova, ca o problemă prioritară, **creșterea accelerată a productivității muncii**. În principalele întreprinderi, rod al industrializării socialiste, se pornea de la un nivel relativ ridicat al acestor indicatori, determinat de calitatea înzestrării tehnice și a tehnologiilor utilizate; totuși, atât în expresie absolută, cât și în dinamică, acest nivel se situa — și este încă și acum — sub cel atins, în procese de fabricație similare, de către firme din țări avansate economic. Or, după cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu: „Fără a realiza o productivitate a muncii la nivelul țărilor dezvoltate nu vom putea spune că am depășit stadiul de țară în curs de dezvoltare”. În aceste condiții, organele de conducere colectivă din numeroase unități industriale și-au orientat atenția spre valorificarea rezervelor pe care le oferă organizarea superioară a conducerii, a producției și a muncii, făcând apel la metodele și tehnicile specifice care s-au impus ca avantajoase în economia noastră și pe plan mondial.

Semnificative din acest punct de vedere sînt datele din grafic (dreapta, sus), referitoare la primii 3 ani ai actualului cincinal. După cum se constată, dintre grupele de căi utilizate pentru creșterea productivității muncii, atît ponderea cea mai mare, cît și dinamica cea mai accentuată a aportului efectiv le-a avut perfecționarea organizării, contribuind cu circa 43,7 la sută la sporul de productivitate din 1978 față de 1977. Aceasta ilustrează o justă înțelegere și o acțiune hotărîtă pe linia imperativului subliniat de către secretarul general al partidului, de a utiliza la maximum întregul potențial al fondurilor fixe existente, printr-un efort „de gîndire, de inteligență... o organizare rațională a producției și a muncii pe baza mecanizării și automatizării”²⁾.

ESTE DE MENȚIONAT faptul că atît obiectivele propuse, cît și soluțiile adoptate au vizat nu numai criteriul productivității, ci — în mod corelat — și alte cerințe de primă actualitate: reducerea cheltuielilor de

producție (și în primul rînd a costurilor materiale) — deci maximizarea producției nete, îmbunătățirea calității produselor, diminuarea importului etc.

Dintre aplicațiile celor mai reprezentative metode și tehnici de organizare superioară, care au asigurat o eficiență economică deosebită în unitățile unde au fost implementate, menționăm (cu detalierea unora dintre ele):

● SISTEME INFORMATICE PENTRU CONDUCEREA ȘI ORGANIZAREA PRODUCȚIEI

— **Optimizarea transportului produselor petroliere.** Aplicată la transportul pe calea ferată, metoda are la bază programarea liniară multidimensională, în care funcția de eficiență o constituie costul transportului. În urma exploatării sistemului creat — PECOTRAF — se obțin lunar de la calculator planurile operative optime de transport, situația cheltuielilor de transport pe fiecare produs și rafinărie, precum și defalcarea planului lunar de transport pe decade, semidecade, zile, în vederea urmăririi operative a realizării lui. Aplicarea în anul 1978 a sistemului PECOTRAF la Întreprinderea de transport și livrări de produse petroliere-Ploiești a avut, ca rezultat o eficiență economică materializată în:

● **reducerea cheltuielilor anuale de transport** cu 1,5 milioane de lei, ca urmare a micșorării distanței medii;

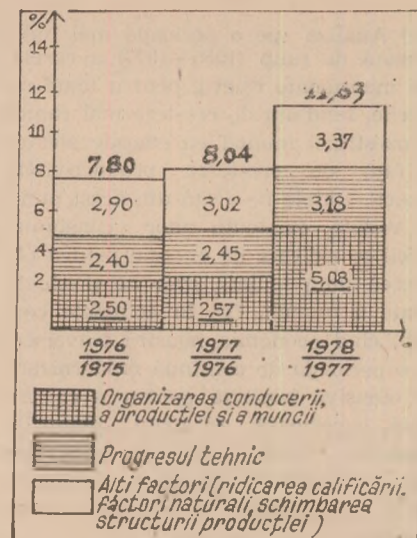
● **utilizarea rațională a parcului de vagoane-cisternă și reducerea volumului de penalizări plătite de către întreprindere** cu 10 000 lei/an;

● **asigurarea ritmicității în livrarea produselor petroliere;**

● **eliminarea situațiilor de neonorare a comenzilor din cauze legate de programarea transporturilor;**

● **o economie de 7 000 ore-om/an**, ca urmare a prelucrării la calculator a comenzilor.

— **Subsistemul informațional cu privire la optimizarea activității de întreținere și repartiție a utilajelor.** Subsistemul, proiectat la Întreprinderea „1 Mai”-Ploiești, a folosit un calculator FELIX a C-256. Prelucrarea automată a datelor permite compartimentelor legate direct de activitatea de reparații și întreținere — mecano-energetice, aprovizionare, personal-învățămînt-retribuire — să obțină operativ și să utilizeze întregul set de informații necesare optimizării acestei activități, ceea ce a condus la următoarele elemente de eficiență: ● **reducerea elementului cu cca**

Aportul diferiților factori la sporul anual al productivității muncii pe ansamblul industriei prahovene.

4 milioane de lei-valută/an; ca urmare a determinării stocului optim de piese de schimb; ● micșorarea cu 15 lei/1000 lei fonduri fixe a cheltuielilor pentru întreținerea și reparația mașinilor și utilajelor; ● **realizarea unei economii relative de 184 de lucrători**, ca urmare a creșterii indicelui de utilizare extensivă a mașinilor-unelte. De această experiență pot profita și alte unități prahovene ale construcției de mașini: Întreprinderea de utilaj chimic-Ploiești, Întreprinderea mecanică și Întreprinderea „Neptun” d.n. Cimpina ș.a.

— **Pregătirea, programarea, lansarea, execuția și urmărirea producției pe baza unui sistem informațional adecvat** a avut, la Întreprinderea de materiale izolatoare-Berceni, rezultate pozitive în ce privește ritmicitatea producției, diminuarea costurilor, îmbunătățirea calității produselor. Sistemul se pretează la generalizare — cu adaptările cerute de specificul unităților respective — în alte întreprinderi din județ unde tehnologia se bazează pe procese de sinteză: rafinăriile Ploiești și „Vega”, Combinatul de îngrășăminte chimice-Valea Călugărească ș.a.

● ANALIZA TEHNICĂ A VALORII DE ÎNTREBUINȚARE A PRODUSELOR

— **Reproiectarea agregatului de mecanizare MECC-220**, din programul de fabricație al Întreprinderii „Flacăra”-Ploiești. Avînd în vedere că operația de repartiție a costurilor de fabricație aferente fiecărui reper pe funcții componente ale produsului este dificilă și reclamă un volum mare de muncă, a fost elaborat, în colaborare cu specialiștii de la Centrul teritorial de calcul electronic-Ploiești, un produs informatic ale cărui funcții au fost dimensionate economic, efectuîndu-se apoi studiul comparativ al variantelor produsului. Efectele economice obținute constau în:

● **simplificarea structurii fizice a produsului**, prin eliminarea a 8 repere; ● **reducerea greutateii produsului** cu 50 la sută — de la 147 kg la 73,8 kg, deci o substanțială economie de metal; ● **diminuarea cu 10 la sută a SDV-urilor utilizate**; ● **micșorarea costurilor materiale** cu 22,5 la sută, a **manoperei**

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Consfătuirea cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură. Ed. politică, București, 1979.

²⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la adunarea generală a oamenilor muncii de la Întreprinderea „23 August” din Capitală. Ed. politică, București, 1979.

Centrala industriei bumbacului

Graficele — instrumente de analiză și decizie

PENTRU ADUNAREA GENERALĂ a reprezentanților oame- nilor muncii (ca și pentru ședința C.O.M., care a precedat-o cu o zi), la Centrala industriei bumbacului a fost difuzată o dare de seamă amplă, în care analiza situației și a fenomenelor se sprijinea pe o abundență de date statistice referitoare la cen- trală, la cele 48 de întreprinderi din subordine și alte unități componente.

Dezbaterile au fost consistente, angajate și fertile, pentru că în ședință, lectura materialului a fost înlocuită cu un comentariu dialogat pe un suport intuitiv de date statistice cu o mare forță revelatoare pentru caracterizarea unor procese sau fenomene. „Instrumentul” principal care a facilitat o asemenea analiză l-au constituit cele 8 grafice afișate pe doi pereți ai sălii, care, elaborate într-o concepție și execuție deosebit de sugestivă, au ilustrat rezultatele pe 1978, la nivelul centralei și al întreprin- derilor, în ce privește:

- valoarea producției marfă și producția fizică (fire, țesături finite) — alăturare cu o semnificație economică particulară;
- valoarea producției nete și nivelul cheltuielilor materiale — de asemenea un cuplu de indicatori care pun în evidență unele corelații economice de o importanță deosebită;
- productivitatea muncii calculată la producția netă;
- cheltuielile la 1000 de lei producție marfă;
- produsele noi și reproiectate;
- pierderile datorate defectelor de calitate (cupoane, capete, fișii și bonificații);
- restanțe în livrări la 31 XII;
- export.

Este interesantă selecția indicatorilor, relevând interesul pen- tru evoluția laturilor calitative ale activității economice și sub- linierea interdependenței diferiților factori de eficiență. Forța de expresie a acestor grafice pentru analiza proceselor și evo- luțiilor constă și în faptul că:

- întreprinderile au fost ordonate după nivelul realizărilor lor efective (în volum absolut, nu comparativ cu sarcinile prop- rii), drept criteriu grafic de departajare luându-se planul pe centrală;

- la fiecare indicator, fiecare întreprindere a fost caracteri- zată printr-un semn distinctiv semnificând evoluția rezultatelor proprii față de cele din 1977: un cerc roșu pentru realizări mai bune, galben — comparabile, negru — inferioare.

În acest mod, reprezentanții unei unități au posibilitatea de a aprecia activitatea acesteia atât în evoluție, cât și relativ la întreprinderi similare ca profil tehnologic și sortimentație și la nivelul mediu pe centrală. Efectele psihologice sînt lesne de dedus: clătănarea automulțumirii pentru „mai bine”, confruntat cu „foarte bine”; indemn la o apreciere mai obiectivă a surse- lor și implicațiilor eventualelor rămăneri în urmă; dorința de a afla cum, pe ce căi alții au acumulat o zestre mai bună; emu- lație. Plus, de bună seamă, incitarea la o dezbateri „la obiect”, din care rezultă ce e de făcut nu numai pentru întreprinderi situate la subsolul graficelor, ci chiar și pentru cele care au acu- mulat „puncte roșii” în serie, cum sînt unitățile din Pitești, Baia Mare, Mediaș, Sf. Gheorghe, Pucioasa ș.a.

Directorul general al centralei, ing. Magdarena Filipaș, este de părere că „fantastic de mult contează, pentru performanța individuală și colectivă, cînd te regăsești în parametrii întregu- lui. Legea comparației funcționează în asemenea situație ca un stimul deosebit de puternic. În cadrul Centralei industriei bum- bacului, graficele — furnizate de centrul nostru de informa- tică — devin un tot mai apreciat instrument de conducere; imaginea vizuală, mult mai sugestivă decît simpla înșiruire de date, are un impact precis, direct, imediat și, cînd e cazul, acționează ca un semnal de alarmă”.

cu 15 la sută și a costului total al pro- dusului cu 20,23 la sută: ● îmbunătă- țirea formei și aspectului produsului.

● Eficiența economică anuală s-a con- cretizat în obținerea unor economii to- tale de 1,2 milioane de lei.

Analiza valorii, asistată de calcula- tor, poate fi aplicată la reconceperea produselor construcției de mașini care se încadrează în următoarele restricții: au cel mult 1000 de repere și suban- sambluri; arborele structurii construc- tive are cel mult 10 nivele de descem- punere; nomenclatorul funcțional al produsului nu conține mai mult de 32 de funcții.

— Tot pe baza metodei analizei va- lorii au fost reproiectate: la întreprin- derea mecanică Plopeni, pompele cu pistoane axiale și cilindri hidrostatici (beneficii suplimentare anuale: 750 mii lei); la întreprinderea „Dero”-Ploiești, agregatele de vaporizare și distilare de la instalația de acizi naftenici (372 mii lei/an).

● Metoda drumului critic

Avantajele acestei metode de pro- gramare complexă cu optimizarea alo- cării resurselor au fost judicios exploa- tate la: organizarea proiectării rafină- riilor de petrol, de către Institutul de cercetări, inginerie tehnologică și pro- iectări de rafinării-Ploiești, obținindu-se reducerea cu 110 zile a perioadei de proiectare; organizarea montajului in- stalației de foraj F 200-2 DH, la întreprin- derea „1 Mai”-Ploiești — cîștigîn- du-se 156 ore-om la ciclul de montaj al unei instalații; organizarea reparațiilor (RC) la turbina de 105 MW de la Ter- mocentrala Brazi, avînd ca efect redare- a în funcțiune a agregatului cu 9 zile mai devreme.

Metoda drumului critic poate fi pre- luată atît de unitățile industriale carac-

terizate prin procese de montaj, de cele unde sînt programate reparații de in- stalații și agregate complexe, cît și de unitățile de construcții și montaje in- dustriale, de Trustul de construcții- montaj Prahova în execuția ansamblu- rilor de locuințe etc.

COMITETUL județean de partid, Cabinetul județean de organizare economico-socială sînt preocupate de generalizarea nu numai a acestor so- luții concrete, ci în primul rînd a con- cepției care a stat la baza lor — spo- rirea eficienței economice prin condi- ționarea ei mai strînsă de perfecțio- narea organizării, care cere investiții nu de fonduri și de resurse materiale, ci de inteligență. Anul acesta, în in- dustria prahoveană productivitatea muncii urmează, conform planului, să marcheze o creștere de 14,8 la sută față de nivelul din 1978 — cel mai mare spor anual de pînă acum. Este o sar- cină mobilizatoare pentru personalul muncitor din toate unitățile, pentru toate consiliile oamenilor muncii. Ală- turi de progresul tehnic și asigurînd punerea deplină în valoare a potențialului acestuia, mai buna organizare a conducerii, a producției și a muncii, nu pe baze intuitive ci exploataînd din plin aparatul metodelor științifice, va trebui plasată pe locul cuvenit în cîmpul aten- ției și la unitățile (dintre care am pu- tea menționa Combinatul de îngreșă- minte chimice-Valea Călugărească, Întreprinderea de anvelope-Florești, Întreprinderea de piese turnate-Cîmpina, Uzina de construcții metalice „Dacia”-Ploiești), care dispun de mari rezerve în această privință.

Pornind de la situația din județul Prahova de la posibilitățile de interven- ție eficace pe care le demonstrează exemplele menționate, relevăm pe un plan mai larg necesitatea și posibili-

tatea unor modalități de cuantificare a efortului depus de fiecare colectiv de muncă și a rezultatelor, corespunză- toare acestui efort, pe linia organizării superioare a conducerii, a producției și a muncii.

ESTIMAREA cantitativă a nivelu- lui de organizare, pentru fiecare unitate, oferă posibilitatea anali- zei rezervelor organizatorice existente și face posibilă identificarea căilor de mobilizare și valorificare a acestora. Din acest considerent, se impune ela- borarea unui sistem de indicatori sin- tetici care să poată caracteriza nivelul organizării producției, modul cum se desfășoară conducerea acesteia. În acest context, literatura de specialitate recom- andă următorii indicatori:

- indicatorul nivelului de organizare prin analiza utilizării mijloacelor de producție (I.u.m.p.);

- indicatorul nivelului de organizare prin analiza mișcării obiectelor muncii (I.m.o.m.);

- indicatorul nivelului de organizare prin analiza utilizării forței de muncă (I.u.f.m.).

Acești indicatori dau numai indica- ții parțiale asupra nivelului de organi- zare, între ei existînd însă o strînsă le- gătură. Pentru conturarea unei imagini de ansamblu asupra modului în care întreprinderea, luată ca un întreg, răs- punde la comandamentul unei organi- zări moderne și eficiente se poate folosi un indicator general, care face legătura între indicatorii parțiali menționați și care prezintă sintetic nivelul organi- zării. Nivel ce trebuie să evolueze con- tinuu, în pas cu dinamismul vieții eco- nomico-sociale.

lector univ. Gheorghe ȘTEFAN
Institutul de petrol și gaze Ploiești

GENERAL ȘI PARTICULAR ÎN PROCESUL MODERNIZĂRII STRUCTURII ECONOMICE ÎN UNELE ȚĂRI SOCIALISTE

OBIECTIVELE MAJORE economico-sociale ale țărilor socialiste, inserate în planurile cincinale actuale, reflectă eforturile pe care aceste state le depun pentru crearea — în cadrul național — și potrivit specificului lor — a unor complexe economice moderne și, implicit, pentru asigurarea unei proporționalități considerată optimă între ramuri.

Permițind desorinderea unor tendințe cu caracter mai general, valabile de altfel nu numai pentru țările socialiste, ele oferă, totodată, și posibilitatea evidențierii unor particularități derivate din condițiile concret-istorice ale fiecărei țări, din nivelul și stadiul dezvoltării sale economico-sociale, din problemele specifice pe care le are de rezolvat.

Faptul că în analiza noastră ne vom limita doar la aspectele cele mai sintetice ale dezvoltării și modificărilor structurale — reflectate prin prisma evoluției participării industriei și agriculturii la crearea venitului național și în ocuparea populației, ne va permite să concluzionăm, mai ales, asupra unor tendințe cu caracter mai general, deși nici în acest caz nu lipsesc o serie de elemente specifice deosebite de evidente. Desigur că o aprofundare a analizei, asupra unor aspecte ale strategiilor de dezvoltare, prin care de fapt iau naștere și se materializează aceste tendințe de ordin general, ar pune în lumină mult mai multe elemente cu caracter particular, verificându-se și prin aceasta ceea ce spunea Lenin, că „general nu există decât în particular, prin particular“. Tocmai, de aceea, România pornește de la realitatea obiectivă a condițiilor istorice concrete deosebite în care se realizează construcția noii societăți în fiecare țară și care determină diversitatea formelor și căilor practice de soluționare a problemelor.

Ca elemente de generalitate care pot fi desprinse din strategiile naționale de modernizare și de dezvoltare economică menționăm faptul că accentul pare să se pună din ce în ce mai mult pe inovația tehnologică, pe economisirea muncii și a mijloacelor financiare, pe valorificarea superioară a resurselor naturale energetice și minerale precum și pe perfecționarea metodelor și formelor de planificare și gestiune.

Privite prin acest unghi de vedere, planurile cincinale 1976—1980 ale țărilor socialiste europene, reprezintă concretizarea unui nou tip de strategii, respectiv ale calității creșterii, în cadrul căreia modernizarea structurilor economice nu se realizează de regulă doar prin ajustări parțiale, secvențiale, ci prin restructurări radicale ale vechilor corelații, prin stabilirea unor noi proporționalități în ansamblul economico-social — proces relativ îndelungat.

Analizând evoluția structurilor eco-

nomice din șapte țări socialiste europene membre ale C.A.E.R., pe o perioadă de douăzeci de ani (1960—1980) se observă un proces de modernizare a structurilor la toate nivelele, reflectat cel mai sintetic în modificarea structurii pe ramuri a venitului național și a populației ocupate. Dependente în primul rând de gradul diferit de dezvoltare economico-socială, intensitatea și sfera de cuprindere a acestui proces prezintă, în cadrul tendinței generale, o serie de particularități distincte pentru fiecare țară socialistă în parte.

Astfel, pentru țările socialiste mai avansate, ale căror structuri fundamentale generale sînt în linii mari adaptate cerințelor unei economii moderne, nu se constată mutații structurale radicale la nivelul economiei naționale, între ramurile și activitățile de bază sau ale populației ocupate. Dar, ținând seama de mobilitatea permanentă a cerințelor și condițiilor generate de progresul științific și tehnic și în aceste țări au loc o serie de mutații structurale la nivelele microeconomice, intraramuri, subramuri etc.

Pentru țările mai puțin dezvoltate, aflate în plin proces de modernizare și industrializare socialistă și care tind la egalizarea nivelurilor de dezvoltare cu ale celor dezvoltate se constată mutații majore, chiar radicale, la nivel macroeconomic, prin modificarea permanentă a corelațiilor dintre principalele ramuri ale producției sociale și ale populației ocupate. Aceasta implică, bineînțeles, o adaptare continuă a structurilor economico-sociale și la nivele inferioare, subramuri, întreprinderi etc. Prin concentrarea și folosirea rațională a resurselor umane, materiale și financiare de care dispun se depun eforturi suplimentare în vederea ajungerii din urmă și, ulterior, a egalizării, într-o perioadă de timp cât mai scurtă, a țărilor avansate economice.

Ca o caracteristică generală a planurilor de dezvoltare economico-socială ale țărilor socialiste studiate, este prevederea creșterii în continuare a contribuției industriei la crearea venitului național — cale eficientă prin care se asigură accelerarea dezvoltării economice, modernizarea structurilor și promovarea progresului în toate sferile de activitate. În această ordine de idei se pare că o amploare tot mai mare capătă fenomenul de extindere a sferei și caracterului industrializării, în sensul că tot mai multe ramuri cunosc o dezvoltare de tip industrial (agricultura, construcțiile, comerțul etc.). Se demonstrează astfel potențialitățile multidimensionale și multisectoriale ale industrializării în condițiile contemporane. Dar și aici se manifestă diferențieri importante, țările care au pornit pe calea construirii noii orânduiri de la nivele de dezvoltare mai

scăzute aflându-se abia la începutul acestor prefaceri macroeconomice importante, în timp ce în țările socialiste mai avansate acest proces este în plină desfășurare.

CA URMARE a continuării acestui proces se prevede ca participarea industriei la crearea venitului național să ajungă în 1980 la peste 68% în România și Polonia, 60% în Bulgaria, mai mult de 57% în Uniunea Sovietică și peste 49% în Ungaria. Faptul că în general mărirea ponderii industriei se realizează în condițiile orientării cu prioritate a resurselor umane, materiale și financiare spre subramurile înalt productive, generatoare și propagatoare de progres tehnic, care asigură o valorificare superioară a resurselor — sau, altfel spus, spre „industriile industrializante“ — este o dovadă că simplul aspect cantitativ include de regulă și importante elemente calitative.

Preocupările pe linia modernizării structurilor economice sînt evidențiate și prin tendința de reducere a ponderii agriculturii și silviculturii în venitul național, tendință în care se reflectă de regulă reamenajările pe care ritmurile diferențiate de la ramură la ramură, cu mult mai mari pentru industrie, construcții, comerț, le au asupra structurii venitului național.

Efectele evoluției contribuțiilor celor două ramuri de bază (industria și agricultura plus silvicultura) la creșterea economică, prin prisma structurilor, pot fi apreciate mai exact prin raportul între ponderile lor în venitul național (tabelul nr. 1).

Analiza evoluției raporturilor dintre ponderile industriei și agriculturii (plus silvicultura) în venitul național permite evidențierea unui proces continuu de departajare între cele două ramuri în favoarea primeia, această situație fiind regăsită chiar și în țări care la începutul deceniului trecut aveau o industrie avansată de mare productivitate* (R.D. Germană, R.S. Cehoslovacă). Dacă în anul 1960 raportul respectiv atingea cote maxime de 5,13 (R.D. Germană) și 4,17 (R.S. Cehoslovacă), în 1980, conform estimărilor noastre, ponderea industriei în venitul național o va depăși pe aceea a agriculturii de peste 8,7 ori în Cehoslovacia și mai mult de 6,5 ori în R.D. Germană (raporturi care se situează la nivele superioare ale celor înregistrate în 1975 de Suedia și Franța, țări capitaliste puternic industrializate). Remarcăm, totodată, prin prisma acestui indicator, existența unui important de-

* Considerăm necesar să subliniem faptul că metodologiile de determinare a indicatorilor și sistemele de prețuri diferite înouă o anumită rezervă în interpretarea concluziilor care rezultă din comparațiile între țări.

Tabelul nr. 1

Evoluția raportului ponderilor industriei și agriculturii în venitul național și în populația ocupată (între anii 1960—1980)

Țara	1960		1965		1970		1975		1980	
	În venitul național	În populația ocupată	În venitul național	În populația ocupată	În venitul național	În populația ocupată	În venitul național	În populația ocupată	În venitul național	În populația ocupată
R.P. Bulgaria	1,42	0,39	1,35	0,56	2,17	0,65	2,32	1,19	3,23	1,60
R.S. Cehoslovacă	4,17	1,44	5,31	1,82	5,91	2,04	7,56	2,47	8,74	2,69
R.D. Germană	5,13	2,44	3,56	2,79	4,52	3,24	5,32	3,69	6,53	4,20
R.P. Polonă	1,82	0,59	2,27	0,73	3,16	0,88	4,03	1,01	5,17	1,06
R.S. România	1,34	0,23	1,69	0,34	3,14	0,47	3,51	0,81	5,77	1,23
R.P. Ungară	1,19	0,73	1,74	1,15	2,46	1,36	2,03	1,58	3,39	1,59
U.R.S.S.	2,53	0,63	2,28	0,90	2,32	1,15	3,08	1,27	3,64	1,53

Surse: Anuarul statistic al R.S.R., 1977, D.C.S.; Statisticeskii ežegodnik stran-cilenov SEV, Moskva, 1977. Pentru anul 1980 calculele au fost efectuate pe baza prevederilor din Legile privind adoptarea planurilor de dezvoltare economică-socială ale țărilor socialiste pe perioada 1976—1980.

calaj între țările socialiste, decalaj care se va menține și în anul 1980, chiar în condițiile eforturilor deosebite depuse de țările mai puțin avansate de continuare. În ritmuri superioare, a industrializării socialiste.

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE România, este demn de remarcat faptul că raportul în discuție a cunoscut cea mai rapidă evoluție dintre toate țările analizate, ridicându-se de la 1,34 în 1960, la peste 3,5 în 1975, și, conform prevederilor, la 5,77 în 1980, acesta din urmă depășind ca nivel pe cele realizate în 1975 de R.D.G. sau de Italia, Spania și Grecia.

Evoluția acestui indicator cantitativ, lesne de determinat, are o importanță deosebită, permițând reliefaarea într-un mod cât mai sintetic posibil a marelui salt calitativ pe care România l-a făcut în anii construcției socialiste, reușind, așa cum se subliniază în Programul Partidului Comunist Român, ca dintr-o țară cu un pronunțat caracter agrar, cu o industrie slab dezvoltată și o agricultură înapoiată, să devină, în mai puțin de 25 de ani „o țară industrial-agrară”, cu o industrie puternică, în plină dezvoltare — organizată pe baza cuceririlor științei și tehnicii moderne, întemeiată pe proprietatea socialistă a întregului popor — și cu o agricultură socialistă de stat și cooperatistă în plin proces de modernizare, capabilă să asigure aprovizionarea în bune condiții a populației cu produse agroalimentare¹⁾.

Prin amploarea și complexitatea lor, aceste schimbări de ordin cantitativ oglindesc de fapt importante mutații calitative, de esență, care au condus la un model propriu al creșterii economice a României. Impactul acestor schimbări cantitative și calitative ale structurii economice a fost însă mult mai profund. România socialistă caracterizându-se prin însemnate modificări în structura socială. Iar dintre acestea, cea mai plină de semnificații — avînd în vedere atât amploarea cât și efectele ei asupra creșterii economice a României, asupra ridicării gradului de civilizație — este procesul de trecere a populației de la sate la orașe, din agricultură spre activități industriale în primul rînd. Sub acest aspect, raportul dintre ponderea populației ocupate în industrie și aceea din agricultură sintetizează foarte bine amploarea transformării structurale a populației României. Astfel, dacă în anul 1960 ponderea

populației ocupate în industrie depășea abia cu puțin a cincea parte din aceea ocupată în agricultură, în anul 1975 raportul respectiv s-a ridicat la 0,81 și se prevede că în 1980 el să fie supraunitar (1,23). Trebuie avut în vedere faptul că restructurările în cadrul populației ocupate se vor face în condițiile în care agricultura țării noastre va asigura producții mult mai mari decît în perioadele precedente.

AMPLOAREA schimbărilor structurale, economice și sociale, din țările socialiste poate fi redată — sintetic — de evoluția nivelului coeficienților modificărilor structurale ale venitului național și ale populației ocupate pe șase ramuri de activitate (industrie, construcții, agricultură și silvicultură, transporturi și telecomunicații, comerț și aprovizionare tehnico-materială, alte ramuri), precum și de evoluția elasticității modificărilor structurale ale venitului național comparativ cu cele ale populației ocupate.

Folosit în literatura de specialitate pentru estimarea intensității schimbărilor structurale, coeficientul are formula de calcul similară abaterii medii pătrăce simple:

$$K = \sqrt{\sum_{i=1}^n (P_i - P_{i_0})^2}$$

unde:

K = coeficientul schimbărilor structurale (exprimat în puncte)

P_i = ponderea elementului respectiv în totalul indicatorului cercetat; o și l — anul de referință și anul curent.

Pentru asigurarea comparabilității datelor este necesar ca perioadele de timp să fie aceleași, iar indicatorii să fie structurați în același număr de elemente, suma ponderilor lor trebuind să fie întotdeauna egală cu 100.

În aceste condiții, nivelul coeficientului depinde de doi factori fundamentali:

a) mărimea diferențelor dintre ponderile elementelor analizate în perioada curentă și în perioada de bază; în expresie matematică acest factor apare sub forma:

$$\sum |\Delta_i| = \sum |P_i - P_{i_0}|$$

b) profunzimea deplasării în structură, deoarece pentru aceeași $\sum |\Delta_i| \leftarrow K$ va fi mai mare dacă valoarea totală a diferențelor se va repartiza pe un număr mai mic de termeni. Conform metodologiei oferite de acest instrument,

mărimea coeficientului crește atunci cînd o economie înregistrează deplasări structurale mai intense și de o mai mare amploare.

Apreciind că folosirea acestui coeficient furnizează date suplimentare, deosebit de sugestive în ceea ce privește intensitatea și amploarea procesului de modernizare a structurilor macroeconomice în diferite țări socialiste, l-am calculat pentru perioade de cîte cinci ani începînd cu 1960, stabilind, totodată, și elasticitatea modificărilor structurale, prin raportarea coeficientului determinat pentru venitul național la acela referitor la populația ocupată (tabelul nr. 2 din pag. 24).

În general coeficienții modificărilor structurale ale venitului național și ale populației ocupate din țările socialiste analizate au un nivel relativ înalt, atestînd astfel procesul de formare a unei structuri economice și sociale moderne. În cazul venitului național, de exemplu, în anii 1965—1970 s-au înregistrat cele mai intense modificări urmate, pentru multe din țările luate în calcul, de o reducere sensibilă a intensității lor, în timp ce pentru populația ocupată anii 1970—1975 au fost aceia în care modificările interramuri au fost cele mai intense. Începînd cu 1965, cu mici excepții doar, elasticitatea celor doi coeficienți a fost supraunitară, ceea ce denotă că unei redistribuiri mai puțin intense a populației ocupate i-a corespuns o restructurare mai accentuată a venitului național. Interesant este însă faptul că acest coeficient dezaugă cu deosebită pregnanță caracterul specific al dezvoltării fiecărei țări socialiste, faptul că, datorită diversității de condiții și situații nu poate exista un model unic, după cum, evident, un model nu poate fi contrapuz altuia. Cu titlu de exemplificare, deoarece nu ne propunem să facem o analiză exhaustivă a tabelului, pe care, de altfel o poate face cititorul interesat, menționăm că în timp ce în perioada 1960—1965 evantaiul coeficientului venitului național se situa între 4,57 (R.S.C.) și 8,88 (R.P.U.), cu excepția U.R.S.S. (2,47), în perioada 1975—1980 el se situează între 3,08 (R.S.C.) și 13,85 (România). De asemenea, evoluția coeficientului venitului național pe țări și perioade (dar și al populației ocupate) relevă deosebiri notabile. Pentru exemplificare menționăm că, în timp ce în cazul țării noastre coeficientul venitului național a evoluat de la 6,87 (1960—1965) la 14,90 (1965—1970), 8,28 (1970—1975), la 13,85 (1975—1980), pentru aceleași perioade acest coeficient a fost în cazul R. D. Germane de 8,12; 4,21; 3,06; 4,23; al R. P. Polone de 5,58; 6,49; 7,26; 4,94; și, desigur, exemplele ar putea continua.

ÎN CAZUL țării noastre, modificările structurale intense de-a lungul întregii perioade asociate cu ritmurile înalte și susținute de dezvoltare economică, demonstrează că deplasările structurale au vizat, cum am mai arătat, ca resursele umane, materiale și financiare să fie superior valorificate, prin orientarea lor hotărîtă spre ramurile mai eficiente, în primul rînd industria și subramurile ei de înaltă tehnicitate.

În cazul populației ocupate coeficien-

Sanda ARSENE

(Continuare în pag. 24)

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

RECUNOAȘTEREA stării de criză în care se află keynesismul nu reprezintă un monopol al neoliberalilor. Ea se vedește în gândirea mai multor adepți ai keynesismului care, respingând ideea succedării neoliberalismului, caută diferite căi și mijloace de reabilitare a keynesismului. Cea mai răspândită în acest sens este opinia burgheză potrivit căreia insuccesele politicilor de inspirație keynesistă s-ar datora abaterilor săvârșite de către „maker of politics” de la spiritul veritabil, originar al acestei doctrine. În acest caz, pretinsa ieșire din dificultate ar fi legată de restabilirea sensului originar al teoriei keynesiste. Pentru analiza acestei orientări ne vom folosi de unele cazuri tipice.

Atît în lucrarea despre controversa asupra keynesismului ¹⁾ cît și în polemica cu J. Rueff, Alain Barrère, unul dintre cei mai de seamă keynesiști francezi, fundamentează necesitatea „revenirii la Keynes”. Considerația cu care debutează keynesistul Barrère în polemica cu neoliberalul Rueff este că: „ideile lui J. M. Keynes, de la o vreme încoace, au fost considerate drept răspunzătoare pentru dificultățile actuale în sensul că politicile care s-au inspirat din ele pentru a stabili folosirea deplină a mîinii de lucru, în cele din urmă au atras după sine șomajul și inflația și s-au dovedit incapabile să le rezolve” ²⁾.

În opoziție cu această opinie Barrère consideră necesar „să prezinte un punct de vedere diferit; el se întemeiază, în exclusivitate, pe preocuparea de a ajuta să fie văzute lucrurile mai clar într-o problemă crucială a cărei soluționare interesează destinul a numeroase cămine și viitorul economiei noastre”. Barrère discută ideile keynesiste – susținînd aceasta cu multiple referiri la realizările țărilor occidentale din timpul, de mai bine de un sfert de veac, de aplicare a ideilor keynesiste – și le inculpă pe cele neoliberale, care s-au infiltrat în programele politicilor economice prin intermediul sintezei neoclase. De aici și natura concluziei vizînd ieșirea dintr-o stare haotică: dificultățile actuale nu vor putea fi depășite și creșterea relansată decît prin revenirea la o politică de inspirație keynesistă. După Barrère aceasta presupune două lucruri de întreprins: 1. Tezele key-

Revenirea keynesismului la forma originară – o ipoteză cu eficacitate neconfirmată

nesiste să fie restituite în autenticitatea lor, deci debarasate de deformările pe care le-au suferit ca urmare a interpretărilor cu ajutorul instrumentelor de analiză neoclasică... 2. Examinarea faptelor puse – pe drept sau pe nedrept – în seama politicilor decurgînd din aceste teze să fie completată recurgîndu-se la performanțele, niciodată egale, ale erei keynesiste” ³⁾.

Potrivit părerii doctrinarului amintit nu investițiile de tip keynesist ci cele de tip neoliberal au provocat inflația galopantă. Investițiile de tip keynesist au vizat în-deosebi dezvoltarea sectorului public și au urmărit ocuparea mîinii de lucru în timp ce investițiile de tip neoliberal au vizat dezvoltarea sectorului particular al marilor corporații, fapt care a făcut să se accelereze peste măsură acumulările concomitent cu dezinvestițiile ⁴⁾. „În perioada de intensă acumulare și inflație continuă – menționează Barrère – cuplul inseparabil investiție-dezinvestiție creează o spirală inflaționistă care se hrănește și se dezvoltă prin sine, alimentîndu-se la nesfîrșit din momentul în care s-a lansat”. De aici decurge, după același autor, una din preocupările majore ale noii ere keynesiste – stimularea dezvoltării sectorului public urmărind mai puțin „ocuparea deplină de mîini de lucru și mai mult urmărind utilizarea ei mai bună”, pe de o parte; iar, pe de altă parte, efectuarea controlului public asupra acumulărilor și investițiilor corporațiilor. Fiind de acord cu teza lui Rueff, după care ar fi o eroare să se considere că la baza inflației ar sta revendicările salariale, Barrère susține ca o altă direcție a preocupărilor în noua eră a keynesismului „urmărirea creșterii salariilor în vederea reducerii inegalităților” ⁵⁾.

Nu poate să nu fie marcat pozitiv fap-

tul că Barrère, pentru a descoperi cauzele inflației, orientează atenția spre sfera intereselor corporațiilor particulare, scoțînd din culpă revendicările salariale. Poate fi apreciată și ideea atenției deosebite care ar trebui să se acorde dezvoltării sectorului public dublată de controlul asupra acumulărilor și investițiilor corporațiilor. Să analizăm însă dacă asemenea măsuri sînt suficiente pentru relansarea creșterii economice cu o mai bună stabilitate (mai ales cu un șomaj diminuat și o inflație redusă), dacă ele se încadrează într-o alternativă mai democratică a dezvoltării decît cea rezultată din combinarea sintezei neoclase și dacă sînt compatibile cu keynesismul originar.

Răspunsul, care conține considerațiile noastre, îl vom da mai târziu. Deocamdată reamintim, ca punct de sprijin în reflecție, existența în keynesismul originar a celui cerc vicios potrivit căruia un element de explicare al instabilității rezidă în marile decalaje între nivelurile veniturilor diverselor clase sociale, în timp ce măsurile preconizate pentru combaterea instabilității conduc tocmai la accentuarea marilor decalaje și discrepanțe de avere și putere. Cum au remarcat și marxiiști francezi, keynesismul de la origine este principalmente contradictoriu. Pe bună dreptate remarcă Marc Rivière că „concepțiile propuse de către Keynes – aflîndu-și geneza în ideea acțiunii legilor economice-psihologice – reflectă o anumită viziune cu privire la structura economică a societății capitaliste. Ele reflectă o anumită practică socială: nașterea și dezvoltarea capitalismului monopolist de stat. Se poate spune că întreaga gândire keynesistă se articulează în jurul acestui imperativ contradictoriu: să se intervină în mod eficace, fără a se pune în cauză sistemul economic însuși, să se modifice formele relațiilor capitaliste, fără a fi atins conținutul lor fundamental”.

Fără o înțelegere, deci, a contradicției interne între obiectivele keynesismului și măsurile de realizare a lor nu poate fi înțeleasă nici natura și nici caracterul și limitele politicilor de inspirație keynesistă. Or, o asemenea „neînțelegere” o întîlnim la mai toți apărătorii keynesismului, indiferent dacă sînt din Franța, Anglia, S.U.A. sau din altă țară.

FIȘE

VALTER ROMAN

ECHILIBRU SI DEZECHILIBRU

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ ȘI ENCICLOPEDICĂ 1978

● Echilibru și dezechilibru este titlul celei mai recente lucrări a profesorului Valter Roman, apărută în Editura științifică și enciclopedică (1978), 524

pag.). Secolul nostru și, în special epoca contemporană – scrie autorul în cuvîntul înainte – se caracterizează prin faptul că într-un număr crescînd de domenii ale vieții instabilitatea a luat și ia locul stabilității. Dezechilibrul are un caracter tot mai profund, deosebit de complex, devine global și – se poate spune fără teama de a greși – se referă la toate domeniile. Apariția fenomenelor globale, a căror multitudine și diversitate se accentuează, a contribuit și în mare parte a determinat creșterea complexității, a interdependenței și, totodată, a gradului de incertitudine ce caracterizează lumea contemporană.

Cartea cuprinde trei părți distincte, între care există totuși o anumită legătură, în sensul că de-a lungul lor revine, într-un fel sau altul, lupta împotriva acelor forțe care au încercat în trecut

și încearcă și astăzi să răstoare anumite echilibre, a căror menținere este necesară pentru progresul social, și să mențină în schimb, alte „echilibre” a căror schimbare este vitală pentru victoria marilor cauze comune ale umanității.

În prima parte sînt abordate problemele ale fascismului și neofascismului care a încercat și încearcă să dezechilibreze lumea. Este, de asemenea, tratată marea problemă a trecerii societății la socialism, în condițiile unui raport de forțe care se schimbă – deși nu întotdeauna în ritmul dorit și nu în mod linear. În a doua parte sînt tratate unele aspecte ale problemei capitale a contemporaneității, problema războiului și a păcii, iar cea de a treia se axează, preponderent, pe aspectele

dezvoltării științei, ale locului și rolului ei în dezvoltarea contemporană și viitoare a omenirii.

Mobilitatea producției

● În IKONOMICESKA MISL nr. 9 1978, M. Gheneșki, I. Sîbev și L. Gheorghiev publică articolul Razvitieto na ikonomiceskite profeși i mobilnostta na proizvodstvoto (Dezvoltarea proceselor economice și mobilitatea producției), în care determină, prin analiză factorială, gradul de mobilitate al producției construcției de mașini, agregînd trei grăpuri de întreprinderi – cu mobilitate scăzută, medie și înaltă. Gradele de mobilitate sînt corelate cu repartiția teritorială a forțelor de producție și cu eficiența producției. Rezultă avantajele intensificării concentrării

Nicăieri ca în S.U.A. n-au fost aplicate pe scară așa de mare politicile economice de inspirație keynesistă; dar și niciunde keynesismul n-a primit atîta infuzie de teze neoliberale ca aici, în patria sintezei neoclasice, a „New Economics”-ului; această infuzie a încercat o îmbinare într-un tot a teoriei economice cu politica economică fundamentată, pe baza sintezei neoclasice. Prin „New Economics”, susținută între alții de W. Heller și A. Okun, keynesismul a fost angrenat nemijlocit în politicile economice oficiale ale S.U.A. Era, deci, firesc ca atunci cînd conjunctura economiei americane s-a înrăutățit brusc, o parte din adepții keynesismului, care în general nu au privit cu ochi buni „New Economics”-ul, să dea vina pe acesta și să ceară curățirea lui de „corpuri străine”. Cum se menționează într-un articol din „Business Week”, un grup de universitari „s-au lansat într-un atac în toată regula împotriva învățăturilor care se află în manualele de teorie și politică economică keynesistă și care au influențat cea mai mare parte a economiștilor.”**)

În acest curent de gândire se adresează un aspru rechizitoriu keynesiștilor Establishmentului, ai „New Economics”-ului. Mai întii cu privire la inflație; după keynesiștii protestatari, keynesiștii (establishmentului „n-au nici o teorie corespunzătoare despre inflație, ceea ce i-a condus ca în fapt să susțină că inflația n-are importanță, sau că, dacă ea are ceva în această privință, este cu mult mai puțin nocivă decît șomajul. De unde și o politică economică de tip cald-rece: economia este periodic dopată, pentru că după cîva timp să fie înțorcată în cazul în care inflația devine endemică”⁶⁾). Cu privire la instituțiile financiare, protestatarii amintii apreciază că keynesiștii establishmentului „au ignorat rolul esențial pe care îl joacă instituțiile financiare, în mod deosebit, băncile, pentru buna funcționare a economiei”. Observația pare superfluă fiindcă în „New Economics” sînt luate în considerare instituțiile financiare; nu sînt însă bine gândite acțiunile lor intrucît nu se înțelege esența instrumentului principal cu care operează-banul, și contextul social economic în care sînt plasate. Al treilea punct al rechizitoriului se referă la

faptul că „cea mai mare parte a economiștilor n-au sesizat în realitate mesajul lui Keynes”, că mesajul său a fost denaturat realizîndu-se în final un mariaj forțat între teoria clasică și teoria keynesistă sub forma sintezei neoclasice. Iată așadar, cum prin sinteza neoclasică s-a căutat să se facă din keynesism un model al echilibrului economic cînd acesta funcționăm este un model al dezechilibrului, așa cum este și realitatea capitalismului. La fel s-a căutat a se introduce în keynesism cit mai multe elemente ale automatismului funcționării mecanismului economic, cînd el are la origine tocmai un model al punerii în funcțiune a acestui mecanism prin acțiuni hotărîte ale statului pentru a stimula investițiile și prin ele — cererea globală.

Aprecierea acestui curent de gândire este că keynesiștii establishmentului au șters elementele specifice aduse de revoluția keynesistă. O nouă eră keynesistă ar fi — după opinia lor posibilă prin restabilirea acestora. Potrivit gînditorilor amintii în planul politicii economice s-ar cere promovate politici ale veniturilor echilibrate, prin care să se înlătore elementele de dictat în repartitia venitului, atît din partea marilor societăți, a monopolurilor cît și a sindicatelor puternice.

Sînt gata să-și facă autocritica și autorii „New Economics”-ului dacă aceasta ajută cumva la ieșirea din impas. W. Heller reamintează colegilor săi că în culpă nu este un economist sau altul ci ei toți, adepții „înțelepciunii convenționale”. „Adesea, printre țintele favorite ale colegilor noștri, menționa el, sînt neajunsurile ideilor fundamentale ale economics-ului, utilizarea greșită a tehnicilor moderne, erorile înțelepciunii convenționale; în fiecare caz ținta nu este stigmatizarea celui ce critică, ci a colegilor săi întru economics, nu mea culpa ci eorum culpa... Dar cînd lucrurile merg prost, atît economia, cît și economistul simt loviturile de bici... 7)”. El și colegii săi nu nutresc iluzia că revenirea la keynesismul originar ar constitui o soluție; dar speră că cel puțin o nouă combinație de idei să fie salvatoare. Eroarea comisă, și care lipsește de o perspectivă reală căutările celor ce urmăresc reabilitarea keynesismului, constă în faptul că aceasta se vrea o

teorie care să justifice menținerea, neatînsă în esență, a mecanismelor capitalismului monopolist de stat, deschizînd noi orizonturi pe linia modificării unor forme de manifestare ale sale și a modului de acționare a unor pirghii. Or, experiența de pînă acum a arătat încă o dată că atîta vreme cît nu se operează schimbări mai substanțiale în structurile economico-sociale și politice, nici instabilitatea nu poate cunoaște ameliorări mai evidente. Și nici restructurarea teoriei, dacă nu se subordonează unor asemenea mutații fundamentale, nu are prea mari șanse de izbîndă.

prof. dr. Ivanciu
NICOLAE-VALEANU

*) Prin dezinvestițiile autorul înțelege cheltuielile cauzate de amortizările accelerate pentru a se putea înlocui înainte de vreme capitalul fix, cheltuielile legate de conservarea capitalului fix și cele legate de finanțarea stocurilor care, incluzîndu-se în costurile, conduc la sporirea peste măsură a prețurilor, stimulînd inflația.

**) Printre „disidenți” se numără profesori de economie ca Paul Davidson de la Rutgers University — după care economiștii ortodocși „își imaginează că sînt keynesiști, dar aceștia nu sînt în realitate decît niște keynesiști bastarzi care sînt pe cale de a împinge economia pe o pantă periculoasă; Robert W. Clower de la Universitatea din California — care consideră necesară revizuirea serioasă a instrumentelor de bază ale analizei keynesiste pentru că „Gîndirea lui Keynes a fost trădată de către moștenitorii săi spirituali”, Hyman P. Minsky de la Washington University — după care keynesiștii tradiționali nu percep decît aspectele concrete și „neglijează temelia financiară fragilă a economiei”; Sydney Wantraub de la Pennsylvania University, considerat un critic experimentat al ortodoxiei keynesiste și care a prezis încă din 1950 că nava keynesismului va eșua pe reefele inflației.

1) Alain Barrère, Controverse sur les systèmes keynesien, Editions Economica, Paris, 1976

2) A. Barrère, Revenir à Keynes, Le Monde, I, 24 martie, 1976, p. 29

3) Ibidem

4) Idem, Le Monde, 25 martie 1976, p. 28

5) Marc Riviere, La théorie keynesienne trente ans apres. Reflexions sur sa genese historique et sur sa signification, Economie et Politique nr. 164—1965, 1968, p. 159.

6) The new keynesians have a new prescription, Business week, din 12 mai, 1975, p. 16

7) Walter Heller, American Economic Review, septembrie 1975, p. 83

teritoriale și specializării producției, ca și a construirii de întreprinderi profilate pe producția de mașini. Utilizîndu-se analiza factorială și la determinarea dezvoltării economice a regiunilor, se alcătuiește o clasificare a unităților economico-administrative ale Bulgariei după gradul dezvoltării lor industriale și se indică tendințele principale ale dezvoltării economice. Se confruntă rezultatele cu politica economică regională a statului. Autorii elaborează un algoritm pentru aplicarea analizei factoriale la cercetării economice regionale.

Pentru reducerea vînzărilor de arme

● Pentru o politică de limitare a exportului de arme din S.U.A. militează Dick Clark în articolul

Needed: A Policy of Restraint for United States Arms Transfers (Se cere: O politică de reducere, din partea S.U.A., a transferurilor de arme), apărut în AFI DEFENSE REVIEW, vol. II, nr. 5, revistă publicată de American Enterprise Institute for Public Policy Research. În articol se arată că trend-ul actual al vînzărilor de arme în lumea a treia arată că acestea nu au fost de fapt controlate. De la 1,5 mld. dolari în 1960, vînzările de arme în lumea a treia au depășit în 1977, în dolari constanți 1975, cifra de 8 mld. dolari. Aceste exporturi nelimitate de arme stimulează cursa înarmărilor pe diferite planuri, ceea ce mărește pericolul de război și contribuie la epuizarea resurselor mondiale. Vînzările de arme duc la dezechilibre militare regionale și asigură anumitor state capacități

ofensive tentante. În afară de aceasta, se arată în articol, există un număr de considerente morale sau ale dreptului internațional care să impună nevinzarea anumitor arme.

Atributul științific al disciplinei economice

● În studiul Sur la méthode de l'économie (Cu privire la metoda economiei politice), publicat în ANNALES ECONOMIES, SOCIETES, CIVILISATIONS, nr. 3/1978, S. C. Kolm combate opiniile unor autori, care pun sub semnul întrebării caracterul științific al disciplinei economice. El apreciază că în evoluția economiei ca știință s-a manifestat tendința către precizie, explicitare și formalizare a ideilor, altfel spus, către o „metodă științifică”. Aceasta, pentru a se desoperi ceea ce este constant în

FIȘE

schimbare și uniform în variate, regularități, legi, structuri profunde etc. Matematizarea s-a produs în mod firesc, așa că astăzi limbajul matematic este indispensabil pentru a înțelege ce vrea să se spună în știința economică. După părerea autorului, folosirea mai rară a experimentului de către știința economică, fără a-l exclude, nu poate constitui un motiv pentru a-i nega acesteia caracterul științific, S. C. K. consideră chiar că, în acest domeniu al cunoașterii, se poate progresa uneori și cu un minimum de date. Autorul recunoaște însă că disciplina economică are numeroase deficiențe, care se cer remediate printr-o critică pertinentă.

General și particular

(Urmare din pag. 21)

ții modificărilor structurale au evoluat în general mai uniform în timp — comparativ cu aceia ai venitului național unde, de regulă, se înregistrează discrepanțe de la o perioadă la alta, men-

venitului național reflectă într-o anumită măsură și influențele din cadrul sistemelor naționale de prețuri, dar credem, totuși, că în cea mai mare parte diferențele se datorează mobilității mai ridicate a elementelor producției materiale sau, altfel spus, că schim-

Tabelul nr. 2

Evoluția coeficienților modificărilor structurale ale venitului național și ale populației ocupate în unele țări socialiste europene, în anii 1960—1980

Țara	Venitul național				Populația ocupată				Elasticitatea modificărilor structurale ale venitului național comparativ cu cele ale populației ocupate			
	1965/1960	1970/1965	1975/1970	1980/1975	1965/1960	1970/1965	1975/1970	1980/1975	1965/1960	1970/1965	1975/1970	1980/1975
R.P. Bulgaria	6,24	12,10	3,23	10,03	11,50	10,86	0,86	6,27	0,54	1,11	0,36	1,60
R.S. Cehoslovacă	4,57	6,02	4,93	3,08	9,97	2,99	3,46	2,03	0,46	2,01	1,42	1,52
R.D. Germană	8,12	4,21	3,06	4,23	2,66	3,09	2,58	1,07	3,05	1,36	1,19	2,53
R.P. Polonă	5,58	6,49	7,26	4,94	5,70	5,26	4,62	3,62	0,88	1,23	1,57	1,50
R.S. România	6,87	14,90	8,20	13,85	10,14	8,56	13,68	10,66	0,68	1,74	0,61	1,30
R.P. Ungară	8,88	11,03	12,89	3,18	11,00	4,01	4,41	3,66	0,80	2,75	2,92	0,88
U.R.S.S.	2,47	1,56	5,46	5,62	9,11	6,16	3,12	3,64	0,27	0,25	1,75	1,54

Sursa: Calculat pe baza datelor din: Nicolae Ceaușescu, „Raport la Conferința Națională a P.C.R.”, 7—9 decembrie 1977, Ed. politică, București, 1977; „Orientările generale cu privire la întocmirea planului cincinal de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985”, Știința, 15 dec. 1977; Anuarul statistic al R.S.R., 1977, D.C.S.; Legile privind adoptarea planurilor de dezvoltare economico-socială a țărilor socialiste pe perioada 1976—1980; Statisticeskii ojedzodnik stran-cilenov SEV, Moskva, 1977.

ținându-se însă deosebiri semnificative între țări. Din această cauză și elasticitatea modificărilor structurale ale venitului național, comparativ cu cele ale populației ocupate, a urmat un drum sinuos, asemănător în mare parte cu acela al coeficientului schimbărilor structurale ale producției sociale.

Apreciem că evoluția coeficientului

barea ramurii de activitate a unei persoane determină mutații structurale mai accentuate în venitul național. În cazul României se remarcă nivelele foarte înalte, de altfel cele mai ridicate din tabel, ale coeficientului modificărilor structurale ale populației ocupate în anii 1970—1975 și, în continuare, în perioada 1975—1980. Aceasta explică de

ce elasticitatea modificărilor structurale nu a cunoscut și nu va cunoaște nici în anii 1975—1980 valori mari cu toate că — după cum am arătat — și în cincinalul precedent, dar mai ales în cel actual, în structura economiei românești s-au petrecut și se petrec în continuare schimbări intense. Aceasta reprezintă o concretizare a politicii partidului și stațului nostru de continuă și rapidă modernizare a structurilor economice și sociale în vederea valorificării superioare a resurselor economiei noastre naționale, a ridicării României în rindul statelor cu o dezvoltare medie, al egalizării nivelului său de dezvoltare cu acela al țărilor socialiste avansate.

DIN CERCETAREA întreprinsă putem conchide că, pornind de la nivele de dezvoltare economice diferite, având de rezolvat probleme specifice foarte complexe și dificile, țările socialiste, în special cele mai puțin avansate economic, au parcurs un drum important în modernizarea structurilor economice și sociale, particularizându-se, totodată, prin intensitățile, amplitudinile și tendințele în evoluția acestui proces. A reieșit, de asemenea, că modernizarea structurilor economice, și în primul rind a celor la nivel macro, constituie un domeniu deosebit de important și de primă necesitate al manifestării procesului apropierei și egalizării nivelurilor de dezvoltare ale statelor socialiste. Iar succesele dobândite de fiecare țară socialistă, rezultat al eforturilor pe care fiecare dintre ele le face, al strategiilor proprii de ridicare continuă a potențialului economic și, implicit, a nivelului de trai, sînt tot atâtea contribuții la creșterea forței sistemului socialist mondial, a influenței și prestigiului său în lume.

Aprovizionarea tehnico-materială

(Urmare din pag. 1)

singur exemplu revelator în acest sens: **livrările de metal de la I.S. Cimpia Turzii către B.J.A.T.M. Suceava se fac prin baza din Iași; dar vagoanele respective trec întâi prin Suceava, a-jung la Iași unde sînt descărcate și apoi se fac reincărcări și redirișări pe flux invers către Suceava!** Eliminarea unor asemenea practici presupune încheierea contractelor de livrare a metalului în cantități nevagonabile cu toate cele 40 de baze județene și a Municipiului București.

În aceeași ordine de idei este de examinat oportunitatea **eliminării unor paralelisme** care există în prezent între unele baze specializate ale ministerelor și bazele județene de aprovizionare tehnico-materială. Unele materiale derulate de aceste

baze specializate sînt primite de la baza județeană și se face o trecere a acestora prin două baze, ceea ce atrage ridicarea nejustificată a cheltuielilor de aprovizionare. Asemenea perfecționări ar avea o influență nemijlocită și asupra îmbunătățirii situației stocurilor care, în prezent, sînt încă pulverizate în prea multe întreprinderi și baze și ar putea aduce o contribuție importantă la sarcina de a readuce în circuitul economic un volum important de stocuri de materii prime și materiale create peste normativele aprobate.

ECONOMIA NOASTRĂ dispune de toate condițiile necesare pentru a asigura o bună aprovizionare tehnico-materială, în conformitate cu prevederile de plan, cu normele de consum aprobate. Este necesar ca unitățile și organele care au sarcini și atribuții în acest domeniu să-și îmbunătățească activitatea și să militeze cu toată răspunderea pentru ca obiectivele de plan stabilite să fie realizate ritmic, la fiecare sortiment, și să fie respectate întocmai reglementările în vigoare privind aprovizionarea tehnico-materială.

Durate de execuție reduse

(Urmare din pag. 10)

● realizarea unei coordonări mai adecvate a cercetării în domeniul materialelor de construcții cu cerințele tehnologiilor înalt industrializate de construcții. Ea trebuie să conducă la elaborarea unei grupe sortimentale de materiale de construcții mult mai diversificate ca în prezent, care să se preteze și să stimuleze prelucrarea și asamblarea lor în fabrică, reducerea consumului total de manoperă pe unitatea de suprafață construită, în special a

consumului de muncă pe șantier. În acest sens este necesară **lărgirea paletei sortimentale la fațade, pereți despărțitori, parapetei de balcoane etc;**

● extinderea largă a tuturor tehnologiilor moderne care asigură un consum redus de manoperă, reducerea ciclului de tratament termic ș.a. Este vorba de soluțiile constructive de prefabricare integrală sau parțială din elemente de dimensiuni mari sau mijlocii, total sau parțial finisate și cu instalații montate în între-

prindere, de extinderea utilizării cimenturilor superioare, a betoanelor ușoare din granolit, a plaseilor sudate ș.a.

În acest sens o deosebită importanță are **accelerarea procesului de creare a combinatelor de case**, în cadrul cărora își vor putea găsi rezolvarea, într-o concepție unitară, toate problemele privind proiectarea construcțiilor din elemente spațiale și a altor procedee moderne de construcție, tehnologia producerii, transportului și montajului prefabricatelor pînă la predarea „la cheie” a locuințelor către beneficiar.

16

ESENȚA ȘI FORMELE EXPLOATĂRII CAPITALISTE

CONTINUĂM publicarea consultațiilor în învățămîntul economic superior, elaborate în învățămîntului, de către cadrele catedrei de Economice din București, sub conducerea membru corespondent al Academiei Republicii

pentru candidații la examenul de admitere pe baza Programului Ministerului Educației și economie politică de la Academia de Studii prof. univ. dr. docent N. N. Constantinescu, Socialiste România.

MODUL de producție capitalist se caracterizează prin dominația proprietății privat-capitaliste asupra mijloacelor de producție și exploatarea muncitorilor salariați.

În evoluția ei istorică, proprietatea privat-capitalistă a cunoscut următoarele forme: a) proprietatea capitalistă individuală; b) proprietatea capitaliștilor asociați; c) proprietatea capitalistă de stat. În imperialism dominante sînt proprietatea monopolistă, proprietatea monopolistă de stat și proprietatea monopolistă mixtă. Caracteristica ei fundamentală constă în separarea producătorilor nemijlociți de mijloacele de producție care servesc pentru exploatarea muncii salariate.

Pe baza unei analize amănunțite a relațiilor de producție capitaliste, K. Marx a dezvăluit esența exploatarea a capitalului, sursa și mecanismul producerii plusvalorii, căile intensificării exploatarei. Prin natura lor, banii și mijloacele de producție nu sînt capital. Devin capital atunci cînd sînt folosite pentru exploatarea muncitorilor salariați. **Capitalul este deci o relație socială de producție între capitaliști, proprietari ai mijloacelor de producție, și muncitori, obligați să-și vîndă forța lor de muncă, o relație de exploatare a muncitorilor salariați de către capitaliști.**

Procesul de producere a plusvalorii

MOBILUL producției capitaliste îl constituie însușirea de către capitalist a unei cantități cît mai mari de plusvaloare. Desfășurarea procesului de producție presupune unirea forței de muncă cu mijloacele de producție. Partea de capital folosită pentru cumpărarea mijloacelor de producție și care în procesul de producție nu își modifică mărimea valorii se numește **capital constant**. Partea de capital folosită pentru cumpărarea forței de muncă și care în procesul de producție își sporește mărimea valorii se numește **capital variabil**.

Forța de muncă devine marfă în capitalism pentru că în această crînduire se creează condițiile necesare acestei transformări: 1) muncitorul este liber din punct de vedere juridic și poate să-și vîndă pe un timp determinat forța sa de muncă; 2) muncitorul nu posedă mijloace de producție și pentru a-și putea procura mijloace de subzistență, trebuie să-și vîndă forța de muncă.

Ca orice altă marfă și forța de muncă are valoare și valoare de întrebuințare.

Valoarea mărții forță de muncă este dată de timpul de muncă socialmente necesar pentru producerea și reproducerea ei. Ea cuprinde: valoarea mijloacelor de subzistență necesare pentru muncitor și familia lui, totalitatea cheltuielilor pentru calificare și transport, cheltuieli culturale etc. Mărimea valorii forței de muncă este diferită de la o țară la alta și de la o perioadă la alta a dezvoltării capitalismului.

Dinamica valorii forței de muncă marfă este influențată de o serie de factori, unii determinînd creșterea, iar alții scăderea ei. Creșterea productivității muncii sociale este principalul factor care acționează în sensul scăderii valorii forței de muncă. Alți factori, printre care creșterea necesităților de consum, a cheltuielilor cu calificarea, a intensității muncii, sporesc valoarea forței de muncă.

Valoarea forței de muncă exprimată în bani reprezintă prețul ei, care spre deosebire de celelalte mărfuri îmbracă forma salariului.

Valoarea de întrebuințare a mărții forță de muncă constă în proprietatea ei specifică de a crea în procesul de producție o valoare mai mare decît propria sa valoare, de a crea deci un plus de valoare, o plusvaloare. Diferența dintre valoarea nou creată de forța de muncă și valoarea forței de muncă reprezintă plusvaloarea.

Împărțirea capitalului în constant și variabil are la bază modul cum participă diferitele elemente ale sale la formarea valorii. **Capitalul variabil** este acela care asigură producerea valorii noi, deci și a plusvalorii. Deși capitalul constant nu constituie sursa plusvalorii, el constituie o condiție a producerii și însușirii ei.

Să presupunem că un capitalist care produce un anumit

produs folosește zilnic pentru desfășurarea procesului de producție un capital de 22 000 dolari din care: capital constant (materii prime, materiale, combustibil, energie, uzura mașinilor, clădirilor) — 20 000 dolari (facem ipoteza că se consumă integral); capital variabil (folosit pentru angajarea a 100 de muncitori) 2 000 dolari. Valoarea forței de muncă pe o zi este de 20 dolari. Considerăm ziua de lucru de 8 ore. La nivelul dat al forței productive a muncii, valoarea nou creată de un muncitor într-o oră presupunem că este de 10 dolari. În valoarea produsului vom regăsi valoarea mijloacelor de producție consumate (în exemplul nostru 20 000 dolari). Cei 100 muncitori vor crea echivalentul valorii forței de muncă în 2 ore ($10 \times 2 \text{ ore} \times 100 = 2 000 \text{ dolari}$). Durata zilei de muncă fiind de 8 ore în celelalte 6 ore muncitorii vor crea o valoare nouă egală cu 6 000 dolari ($10 \times 6 \times 100$). Deci valoarea la care vor fi vîndute produsele obținute va fi de:

$$20\,000 (c) + 2\,000 (v) + 6\,000 (p) = 28\,000$$

Dar capitalistul a avansat un capital de 22 000 dolari. Diferența de 6 000 dolari va fi însușită în mod gratuit de către capitalist sub formă de plusvaloare.

În concluzie, valoarea mărții (M) este formată din: capitalul constant consumat pentru producerea mărții (c); valoarea nou creată de muncitori echivalentă cu capitalul variabil (v) și plusvaloarea (p); $M = c + v + p$.

Capitalul constant și cel variabil consumate formează costul capitalist al mărții sau **cheltuielile capitaliste de producție**.

Din analiza procesului de producere a plusvalorii rezultă că ziua de muncă se poate împărți în: 1) **timpul de muncă necesar** — acea parte în care muncitorii creează o valoare nouă egală cu valoarea forței sale de muncă; 2) **timpul de supramuncă** — acea parte în care muncitorul creează plusvaloarea. În exemplul nostru timpul de muncă necesar este de 2 ore, iar timpul de supramuncă de 6 ore. Această demarcație în cadrul zilei de muncă nu este absolută.

Așadar, plusvaloarea este partea din valoarea nou creată de muncitorii salariați în procesul de producție peste valoarea forței de muncă și însușită în mod gratuit de către capitaliști în virtutea proprietății lor asupra mijloacelor de producție.

Rata plusvalorii

FIECARE capitalist este interesat în obținerea de cît mai multă plusvaloare. Scopul producției capitaliste și mijloacele pentru realizarea lui sînt exprimate de legea economică fundamentală proprie acestui mod de producție: **legea plusvalorii**.

Gradul de exploatare al muncitorilor este exprimat prin **rata plusvalorii (p')**. Ea se determină ca raport procentual între

plusvaloare (p) și capitalul variabil (v). $p' = \frac{p}{v} \cdot 100$. În

$$\text{exemplul nostru } p' = \frac{6\,000}{2\,000} \cdot 100 = 300\%$$

Rata plusvalorii se mai poate determina și ca raport procentual între timpul de supramuncă (ism) și timpul de muncă necesar.

Creșterea gradului de exploatare a clasei muncitoare se realizează prin două metode: 1) metoda plusvalorii absolute și 2) metoda plusvalorii relative.

Metoda plusvalorii absolute constă în creșterea timpului de supramuncă menținînd neschimbat timpul de muncă necesar. Aceasta poate avea loc prin: a) creșterea duratei zilei de muncă și b) intensificarea muncii. Să presupunem că ziua de muncă este de 8 ore în care 4 ore timp de muncă necesar și 4 ore timp de supramuncă. Rata plusvalorii este de 100%, adică

$$p' = \frac{4 \text{ ore}}{4 \text{ ore}} \cdot 100 = 100\%. \text{ Dacă crește durata zilei de muncă}$$

de la 8 ore la 10 ore, sau intensificându-se munca se cheltuiește în 8 ore o cantitate de forță de muncă ce, în condiții normale, s-ar cheltui în 10 ore, timpul de muncă necesar răminând 4 ore, timpul de supramuncă va crește de la 4 ore la 6 ore.

Rata plusvalorii va fi: $p' = \frac{6 \text{ ore}}{4 \text{ ore}} \cdot 100 = 150\%$.

În prezent plusvaloarea absolută se obține mai ales prin intensificarea muncii care nu este altceva decât o prelungire deghizată a zilei de muncă.

Metoda plusvalorii relative constă în obținerea unei plusvalorii mai mari prin creșterea timpului de supramuncă și menținerea neschimbată a duratei zilei de muncă. Aceasta are loc prin reducerea timpului de muncă necesar. Pornind de la exemplul de mai înainte, să presupunem că timpul de muncă necesar se reduce de la 4 ore la 2 ore, iar timpul de supramuncă crește corespunzător de la 4 ore la 6 ore. Rata plusvalorii va fi de 300%.

$p' = \frac{6 \text{ ore}}{2 \text{ ore}} \cdot 100 = 300\%$.

Știm că timpul de muncă necesar este o mărime obiectivă determinată de mărimea valorii forței de muncă. Pentru a reduce timpul de muncă necesar se impune deci reducerea valorii forței de muncă. Aceasta are loc în condițiile creșterii productivității muncii în ramurile producătoare de bunuri de consum, precum și în ramurile producătoare de mijloace de producție necesare producerii bunurilor de consum.

O variantă a plusvalorii relative este **plusvaloarea suplimentară**. Ea se obține în acele întreprinderi în care productivitatea muncii este mai ridicată decât în celelalte întreprinderi, ca urmare a înzestrării tehnice, organizării superioare a muncii. În aceste întreprinderi timpul de muncă individual la care s-au produs mărfurile este mai mic decât timpul de muncă socialmente necesar la care sînt vîndute pe piață. Plusvaloarea suplimentară apare ca diferență între valoarea socială mai mare a mărfii și valoarea ei individuală mai mică.

Din cele arătate reiese că legea plusvalorii ca lege de mișcare a capitalismului exprimă esența exploatare a relațiilor de producție capitalistice.

Acțiunea acestei legi duce în același timp la ascuțirea contradicțiilor modului de producție capitalist și determină procesul de concentrare și centralizare a capitalului.

Plusvaloarea — baza veniturilor tuturor categoriilor de exploatare

PLUSVALOAREA creată în producția materială constituie unica sursă a veniturilor tuturor categoriilor de exploatare, îmbrăcînd următoarele forme: profit industrial, profit comercial, dobîndă, profit bancar, profitul arendașilor și renta funciară capitalistă.

Profitul este plusvaloarea creată de muncitorii productivi considerată drept rezultat al funcționării întregului capital avansat (deși în realitate ea este consecința doar a capitalului variabil). Profitul este, deci, forma transformată a plusvalorii.

Rata profitului (p') reprezintă raportul în care plusvaloarea se află față de întreg capitalul. $p' = \frac{P}{c+v} \cdot 100$. Ea arată gradul de rentabilitate a întreprinderii capitaliste.

Capitaliștii industriali obțin un profit egal la același capital avansat, indiferent de ramura și de raportul în care este împărțit în capital constant și variabil. Are loc **un proces legic de egalizare a ratei profitului** (de redistribuire a plusvalorii între capitaliștii din diferite ramuri) și de formare a **profitului mijlociu**.

Datorită procesului de egalizare a profitului, mărfurile nu se vînd la valoarea lor ci la ceea ce K. Marx a numit **preț de producție** (care nu este altceva decât forma transformată a valorii mărfii). Prețul de producție este egal cu costul capitalist ($c+v$) al mărfii plus profitul mijlociu (pm). Deci: preț de producție = $c+v + pm$.

Capitalistul industrial, pentru faptul că este ajutat să-și desfășoare marfa de către capitalistul comercial, cedează acestuia o parte din plusvaloarea obținută, care îmbracă astfel forma de **profit comercial**. Sursa profitului comercial o constituie deci plusvaloarea creată în procesul de producție. Împărțirea plusvalorii între capitaliștii industriali și cei comerciali are loc în focul luptei de concurență.

La împărțirea plusvalorii participă și deținătorii capitalului de împrumut. Aceștia pun temporar la dispoziția capitaliștilor industriali importante sume de bani necesare desfășurării activității lor, în schimbul unei dobînzii. **Dobînda** este partea de plusvaloare pe care o plătește capitalistul debitor către cel creditor (de obicei banca) pentru capitalul împrumutat.

Valoarea nou creată în procesul de producție agricol se împarte între cele trei clase existente în agricultura capitalistă: marii proprietari funciari, care de obicei nu se ocupă ei înșiși de agricultură; capitaliștii care arendează pămînt de la pro-

prietarul funciar și organizează pe această bază procesul de producție; muncitorii agricoli salariați.

Împărțirea plusvalorii create de proletarii agricoli se face, înainte de toate, între capitaliștii arendași și proprietarii funciari. Capitaliștii arendași își însușesc profitul, iar proprietarul funciar își însușește **renta funciară capitalistă**. Aceasta din urmă este partea din plusvaloarea obținută prin exploatarea muncitorilor agricoli și dată de capitalistul arendaș proprietarului funciar, drept plată pentru terenul pe care acesta i-l-a dat în folosință pe timp limitat.

Agricultura capitalistă se caracterizează prin existența unor condiții specifice: **monopolul proprietății private asupra pămîntului** (adică, concentrarea fondului funciar în principal în mîinile marilor proprietari particulari și dreptul exclusiv al acestora de a dispune de el); **monopolul asupra pămîntului ca obiect al economiei**.

Pămîntul este limitat ca suprafață, cu fertilitate și poziție față de piețele de desfacere diferite. În condițiile în care nevoile societății de produse agricole sînt mai mari decât producția obținută de pe parcelele cele mai bune, vor fi atrase în circuitul agricol și terenuri mai puțin bune din punctul de vedere al fertilității sau poziției față de piețele de desfacere. Capitaliștii arendași care își investesc capitalurile pe aceste terenuri vor obține produse cu o cheltuială mai mare pe unitate de produs. Ei vor trebui să-și vîndă produsele la un preț care să le asigure recuperarea costurilor (care la ei sînt mai mari) plus profitul mijlociu, fără de care ei nu și-ar investi capitalurile în agricultură. Prețul de producție regulator al produselor agricole se formează diferit de acela din industria prelucrătoare, fiind reglat de condițiile de producție cele mai grele, dar justificate de nevoia socială. Capitaliștii arendași care își investesc capitalurile pe terenurile mai bune sau mai bine așezate vor avea costuri de producție mai mici, vor obține un profit suplimentar, care, în virtutea proprietății private asupra pămîntului, se transformă în rentă funciară diferențială pentru proprietarul funciar.

Renta diferențială capitalistă reprezintă excedentul de profit față de profitul mijlociu, ce se realizează în exploatarea cu condiții de producție mai bune și este însușită de către proprietarul funciar pe baza proprietății private asupra pămîntului.

Renta diferențială are două forme: renta diferențială I și renta diferențială II.

Renta diferențială I — este obținută datorită productivității comparative mai mari a muncii lucrătorilor agricoli pe terenurile mai bune. Ea este caracteristică agriculturii extensive.

Renta diferențială II — este obținută datorită diferențelor de randament ca urmare a investițiilor suplimentare de capital pe una și aceeași suprafață de teren. Excedentul de profit obținut pe această cale de către arendaș în perioada desfășurării contractului de arendă, va fi pretins ulterior de proprietarul funciar care și-l va însuși sub forma rentei diferențiale II. Ea este legată de dezvoltarea intensivă a agriculturii.

Indiferent dacă terenurile sînt bune sau nu, proprietarii funciari nu vor permite capitaliștilor arendași să folosească terenurile lor (chiar și cele mai rele) fără o anumită plată. În virtutea monopolului proprietății private asupra pămîntului, proprietarii funciari își însușesc astfel **renta absolută**. Obținerea unui asemenea excedent de profit se explică prin aceea că în agricultură există o rată a profitului mai mare decât în industrie (ca urmare a raportului mai mic între capitalul constant și variabil în agricultură față de industrie), iar monopolul proprietății private asupra pămîntului împiedică participarea întregului profit produs în agricultură la egalizarea ratei profitului.

Renta absolută este egală cu diferența dintre valoarea produselor agricole, și prețul de producție. Sursa rentei absolute este plusvaloarea creată de muncitorii agricoli, monopolul proprietății private asupra pămîntului fiind numai baza însușirii ei de către proprietarul funciar.

Teoria marxistă a profitului dezvăluie adevăratele surse ale profitului și faptul că fiecare muncitor este exploatat nu numai de capitalistul căruia i-a vîndut forța sa de muncă, ci de întreaga clasă a capitaliștilor și ca atare înlăturarea exploatareii cere înlăturarea cauzei care o generează — proprietatea privată capitalistă asupra mijloacelor de producție.

asist. univ. Coralia ANGELESCU

INTREBĂRI:

1. Ce exprimă rata plusvalorii?
2. Să se determine rata plusvalorii cunoscînd următoarele date: — capital variabil — 2 000 unități bănești — plusvaloare — 4 000 unități bănești — capital constant — 8 000 unități bănești;
3. Care sînt principalele căi de mărire a gradului de exploatare a forței de muncă-marfă?
4. În ce constă valoarea și valoarea de întrebuintare a mărfii forță de muncă?
5. Ce exprimă rata profitului și cum se determină ea?
6. Care sînt diferențele categorii de capitaliști între care se împarte plusvaloarea?
7. Definiți renta funciară capitalistă. De cîte feluri este ea?

SISTEMUL GENERALIZAT DE PREFERINȚE ÎN FAVOAREA ȚĂRILOR ÎN CURS DE DEZVOLTARE

— Evoluție, rezultate, perspective —

SISTEMUL generalizat de preferințe în favoarea țărilor în curs de dezvoltare constituie o componentă de seamă a noii ordini economice internaționale. Problemele acestui sistem fac obiectul unor largi dezbateri la importante foruri internaționale, între care cele ale recente sesiuni extraordinare de la Geneva a Consiliului pentru comerț și dezvoltare, întrucât examinarea și evaluarea sistemului generalizat de preferințe figurează pe agenda sesiunii a V-a a U.N.C.T.A.D. (Manila, 3 mai—1 iunie 1979).

Origine și obiective

SISTEMUL DE PREFERINȚE GENERALE, nereciproce și nediscriminatorii în favoarea țărilor în curs de dezvoltare, instituit la începutul acestui deceniu, consistă, în esență, din scutirea de taxe vamale sau reducerea acestor taxe la importul produselor țărilor în curs de dezvoltare în țările dezvoltate. Acest sistem, denumit prescurtat sistemul generalizat de preferințe (S.G.P.), se bazează pe trei reguli fundamentale: a) preferințele sînt generale, în sensul că se acordă de către toate țările dezvoltate pentru cvasitotalitatea produselor manufacturate și semifinite; b) sînt nereciproce, acordîndu-se fără a se solicita, în schimb, nici un contraavantaj de la țările în curs de dezvoltare; c) au un caracter nediscriminatoriu, prevăzîndu-se a fi aplicate față de toate țările în curs de dezvoltare.

S.G.P. este destinat să contribuie la sporirea competitivității exporturilor țărilor în curs de dezvoltare, compensînd, într-o anumită măsură, handicapul acestor țări pe piețele internaționale — costurile de producție mai ridicate, insuficiența rețelelor de comercializare, prejudecățile consumatorilor din țările dezvoltate, lipsa de personal specializat în tehnicile complexe ale exportului, imposibilitatea de a finanța campanii de publicitate de mare anvergură etc. Obiectivele S.G.P. constau în creșterea încasărilor din export ale țărilor în curs de dezvoltare, promovarea industrializării acestora și accelerarea dezvoltării lor economice.

Stabilirea de către țările dezvoltate de taxe vamale mai reduse sau nule față de importurile provenind din țările în curs de dezvoltare în cadrul S.G.P., pentru a le spori competitivitatea industriilor lor pe piețele externe, poate fi considerată ca un factor complementar la acceptarea aplicării de taxe vamale ridicate pentru protejarea industriilor țărilor în curs de dezvoltare care lucrează pentru piața internă.

Instituirea S.G.P. semnifică un moment de cotitură în politica comercială internațională. Ea marchează trecerea de la aplicarea clauzei națiunii celei mai favorizate în relațiile comerciale dintre țările dezvoltate și țările în curs de dezvoltare la acordarea de avantaje preferențiale nereciproce acestor din urmă țări.

S.G.P. este un element important al Strategiei internaționale pentru cel de al doilea Deceniu al Națiunilor Unite pentru dezvoltare și al instituirii unei noi ordini economice internaționale, constituind un instrument util pentru reducerea și eliminarea decalajelor economice existente între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate. Acest sistem constituie o nouă formă a ajutorului pentru dezvoltare, destinat să completeze tradiționalul ajutor financiar și tehnic acordat țărilor în curs de dezvoltare de către țările industrializate.

Apariția S.G.P. a fost determinată de rezultatele insuficiente ale ajutorului financiar și tehnic acordat țărilor în curs de dezvoltare, de necesitatea favorizării creșterii și diversificării exporturilor acestor țări, în vederea asigurării resurselor necesare în dezechilibrul accelerarea dezvoltării lor economice.

Instituirea S.G.P. este rezultatul luptei susținute a țărilor în curs de dezvoltare pentru restructurarea fundamentală pe o bază echitabilă a relațiilor economice internaționale; ajungerea

la un acord privind S.G.P. a necesitat negocieri laborioase între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate pe parcursul mai multor ani.

Caracteristicile S.G.P.

S.G.P. A FOST INTRODUS de către donatorii de preferințe la termene diferite în perioada 1 iulie 1971—1 ianuarie 1976. Cu toate că S.G.P. se bazează pe o serie de principii generale, convenite de comunitatea internațională în cadrul U.N.C.T.A.D., precum și de către țările donatoare membre ale O.C.D.E. în cadrul acestei organizații, schemele de preferințe ale diferiților donatori variază în funcție de structura economiei lor și a protecției tarifare pe care o aplică.

Deși a cunoscut o anumită îmbunătățire din momentul introducerii sale, S.G.P. continuă să fie supus la o serie de limitări și restricții, ceea ce diminuează considerabil eficiența sa. Astfel, S.G.P. nu se aplică încă la absolut toate țările în curs de dezvoltare; numeroase produse importante pentru aceste țări nu sînt incluse în sistemul de preferințe; taxele vamale nu sînt suprimate complet în schemele tuturor donatorilor; importurile preferențiale sînt supuse la restricții cantitative în schemele unor donatori importanți; țărilor în curs de dezvoltare mai avansate li se acordă adeseori avantaje preferențiale mai reduse decît celorlalte țări în curs de dezvoltare; regulile de origine sînt în nu puține cazuri restrictive, limitînd sfera produselor ce pot beneficia de preferințe; aplicarea taxelor vamale preferențiale poate fi anulată unilateral de către donatori în orice moment sub motivul perturbării piețelor lor interne; preferințele se aplică pe o perioadă limitată de timp.

Să ne oprim pe scurt asupra caracteristicilor S.G.P. și evoluțiilor intervenite în cadrul acestui sistem.

Donatorii de preferințe. Țările occidentale dezvoltate, membre ale O.C.D.E., acordă preferințe vamale în cadrul a 11 scheme individuale ale următoarelor țări sau grupe de țări: Australia, Austria, Canada, C.E.E. (Piața comună a pus în aplicare o schemă unică pentru toți membrii ei), Elveția, Finlanda, Japonia, Noua Zeelandă, Norvegia, Suedia și S.U.A. Cinci țări socialiste — Bulgaria (care este și beneficiară de preferințe), Cehoslovacia, Polonia, Ungaria și U.R.S.S. — aplică, de asemenea, preferințe vamale, precum și unele măsuri speciale complementare cu caracter preferențial vizînd creșterea importurilor din țările în curs de dezvoltare; R.D.G., care nu dispune de un tarif vamal, aplică măsuri netarifare, destinate să contribuie la atingerea obiectivelor S.G.P.

Beneficiarii de preferințe. În lipsa unor criterii general recunoscute pe plan internațional pentru definirea noțiunii de țară în curs de dezvoltare, țările dezvoltate au aplicat, în general, principiul autoselectiei. Ele au acordat preferințe generalizate țărilor și teritoriilor care au solicitat statutul de „mai puțin dezvoltat“, cu unele excepții stabilite pe baza diferitelor criterii variînd de la un donator la altul (considerente de ordin politic, practicarea de către țara solicitantă a unor măsuri discriminatorii de politică comercială față de donator, lipsa unui acord privind aplicarea reciprocă a clauzei națiunii celei mai favorizate, nerecunoașterea de către donator a calității de țară în curs de dezvoltare pentru țara solicitantă, venit național pe locuitor mai ridicat în țara solicitantă decît în țara donatoare etc.).

Este de remarcat faptul că listele inițiale de beneficiari, întocmite de țările donatoare, au fost tratat lărgite, continuînd însă să fie excluse din diferite scheme nu puține țări în curs de dezvoltare. Astfel, în prezent, 126 țări și circa 100 teritorii beneficiază de preferințe în cel puțin o țară donatoare, membră a O.C.D.E., dar sînt încă 30 de țări excluse din cel puțin una din cele trei scheme principale (C.E.E., Japonia și S.U.A.).

Marea majoritate a țărilor membre ale „Grupului celor 77” se bucură de preferințe generalizate în cadrul celor mai multe scheme de preferințe generalizate. Ca țară socialistă în curs de dezvoltare, membră a „Grupului celor 77”, România este beneficiară a tuturor celor 11 scheme de preferințe ale țărilor donatoare membre ale O.C.D.E. De asemenea, beneficiază de preferințe în cadrul uneia sau mai multor scheme unele țări nemembre ale acestui grup — Albania, Bulgaria, Grecia, Republica Populară Chineză, Israel, Mongolia, Portugalia, Spania, Turcia etc.

Produsele incluse. Preferințele tarifare generalizate se aplică, în principiu, la ansamblul articolelor manufacturate și semifinite figurind în capitolele 25 pînă la 99 ale Nomenclatorului Consiliului de Cooperare Vamală (N.C.C.V.), cu unele excepții; printre produsele excluse din mai multe scheme se numără textilele, încălțămintea, produsele din piele. Deși numărul produselor manufacturate și semifinite excluse de la tratamentul vamal preferențial este relativ redus, aceste produse formează adeseori o mare parte din importul industrial provenind din țările în curs de dezvoltare.

Preferințele tarifare generalizate se aplică pe o bază selectivă și unor produse agricole prelucrate și semiprelucrate, precum și unor materii prime figurind în capitolele 1 la 24 din N.C.C.V. Unele țări donatoare (Bulgaria, U.R.S.S.) extind regimul tarifelor preferențiale la ansamblul produselor provenind din țările în curs de dezvoltare.

Este de remarcat că, de regulă, țările donatoare au acordat preferințe tarifare la acele produse pe care țările în curs de dezvoltare le exportă în cantități relativ mici și, din contră, au exclus de la preferințe produsele mai competitive ale acestora. Potrivit datelor Secretariatului U.N.C.T.A.D., în 1974 importurile vizate de S.G.P. au reprezentat numai circa $\frac{1}{4}$ din importurile pasibile de taxe vamale ale țărilor donatoare din țările în curs de dezvoltare. În ultimii ani s-a lărgit întrucîtva gama produselor figurind în S.G.P., inclusiv ca urmare a negocierilor multilaterale din cadrul G.A.T.T. privind produsele tropicale, dar progresele obținute în această direcție sînt încă departe de a fi satisfăcătoare.

Nivelul reducerii taxelor vamale în cadrul S.G.P. variază de la un donator la altul. Scutirea completă de taxe vamale este prevăzută în schemele Finlandei, Norvegiei, Suediei, S.U.A. și U.R.S.S. În cazul Japoniei, Elveției și C.E.E. se aplică, în general, scutirea completă de taxe vamale, cu unele excepții. Reducerea parțială a taxelor vamale și, în unele cazuri, suprimarea completă a acestor taxe, este stipulată în schemele Australiei, Austriei, Bulgariei, Canadei, Cehoslovaciei, Noii Zeelande, Poloniei și Ungariei.

Marja preferențială de care beneficiază țările în curs de dezvoltare în cadrul S.G.P. (diferența dintre taxa vamală normală și taxa vamală preferențială) le asigură un avantaj față de restul furnizorilor pe piețele țărilor donatoare de preferințe și le ameliorează poziția față de producătorii din țara importatoare. Această marjă preferențială suferă însă un proces de eroziune ca urmare a reducerii taxelor vamale normale. Astfel, aplicarea reducerilor de taxe vamale convenite în cadrul negocierilor comerciale multilaterale de sub egida G.A.T.T. (Runda de la Tokio) va diminua sensibil marja preferențială de care beneficiază țările în curs de dezvoltare în virtutea S.G.P.

Valoarea marjei preferențiale asigurată de S.G.P. este limitată și de crearea de zone de comerț liber între țările occidentale, precum și de acordurile preferențiale încheiate de acestea cu o serie de țări în curs de dezvoltare. Astfel, de exemplu, concesiile tarifare pentru beneficiarii S.G.P. care exportă în țările membre ale C.E.E. sînt mai reduse decît cele acordate de C.E.E. țărilor membre ale A.E.L.S., majorității țărilor mediteraneene și țărilor asociate din Africa, zona Caraibilor și Oceanului Pacific. S.G.P. diminuează însă substanțial discriminarea de care ar fi suferit astfel țările în curs de dezvoltare neparticipante la aceste aranjamente preferențiale.

Mecanismele de salvagardare. Țările donatoare prevăd, în schemele lor, mecanisme de salvagardare vizînd exercitarea unui control asupra importurilor preferențiale, în scopul protejării economiei lor de eventualele perturbări provocate de aceste importuri. Se aplică separat sau combinat patru tipuri de mecanisme de salvagardare (în paranteză se indică țările donatoare care folosesc mecanismele respective):

1) Limitarea apriorică a importurilor preferențiale prin restricții cantitative, care îmbracă următoarele forme: a) contingente tarifare globale și/sau plafoane tarifare globale pentru importul diferitelor produse (Australia, C.E.E., Japonia); b) sume maxime pentru beneficiarii individuali la importul unor produse (C.E.E., Japonia); c) în cazul în care importurile din țările beneficiare depășesc contingentele, plafoanele sau sumele maxime stabilite, se restabilesc taxele vamale normale;

2) Excluderea unor produse de la preferințe pentru anumiți beneficiari, recurgîndu-se în acest scop la următoarele procedee: a) excluderea de la preferințe a produselor devenite „compe-

titive” pe baza unor criterii stabilite (Australia, S.U.A.). De exemplu, S.U.A. potrivit criteriului „menținerii competitivității”, exclud de la preferințe importul unui produs dintr-o țară beneficiară, dacă acesta atinge într-un an 50% din importul american total al produsului respectiv sau 25 milioane dolari;

b) acordarea, de la început, de preferințe pentru o gamă mai redusă de produse pentru anumiți beneficiari, considerați ca avînd o economie relativ mai dezvoltată în anumite sectoare (Austria, Australia, C.E.E., Elveția, Norvegia, Suedia).

3) Acordarea unei marje preferențiale mai reduse pentru anumiți beneficiari, considerați relativ mai competitivi (Elveția, Austria).

4) Aplicarea clauzei generale de salvagardare, potrivit căreia țările donatoare pot să suprimă parțial sau integral concesiile preferențiale, dacă consideră acest lucru necesar pentru protejarea intereselor lor economice. Această clauză figurează practic în toate schemele de preferințe.

Mecanismele de salvagardare, aplicate de țările donatoare sînt criticate sever de către țările beneficiare de preferințe. În primul rînd, aceste mecanisme limitează considerabil folosirea S.G.P. de către țările beneficiare, în special de către exportatorii mai dinamici. În al doilea rînd, ele creează o atmosferă de incertitudine în jurul S.G.P., ceea ce descurajează țările în curs de dezvoltare în elaborarea unei politici comerciale pe termen lung, bazată pe folosirea preferințelor.

Regulile de origine urmăresc ca de preferințe să beneficieze numai mărfurile originare din țările cărora li se acordă preferințe generalizate. În general, mărfurile sînt considerate ca originare dintr-o țară beneficiară de preferințe, dacă ele au fost produse în acea țară, fie integral, fie prin transformarea substanțială a materiilor prime importate sau care nu au o origine determinată.

Caracterul adeseori restrictiv, complexitatea și diversitatea regulilor de origine creează, de asemenea, dificultăți pentru țările beneficiare în folosirea S.G.P. Este de menționat însă că, în ultimul timp, s-au realizat unele progrese în direcția liberalizării, armonizării și simplificării regulilor de origine de către țările donatoare.

Măsuri speciale în favoarea țărilor cel mai puțin avansate. Cu prilejul adoptării S.G.P. s-a recunoscut necesitatea unor măsuri speciale în folosul țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate, spre a le permite să beneficieze într-o măsură mai largă de preferințele generalizate (acordarea unei asistențe financiare și tehnice pentru crearea și dezvoltarea industriilor a căror producție ar contribui la creșterea exporturilor produselor incluse în S.G.P.; extinderea preferințelor generalizate la produsele care prezintă interes pentru aceste țări; aplicarea de reduceri tarifare mai mari la aceste produse; oferirea de ajutor în promovarea exporturilor țărilor în cauză etc.).

În decursul aplicării S.G.P. au fost adoptate o serie de astfel de măsuri speciale. Unele țări donatoare (Norvegia, Ungaria, Bulgaria) au hotărît să acorde scutirea completă de taxe vamale pentru toate produsele provenind din țările în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate. C.E.E. a exceptat aceste țări de la aplicarea sumelor maxime pe țări și a plafoanelor la importurile preferențiale. În același timp, la includerea de noi produse în S.G.P. țările donatoare au avut în vedere structura exporturilor țărilor în curs de dezvoltare cel mai puțin avansate.

Durata inițială a S.G.P., fixată în momentul instituirii acestui sistem, era de 10 ani. Ținînd seama însă de faptul că eradicarea subdezvoltării, lichidarea handicapului țărilor în curs de dezvoltare pe piețele externe necesită o perioadă mai îndelungată, rezoluția celei de-a VII-a sesiuni speciale a Adunării generale a O.N.U. și rezoluția 96 (IV) a sesiunii a IV-a a U.N.C.T.A.D. subliniază că S.G.P. va trebui să nu ia sfîrșit după perioada de 10 ani prevăzută inițial.

Statutul juridic actual al S.G.P. conferă însă acestui sistem un caracter incert și instabil. Preferințele generalizate se acordă de către țările donatoare pe o bază autonomă, fără să constituie un angajament contractual din partea acestor țări. În consecință, în orice moment, preferințele pot fi retrase unilateral, în parte sau în totalitate de către țările donatoare. Posibilitatea unei astfel de retrageri unilaterale a concesiilor preferențiale frînează investițiile în producția pentru export, ceea ce împiedică atingerea obiectivelor pe termen lung ale S.G.P., respectiv favorizarea industrializării țărilor în curs de dezvoltare și accelerarea creșterii lor economice.

Un neajuns îl constituie și faptul că S.G.P. nu este încă recunoscut în G.A.T.T. ca un principiu general al relațiilor comerciale internaționale, aplicîndu-se pe baza unei derogări temporare de la clauza națiunii celei mai favorizate. Această derogare acordată pe o perioadă de 10 ani, conform deciziei Partii Contractante la G.A.T.T. din 25 iunie 1971, expiră în anul 1981, urmînd a se examina în viitorul apropiat problema prelungirii sale.

Victor ALDEA

R. P. Ungară

COORDONATE ALE POLITICII DE DEZVOLTARE

DUPĂ CUM se subliniază în documentele de stat și de partid, publicate în R.P. Ungară, rolul hotărâtor în propulsarea creșterii economice revine, într-o măsură mereu sporită, utilizării intensive a resurselor umane și materiale naționale, strâns corelată cu valorificarea avantajelor decurgând dintr-o participare activă la diviziunea internațională a muncii. Caracterul tot mai pronunțat intensiv imprimat eforturilor de dezvoltare a economiei R.P. Ungare este reliefat de creșterea în ritmuri accelerate a productivității muncii, principal suport în sporirea venitului național, de extinderea câmpului de acțiune a progresului științific și tehnic, de sporirea volumului și multiplicarea formelor colaborării economice, științifice și tehnice cu alte țări.

Asimilarea rapidă în economie a rezultatelor revoluției științifice și tehnice contemporane, ridicarea nivelului calitativ și transformarea structurală a producției naționale pentru o adaptare flexibilă la exigențele în creștere ale pieței interne și internaționale sînt însoțite de activitatea de perfecționare continuă a conducerii, organizării și planificării proceselor economice.

Aplicarea sistematică, în consonanță cu evoluțiile concrete din situația economică internă și externă, a principiilor mecanismului de conducere a economiei, introdus — din inițiativa P.M.S.U. și în urma unei largi dezbateri publice — în anul 1968, se concretizează, prin imbinarea planificării centrale cu rolul activ al relațiilor marfă-bani, într-o sporire a eficienței deciziilor macroeconomice, în manifestarea mai activă a inițiativei colectivelor de muncă din întreprinderi, în mai buna corelare a obiectivelor de plan cu mijloacele de realizare a acestora.

Un moment semnificativ în procesul de perfecționare a conducerii activității economice a fost marcat de adoptarea, în anul 1978, a legii privind activitatea întreprinderilor de stat, lege care reflectă experiența acumulată în decursul unui deceniu. Poziția conferită astfel întreprinderii asigură condițiile pentru sporirea eforturilor proprii de valorificare eficientă, rațională în procesul productiv a timpului de muncă, a fondurilor fixe, a materiilor prime și materialelor. Totodată, efectul legii se înscrie pe una din direcțiile majore de acțiune a mecanismului economic, respectiv corelarea strînsă a procesului productiv cu cel de valorificare a rezultatelor acestuia, astfel încît cererea — internă și externă — să exercite o influență activă asupra producției materiale.

Pentru economia ungară, care dispune de o piață internă restrînsă, atît ca sursă de aprovizionare cît și ca spațiu de desfacere în raport cu cerințele unei creșteri industriale dinamice și eficiente, participarea la diviziunea internațională a muncii constituie o componentă esențială a procesului de dezvoltare. Dacă în 1960 comerțul exterior reprezenta numai 25% din venitul național, proporția a ajuns în anul 1975

de 45%, sporind în prezent la circa 50% și urmînd să atingă, potrivit proiecțiilor de plan, aproximativ 52—53% în 1980.

Pomînd de la cerința ridicării eficienței activității economice la nivelul impus de gradul înalt al legăturilor cu piața externă, politica de dezvoltare economică a Ungariei are un pronunțat caracter selectiv. Conținutul acestei politici este dat de concentrarea patrimoniului restrîns de resurse materiale și umane pe un număr determinat de domenii de activitate economică unde, în virtutea posibilității de asimilare mai rapidă a rezultatelor revoluției științifice contemporane, se urmărește realizarea unor producții de masă competitive pe orice piață de desfacere.

IN SECTORUL INDUSTRIAL, procesul de transformare structurală a producției se realizează atît prin măsuri pe termen lung dezvoltate la nivel central, cît și prin acțiuni inițiate la nivel de întreprindere. Astfel, paralel cu implementarea unor programe centrale de dezvoltare (cum sînt cele din domeniul construcțiilor de autovehicule sau din industria aluminiului) care urmăresc punerea în valoare — printr-un notabil efort investițional — a unor resurse esențiale pentru dezvoltarea economică a țării, precum și mai buna adaptare la condițiile de piață a unor mari capacități create în perioada industrializării socialiste, importante transformări de structură sînt operate din inițiativa și cu mijloacele proprii ale întreprinderilor.

Procesul se concretizează în asimilarea mai rapidă în fabricație de noi produse eficiente, concomitent cu abandonarea fabricației unor produse nerentabile. De exemplu, în perioada 1968—1975 numai în industria grea au fost puse în funcțiune 85 de noi capacități, introducîndu-se în fabricație circa 1000 de noi produse și, în același timp, au fost scoase din circuitul economic 45 de capacități, renunțîndu-se la producerea unui număr de aproximativ 390 articole. În anul 1977, comparativ cu anul 1975, volumul valoric al produselor nou introduse în fabricație a sporit de circa 3 ori, iar cel al articolelor a căror producție a fost abandonată — de aproximativ două ori. Un factor esențial îl reprezintă dezvoltarea în avans înregistrată de producțiile care comportă consumuri specifice mai reduse de materii prime și materiale și o densitate mai mare a muncii de cercetare științifică și de creație tehnică (între altele, se remarcă dezvoltarea producțiilor de autobuze, de mijloace de telecomunicații și tehnica vidului, de aparataj de precizie, de produse farmaceutice).

AGRICULTURA, sector care joacă un rol deosebit în economia ungară cunoaște un proces de asimilare tot mai pronunțat a metodelor de producție de tip industrial, de concentrare și specializare a producției, proces care s-a accelerat după 1968.

Creșterea eficienței producției agricole este evidențiată atît de randamentele înalte obținute la principalele culturi în medie (peste 4200 kg/ha la grâu, 4680 kg/ha la porumb, 31900 kg/ha la sfeclă de zahăr, 13300 kg/ha la cartofi — în 1977), cît și la triplarea — în cursul ultimilor 20 de ani — a valorii producției obținute pe un muncitor angajat în acest sector. Dacă în 1960 cu producția obținută de pe 100 hectare de teren agricol puteau fi aprovizionați 139 locuitori, în 1978 această din urmă cifră se ridică la 159, în condițiile în care, în același interval, consumul mediu de calorii pe locuitor a sporit cu 8—10%. Multe unități agricole tind să se apropie de nivelul productivității muncii din industrie.

Ca principală direcție de dezvoltare eficientă a agriculturii se detașează continuarea fermă a trecerii activităților din acest sector pe baze industriale, prin consolidarea marilor întreprinderi moderne, specializarea pe baze raționale a producției, stimularea activităților comune și a asocierilor dintre cooperativele agricole, gospodăriile agricole de stat și întreprinderi ale industriei alimentare. Între rezultatele ce se obțin progresiv pe această cale este și cel al îmbunătățirii structurii producției și a exporturilor, în sensul sporirii ponderii produselor agricole prelucrate și al ridicării calității acestora.

In actualul cincinal, politica de transformare structurală și modernizare a economiei a căpătat accente noi, ținîndu-se seama de schimbările intervenite începînd din anii 1973—1974 în condițiile de aprovizionare și desfacere de pe piața mondială. Ca element nou al politicii de restructurare se detașează și importanța acordată dezvoltării bazei energetice și de materii prime, precum și îmbunătățirii performanțelor unor industrii de prelucrare primară. În vederea dezvoltării energeticii, de pildă, prin planul pe 1976—1980 au fost prevăzute fonduri de investiții totalizînd un volum de două ori mai mare decît cel din perioada precedentă de cinci ani.

Pe de altă parte, transformarea structurală a producției ramurilor prelucrătoare ale industriei este asigurată prin aplicarea unui ansamblu de pîrghii și stimulente economice, între care locul central revine politicii de prețuri și de credit. Astfel, restrîngerea treptată în cursul anilor 1976—1979 a subvenționării prețurilor interne cu ridicata la care întreprinderile producătoare se aprovizionează cu materii prime și purtători de energie — produse provenind predominant din import — stimulează preocupările factorilor de decizie la nivel microeconomic pentru aflarea de noi soluții de reducere a consumurilor specifice, pentru modificarea corespunzătoare a profilului producției și apropierea condițiilor de desfășurare a activității productive interne de cele solicitate de schimbările intervenite pe piața mondială. Un rol important în stimularea modernizării structurale a producției, corespunzător cerințelor sporirii eficiente a exportului, revine sistemului creditelor (în valută străină sau în forinți) acordate întreprinderilor pentru crearea de capacități nemijlocit orientate spre piețele externe.

Alexandru OLTEANU

Ingrășăminte chimice pentru țările din „lumea a treia“

ANALIZE recente ale F.A.O. referitoare la piața îngrășămintelor chimice apreciază că în țările în curs de dezvoltare consumul se va dubla în următorii zece ani. Aceste țări vor realiza cele mai multe fabrici de îngrășăminte, prevăzându-se dublarea capacităților industriale pentru îngrășăminte azotoase. Astfel, lumea a treia va produce o cincime din fertilizantii pe bază de azot și fosfați, rămânând totuși dependente în mare măsură de importul îngrășămintelor potasice. Cu toate că cererea va fi în creștere, raportul F.A.O. menționează că utilizarea îngrășămintelor în țările în curs de dezvoltare va rămâne în continuare mult inferioară față de țările industrializate, îndeosebi datorită condițiilor împovărătoare de credit, a lipsei unei baze interne adecvate care să permită extinderea capacităților existente. F.A.O. are în vedere lansarea unui program de sprijinire a țărilor în curs de dezvoltare, în sensul de a furniza acestora îngrășăminte la prețuri acceptabile, chiar în condițiile unor eventuale

scumpiri, studiile O.N.U. relevând că începând cu anul 1984 se va asista la o creștere a cererii și a prețurilor pe piața mondială.

Relațiile economice al. Poloniei cu țările în curs de dezvoltare

POLONIA întreține, în prezent, relații economice cu 108 țări în curs de dezvoltare, ponderea acestora în schimburile comerciale poloneze fiind de 8%. În ultimul timp, Polonia a lărgit cadrul juridic ce reglementează raporturile economice cu țările respective, având încheiate acorduri comerciale cu 51 dintre acestea, acorduri de lungă durată de colaborare economică cu 18 state, fiind constituite 14 comisii mixte bilaterale. Cu cei mai mulți dintre partenerii din țările în curs de dezvoltare plata schimburilor comerciale se efectuează în valută liber convertibilă.

În exporturile Poloniei către aceste țări, prevalează produse ale industriei constructoare de mașini, în prezent mașinile electrice deținând o pondere de peste 50% în totalul livrărilor respective. Au fost realizate, de asemenea, contracte de export pentru 200 obiective industriale complete, urmărindu-se totodată creșterea importurilor de produse finite și semifabricate din țările în curs de dezvoltare.

Comerțul internațional în 1979

O PRIMĂ evaluare publicată recent de secretariatul G.A.T.T. reflectă rezervele specialiștilor în a face aprecieri, în condițiile „incertitudinii care planează asupra politicii economice a țărilor industrializate, confruntate cu o nouă accelerare a inflației“. Ceea ce se poate contura în prezent este — potrivit G.A.T.T. — o tendință de scădere a importurilor în țările în curs de dezvoltare neproducătoare de petrol, dat fiind că în 1978 balanțele lor comerciale au fost afectate de creșterea prețului petrolului și evoluția raportului de schimb în defavoarea materiilor prime.

Se presupune, de asemenea, că țările socialiste, pe ansamblu, vor reduce ritmul importurilor din statele industrializate, „în vederea restabilirii echilibrului în balanțele curente, care în 1978 au fost favorabile partenerilor apusenii“.

În țările capitaliste dezvoltate se prevede o încetinire a creșterii importurilor sau menținerea la nivelul anului trecut, sperându-se într-o dezvoltare mai accelerată a economiilor țărilor vest-europene în comparație cu cea a Statelor Unite.

Orientări în dezvoltarea economică

Mauritania: opțiuni pentru diversificarea activității economice

ȚARA în curs de dezvoltare cu o suprafață de 1 030 700 km² și numai 1.4 milioane locuitori — populația activă reprezentând 37 la sută — Mauritania este confruntată în prezent cu necesitatea sporirii și diversificării activității economice, în condițiile în care agricultura și creșterea animalelor reprezintă încă principala sursă de venituri. Întrucât seceta din ultimii ani a redus masiv numărul animalelor, se caută soluții pentru ca sectorul agricol să nu mai depindă într-o asemenea măsură de creșterea vitelor, una dintre aceste soluții urmînd să fie dezvoltarea activității de pescuit, unde se urmărește obținerea unei cantități de 80-90 mii tone pe an. Date fiind posibilitățile naturale existente, se preconizează și creșterea ponderii pescuitului oceanic în exportul țării.

Deși industria asigură 65 la sută din P.I.B., industriile primare, respectiv mineritul ocupă locul principal evidențiat și de faptul că producția minieră participă cu circa 40 la sută la formarea produsului intern brut și cu aproximativ 83-85 la sută la exportul total al Mauritaniei.

În ciuda dificultăților cu care sectorul minier a fost confruntat în ultimul timp — incertitudini și fluctuații pe piețele metalelor — opțiunile de politică economică converg în acest domeniu spre exploatarea și valorificarea cu prioritate a importanțelor resurse de minereu de fier, rezervele fiind estimate la peste 100 milioane tone. Se prevede, de asemenea, intensificarea prospecțiunilor pentru identificarea de noi zăcăminți cuprifere și de fosfați. Intensificarea exploatarei minereului de fier a permis creșterea continuă a producției, exploatarea acestuia revenind societății naționale industriale și miniere (SNIM) în cadrul căreia statul participă în proporție de 51 la sută.

În perspectivă se acordă atenție per lucrării în țară a minereului de fier, în vederea realizării acestui deziderat, aflîndu-se în construcție complexul siderurgic de la Nauadhibou.

O preocupare constantă a guvernului o reprezintă echilibrarea dezvoltării regionale, printr-o cit mai judicioasă politică de implantare a obiectivelor economice, în special din industria alimentară, textilă și a materialelor de construcție.

Relațiile economice dintre România și Mauritania se desfășoară în baza Acordului comercial în devize libere semnat la 12 aprilie 1976. Exportul României cuprinde: textile, articole de marochinărie, unele produse alimentare, hîrtie etc., în anul 1977 realizîndu-se pentru prima dată și importuri, constînd din minereu de fier. Cooperarea economică româno-mauritană se concretizează, în prezent, prin derularea unor acțiuni legate de participarea țării noastre la explorarea și exploatarea zăcămintelor de fosfați de la Taoudennî și la acordarea de asistență tehnică și științifică în domeniul învățămîntului și pentru calificarea forței de muncă din sectorul minier.

Liliana RĂDULESCU

EVOLUȚII MONETARE

ÎN SĂPTĂMINA 19-23 martie a.c. activitatea pe piețele internaționale de schimb a cunoscut o perioadă de calm relativ, funcționarea sistemului monetar-vest-european influențînd favorabil, după opinile experților, poziția dolarului S.U.A. față de restul valutei occidentale. Intervalul a fost caracterizat, de asemenea, de intervenția repetată a diferitelor bănci centrale în sprijinul monedelor lor.

Lira sterlină a resimțit, în special în prima parte a săptămîinii, efortul provocat de probabilitatea organizării alegerilor parlamentare anticipate în Marea Britanie atîngînd un minim de circa 2,0230 dolari/1 liră. În final, lira a înregistrat o revenire la circa 2,0345 dolari/1 liră. Francul elvețian a continuat să reculeze în raport de dolarul S.U.A. față de care s-a situat, după un nivel maxim intermediar de 1,6805 franci/1 dolar, la închidere, la circa 1,6870 franci/1 dolar respectiv cu 0,3% sub cursul de referință. Marca vest-germană a oscilat între extreme situate la circa 1,8610 și respectiv 1,8670 mărci/1 dolar S.U.A. Francul belgian a evoluat sub nivelul săptămîinii precedente și a atins un minim de 29,50 franci/1 dolar situat la circa 0,35% sub cursul de referință.

Francul francez s-a situat pe o poziție mai slabă comparativ cu marca vest-germană înregistrînd în raport cu dolarul S.U.A. un nivel minim al intervalului de circa 4,2985 franci/1 dolar, ajungînd ulterior la circa 4,49

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 19-23.III., luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 16.III. a.c.

franci la închidere. Lira italiană a fost singura dintre monedele din noul șarpe care a avut o evoluție peste nivelul de referință în raport cu dolarul în acest interval, conținînd între 839,50 și respectiv 840,25 lire/1 dolar. Yenul japonez a beneficiat în acest interval de sprijinul Banței Japoniei care a intervenit în repetate rânduri în favoarea sa. Cu toate că a înregistrat în final o regresie de peste 0,7% față de închiderea anterioară la un curs de 205,65 yeni pentru un dolar, valuta niponă nu a revenit încă la nivelurile la care se situa cu puțin timp în urmă.

Pe piața eurodepozitelor la 6 luni s-a resimțit pe de o parte o relaxare a nivelului dobinzilor la eurodolarul S.U.A. care au atins un nivel de 10,375%, în timp ce la francul elvețian și euromarca vest-germană s-a înregistrat o creștere a dobinzilor la circa 0,8125% și respectiv 4,875%, în cazul mărcii semnalîndu-se și o diminuare a ofertelor din cauza unei creșteri previzibile a nivelului dobinzilor de bază pe piața internă din R.F.G.

Piața aurului a înregistrat o perioadă calmă în care prețul metalului s-a situat la un nivel minim ușor sub 240 dolari/uncia pentru ca în final să fie stabilit la ultimul fixing al intervalului la Londra, la 242,50 dolari/uncia.

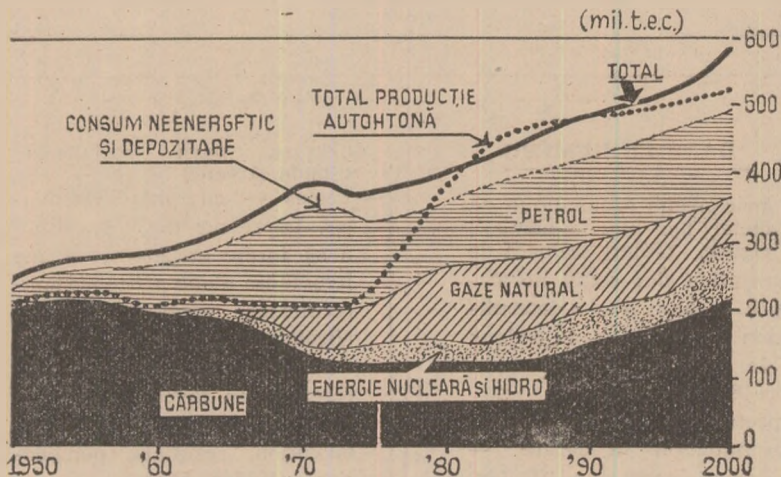
Paul DUMITRAȘCU
Gheorghe MUNTEAN

Controlul energetic — condiție a creșterii economice

INSTITUTUL internațional pentru mediul înconjurător și dezvoltare din Londra a finalizat, relativ recent, un studiu menit să fundamenteze prioritățile în politica energetică britanică. Raportul pornește de la premisa că dezvoltarea economică nu trebuie să însemne un consum majorat de energie, demonstrând că Anglia poate realiza ritmuri pozitive de creștere în ur-

cu puțin nivelul actual, iar pînă în 2025 consumul ar trebui redus cu 8%. În altă ipoteză, dacă pentru cele două perioade menționate ritmurile P.N.B.-ului ar fi de 2,5% și, respectiv, 2% — consumul ar trebui să se reducă cu 7% și, respectiv, 22%.

După cum apreciază ziarul britanic de specialitate **Financial Times**, se așteaptă ca prognoza să stîrnească vii controverse, din cauza răspunderii mari care ar reveni autorităților în direcția modificării tehnologiilor în domeniul energetic. Totuși, aceste propuneri nu pot fi ignorate, mai ales dacă se ține seama de concluzia guvernului referitor la perspectivele creșterii continue a cererii de combustibil pînă în

mătorii 50 de ani cu condiția diminuării consumului energetic. Astfel, în cazul unui ritm mediu de creștere al P.N.B. de 3% în deceniul viitor și 2,4% în următorul, energia folosită în anul 2000 va trebui să depășească numai

anul 2000 (în cazul unui consum necontrolat), ceea ce ar însemna ca — din situația de exportator net de energie în deceniul al nouălea — Anglia să redevină importator net către sfîrșitul secolului.

Cehoslovacia: agricultura pe coordonatele intensificării

O SERIE de prognoze elaborate de Institutul de cercetări pentru agricultură și alimentație din Praga asupra evoluției consumului alimentar al populației pînă în anul 2000 servesc drept cadru în vederea stabilirii unor modificări în structura producției agricole din R.S. Cehoslovacă, concomitent cu orientarea corespunzătoare a cercetării științifice în domeniul agrar.

Principala concluzie a cercetărilor efectuate este că alimentația populației se va orienta tot mai mult către produsele cu o mare valoare biologică, în timp ce valoarea energetică a alimentelor consumate zilnic de un om va scădea (în medie) de la 3134 calorii în 1976 la cea. 2980 cal. în anul 2000. Modificarea structurii alimentației se va concretiza îndeosebi în scăderea consumului (pe locuitor) de cereale, cartofi, untură ș.a., în condițiile sporirii consumului de legume, fructe și carne. Ținîndu-se seama de aceste cerințe, se apreciază că agricultura cehoslovacă va trebui să pună un accent ferm pe intensificarea producției vegetale și animale, în funcție de aceste evoluții

structurale, cu atît mai mult cu cît suprafața arabilă totală nu numai că nu crește, ci se va reduce cu o cincime între anii 1965 și 2000. Se va urmări sporirea randamentelor în producția vegetală prin introducerea de noi culturi, ameliorarea soiurilor cultivate, extinderea irigațiilor și ameliorărilor funciare (se prevede că în cursul ultimului sfert de veac consumul de apă pentru irigații va crește de 13 ori) și prin folosirea științifică a îngrășămintelor, iar în sectorul zootehnic — prin îmbunătățirea raselor de animale și a structurii șeptelului. Un rol important este atribuit, totodată, ridicării și diversificării pregătirii cadrelor ocupate în agricultură, a nivelului cercetării științifice în acest domeniu.

Foamea de investiții a industriei metalelor

ȚĂRILE în curs de dezvoltare dețin o pondere considerabilă, uneori majoritară, în producția și exportul mondial al principalelor metale și minerale. Dat fiind că în aceste țări există încă un amplu potențial de resurse minerale, ele pot avea un aport crescînd la satisfacerea în perspectivă a necesarului de consum pentru metalele respective pe plan mondial.

Principala problemă o constituie im-

portantele investiții de care au nevoie țările respective pentru punerea în valoare a noilor zăcăminte de minereuri, pentru dezvoltarea industriilor metalurgice corespunzătoare. După calculele efectuate de experții Băncii Mondiale, în perioada 1977—1990 necesarul de investiții s-ar ridica la 88,6 miliarde dolari (în prețurile din 1977), care s-ar defalca după cum urmează :

	mlrd. dolari
industria cuprului	27,1
minereul de fier	24,3
bauxitei și aluminei	5,3
aluminului	8,9
zincului	1,3
nichelului	2,5
plumbului	1,5
investiții aferente în infrastructură	17,7

88,6

Se apreciază că din 6,3 miliarde dolari, cît reprezintă necesarul mediu anual de investiții în ramurile respective din țările în curs de dezvoltare, resursele financiare externe ar urma să însumeze 4,7 miliarde, adică trei sferturi. Amploarea efortului cerut rezultă din faptul că în anii dinaintea de 1977, volumul investițiilor în industria minieră a țărilor respective s-a situat sub 1 miliard dolari pe an. De aceea, se consideră că un rol deosebit în dezvoltarea subramurilor metalurgice și extractive amintite ar putea avea crearea de societăți mixte cu participare străină.

Țări capitaliste: productivități comparate

UN studiu efectuat de Dresdner Bank (R.F.G.) asupra nivelului comparativ al productivității muncii (pe un muncitor ocupat în industrie) dintr-o serie de țări capitaliste dezvoltate relevă existența unor ample decalaje, în frunte situîndu-se S.U.A., pe antepenultimul loc — Japonia, iar pe ultimul — Italia (vezi tabelul).

	Nivelul productivității muncii (în %)
S.U.A.	124
Olanda	116
R.F.G.	100
Elveția	93
Austria	82
Suedia	79
Franța	78
Japonia	76
Anglia	52
Italia	51

Sursa : „L'Usine Nouvelle”, nr. 7/1979.

Poziția oarecum paradoxală ocupată de Japonia, a cărei industrie este puternic competitivă pe piața internațională, se explică prin faptul că nivelul ridicat al productivității muncii realizat de marile întreprinderi dinamice, îndeosebi în ramurile de vîrf ale economiei japoneze, este contrabalansat, în cazul mediei, de productivitate scăzută din întreprinderile mici și mijlocii, care lucrează pentru piața internă.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvol-
tării Economice și Sociale. Institutul
Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 13 din 30 martie 1979

- O politică închinată progresu-
lui patriei, cauzei socialismului
și păcii (dr. Dan Popescu) 1
- Vizita de lucru a tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU în ju-
dețul Arad 4

ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Aprovizionarea tehnico-mate-
rială în flux continuu, la ni-
velul actualelor exigențe ale
economiei (Mircea Pirjol) 6
- Durate de execuție reduse
prin creșterea gradului de pre-
fabricare a construcțiilor (Gh.
Ghițulică) 9
- Noi exigențe în dezvoltarea a-
gricului în condițiile econo-
misirii energiei (I) (prof. dr.
Oprea Parpală) 11
- Mecanismul economico-finan-
ciar: funcționalitate-eficiență.
Extinderea metodei costurilor
normate la baza dimensionării
corecte a producției nete (dr.
Stere Stătică) 13
- Aspecte ale corelației: consum
de energie — creștere econo-
mică (I) (dr. Vasile M. Popes-
cu) 15

CONDUCERE • ORGANIZARE

- Generalizarea experienței în a-
intate. Organizarea, generator
de eficiență (lector univ.
Gheorghe Ștefan) 18

TEORII • IDEI

- General și particular în pro-
cesul modernizării structurii
economice în unele țări so-
cialiste (Sanda Arsene) 20
- Școli-curenți-economiști. Re-
venirea keynesismului la for-
ma originară — o ipoteză cu
eficacitate neconfirmată (prof.
dr. Ivanciu Nicolae-Văleanu) 22

ÎN SPRIJINUL CANDIDATILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Esența și formele exploatarei
capitaliste (asist. univ. Cora-
lia Angelescu) 25

ECONOMIE MONDIALĂ

- Documentar „R.E.". Sistemul
generalizat de preferințe în
favoarea țărilor în curs de
dezvoltare. Evoluție, rezultate,
perspective (Victor Aldea) 27
- R.P. Ungară: coordonate ale
politicii de dezvoltare (Ale-
xandru Olteanu) 29
- Tendințe—conjuncturi 30
- Mondorama 31

ÎN SUPLIMENTUL ACESTUI NU-
MĂR: Generalizarea experienței
înaintate în unitățile economice

IN THIS ISSUE

- The economic and financial
mechanism: functional and
efficient. Standard prices
method used for an appro-
priate dimensioning of the net
product (Dr. Stere Stătică) 13
- Certain aspects concerning the
correlation: power consump-
tion — economic growth (I)
(Dr. Vasile M. Popescu) 15
- Modernizing the economic
structures in some socialist
countries, general and parti-
cular levels (Sanda Arsene) 20
- Schools — currents — econo-
mists. Keynesism returning
to its originating form — un-
confirmedly efficient hypothe-
sis (Prof. Dr. Ivanciu Nicolae-
Văleanu) 22
- GSP in the favour of develo-
ping countries — evolution,
results, outlook (Victor Aldea) 27
- Hungarian People's Republic.
Co-ordinates of the develop-
ment policy (Alexandru Ol-
teanu) 29

DANS LE NUMERO

- Le mécanisme économique et
financier: bon fonctionnement,
efficience. L'élargissement de
l'utilisation des coûts norma-
tifs à la base d'une détermi-
nation correcte de la valeur
de la production nette (dr.
Stere Stătică) 13
- Aspects de la corrélation:
consommation d'énergie —
croissance économique (I) (dr.
Vasile M. Popescu) 15
- Général et particulier dans le
processus de modernisation de
la structure économique de
quelques pays socialistes
(Sanda Arsene) 20
- Ecoles — courants—économi-
stes. Le retour du keynesisme
à sa forme originare — une
hypothèse d'une efficience non-
confirmée (prof. dr. Ivanciu
Nicolae-Văleanu) 22
- Le système généralisé de pré-
férences en faveur des pays
en voie de développement:
évolution, résultats, perspec-
tives (Victor Aldea) 27
- La République Populaire
Hongroise: coordonnées de la
politique de développement
(Alexandru Olteanu) 29

ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Экономико-финансовый меха-
низм: функциональность—эффе-
ктивность. Распространение ис-
пользования метода нормирован-
ных себестоимостей — основа
корректного установления ве-
личины чистой продукции (др.
Стере Стэтика) 13
- Аспекты корреляции: потребле-
ние энергии — экономический
рост (I) (др. Василе М. Попеску) 15
- Общее и частное в процессе мо-
дернизации экономической струк-
туры некоторых социалисти-
ческих стран (Санда Арсене).. 20
- Школы. Течения. Экономисты.
Возвращение кейнсианства к
первичной форме — гипотеза с
неподтвержденной действитель-
ностью (проф. др. Иванчу Николае
Вэляну) 22
- Общая система предпочтений в
пользу развивающихся стран:
эволюция, результаты, перспек-
тивы (Виктор Алда) 27
- Венгерская Н.Р. Координаты
политики развития (Александр
Олтеану) 29

Abonamentele se încheie la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii
voluntari de presă din întreprinderi și instituții. Prețul unui abonament (in-
clusiv suplimentul săptămânal): pentru întreprinderi și instituții — 260 lei
anual; pentru cursanții tuturor formelor de învățămînt politic și profesional,
elevi, studenți — 130 lei pe an, 65 lei pe 6 luni, 32,50 lei pe 3 luni. Termen
limită de încheiere a abonamentului: 20 ale lunii anterioare perioadei de
abonare.

Redacția și administrația Calea Dorobanților nr. 11—25. 71 131 București,
telefon 12 66 10. Cont I.S.I.A.P. nr. 6451.502.28 B.N.R.S.R., — filiala sect. 1
București, Tiparul Combinatul Poligrafic „Casa Științei“.

ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI VARIANTELE ACESTEIA

Asigurarea mixtă de viață constituie un sprijin bănesc pentru cel care o contractează, în cazul pierderii sau reducerii capacității sale de muncă în urma unui accident, sau pentru familia sa, în cazul decesului asiguratului din orice cauză. Totodată, o astfel de asigurare dă posibilitatea asiguratului să economisească în mod planificat o anumită sumă de bani pe care o va primi la expirarea duratei asigurării.

În scopul de a răspunde unor cerințe ale populației, asigurarea mixtă de viață se practică și în alte trei variante, realizate prin extinderea protecției asupra unui număr mai mare de persoane, prin suplimentarea sumei asigurate în cazul survenirii unor anumite categorii de evenimente asigurate, ori prin prelungirea în timp a prestațiilor ADAS.

● **ASIGURAREA FAMILIALĂ MIXTĂ DE VIAȚĂ** dă posibilitatea cuprinderii în asigurare a tuturor membrilor de familie în vîrstă de la 5 la 65 de ani, oricare din aceștia putînd încasa suma asigurată, în funcție de evenimentul asigurat întimplat.

● **ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ ȘI SUPPLEMENTARĂ DE ACCIDENTE** este o variantă la care suma asigurată stabilită pentru urmările accidentelor reprezintă de 6 ori suma prevăzută pentru celelalte evenimente cuprinse în această asigurare.

● **ASIGURAREA MIXTĂ DE VIAȚĂ CU PENSIE PENTRU URMAȘI** garantează urmașilor înscrși în poliță primirea eșalonată a unor sume de bani. În baza acestei asigurări, ADAS plătește: o jumătate din suma prevăzută în poliță, la decesul asiguratului; o pensie anuală de 10% din suma asigurată, pînă la expirarea asigurării; a doua jumătate a sumei asigurate, la termenul de expirare a asigurării.

Asigurările mixte de viață prezintă o serie de caracteristici comune, dintre care enumerăm:

● Sînt accesibile tuturor persoanelor în vîrstă de la 16 pînă la 65 de ani.

● Se pot contracta pe termene de la 5 la 15 ani.

● Primele de asigurare sînt diferențiate în funcție de vîrsta persoanei ce se asigură, de durata poliței de asigurare și de mărimea sumei asigurate, putînd fi achitate și în rate.

● La expirarea asigurărilor la care primele au fost plătite pentru întreaga durată prevăzută în poliță, sumele asigurate se plătesc concomitent cu o indemnizație de 10%.

● Asigurările participă la tragerile de amortizare lunare și speciale, acordîndu-se pentru fiecare combinație de litere ieșită la tragere 1 000 de lei.

● Dacă asiguratul a suferit un accident — chiar în prima zi după intrarea în vigoare a asigurării — de pe urma căruia s-a stabilit o invaliditate permanentă (fie imediat, fie în decurs de 1 an de la accident), primește de la ADAS întreaga sumă asigurată înscrisă în poliță, dacă invaliditatea este totală, sau o parte corespunzătoare gradului de invaliditate stabilit, dacă invaliditatea este parțială. Prin încasarea acestor sume, asigurarea nu încetează ci rămîne mai departe în vigoare pentru întreaga sumă înscrisă în poliță și pentru toate drepturile ce decurg din aceasta, plățile ulterioare făcîndu-se de ADAS independent de cele efectuate pentru invaliditate permanentă.

● În cazul în care în urma unui accident s-a stabilit un grad de invaliditate permanentă mai mare de 50%, asiguratul nu mai plătește prime de asigurare, pînă la expirarea duratei poliței.

● Asiguratul are posibilitatea de a modifica, pe parcursul duratei asigurării, datele prevăzute în poliță referitoare la beneficiarul asigurării, mărimea sumei asigurate, durata asigurării, precum și de a transforma asigurarea prin trecere de la o formă de asigurare la alta.

● Asigurarea se poate repune în vigoare prin plata dintr-o dată sau în rate a primelor de asigurare rămase neachitate, ori prin prelungirea termenului de expirare a asigurării, în situația în care, din diferite motive, plata primelor a fost întreruptă timp de pînă la 3 ani.

Pentru a beneficia neîntrerupt de toate foloasele ce le oferă asigurările mixte de viață, este necesar ca ratele de primă să fie achitate la termenele stabilite.

În acest scop se poate folosi forma de plată pe bază de „consimțămînt scris“, prin împuternicirea ce se dă de către asigurat lucrătorilor care efectuează plățile de retribuții de a achita Administrației Asigurărilor de Stat, din drepturile sale, primele, atît pentru asigurările în curs cît și pentru cele pe care le va încheia sau reînnoi.

Pentru informații suplimentare și pentru contractarea de asigurări, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din unitățile socialiste, agenților și inspectorilor de asigurare sau, direct, oricărei unități ADAS.

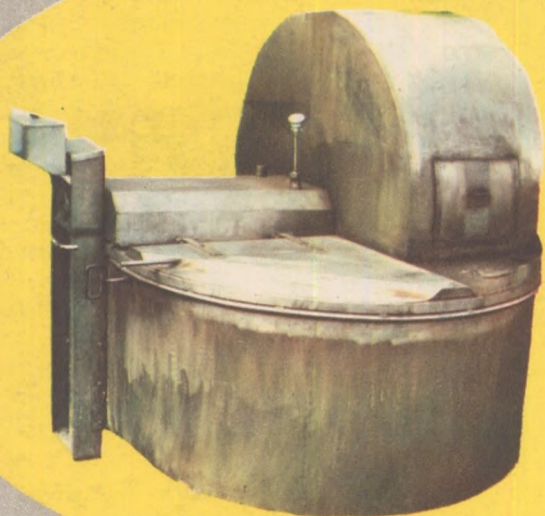
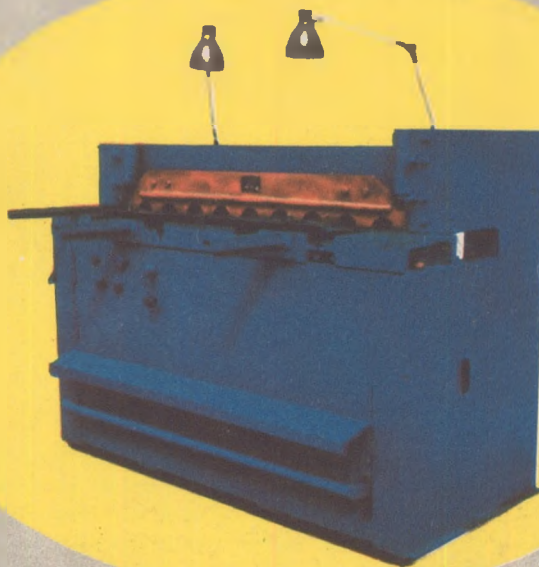

ÎNTRERINDERA „PRECIZIA”

București – Sector 8 – Str. Teodosie Rudeanu nr. 12-14
Telefon : 17.59.30. Telex : 10431

FOARFECĂ GHILOTINĂ PENTRU TABLA SUBȚIRE

- Grosime maximă de tăiere 3 mm
- Lățime maximă de tăiere 1 200 mm
- Frecvența maximă a curselor duble 50 curse/minut
- Motor electric 3 KW 220 V/380 V
- Masa netă 1 675 kg
- Gabarit h×L×l 1 100×1 000×1 000

MAȘINA OVALĂ TIP PADEL PENTRU SPĂLAT ȘI VOPSIT TRICOT

Se utilizează pentru spălarea, vopsirea și retratarea produselor tratate semifabricate și confecționate.

Temperatura și timpul de lucru :

Spălare 170° – 1 h și 30'

Vopsire 100° – 3 h

Retratare – 20'

MAȘINA DE TĂIAT HIRTIE UZATĂ ÎN FIȘI

- Capacitate de tăiere (max.) 200 kg/oră
- Lățimea de lucru 240 mm
- Motor electric 2,2 KW 220 V/380 V
- Masă netă 150 kg
- Gabarit h×L×l 1 100×720×500 mm

